

รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน
โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รอบ 6 เดือน

(1 ตุลาคม 2565 – 31 มีนาคม 2566)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการติดตาม
ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รอบ 6 เดือน
(1 ตุลาคม 2565 – 31 มีนาคม 2566)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ 2566 ไตรมาสที่ 2 จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2566 โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และติดตามในพื้นที่โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายของโครงการอย่างยั่งยืน

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

พฤษภาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
คำนำ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร	1
2. เป้าหมาย	1
3. ขอบเขตการดำเนินงาน	1
4. ผลสัมฤทธิ์	1
5. งบประมาณ	2
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการติดตาม	4
1. ความสำคัญของการติดตาม	4
2. วัตถุประสงค์ของการติดตาม	4
3. ขอบเขตการติดตาม	4
4. วิธีการติดตาม	5
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม	7
บทที่ 3 ผลการติดตามการดำเนินงาน	8
1. ภาพรวมการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	8
2. ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย/โครงการ	10
2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	10
2.1.1 สารระสำคัญ	10
2.1.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	11
2.1.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	17
1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	17
2) โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	23
2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	24
2.2.1 สารระสำคัญ	24
2.2.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	24
2.2.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	33
2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	45
3) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	51
4) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	62
2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	69
2.3.1 สารสำคัญ	69
2.3.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	69
2.3.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	76
1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	76
2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	82
3) โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตร ฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	90
2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	94
2.4.1 สารสำคัญ	94
2.4.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	94
2.4.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	96
1) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	96
2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	104
2.5.1 สารสำคัญ	104
2.5.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	104
2.5.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	105
1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	105
2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	111
2.6.1 สารสำคัญ	111
2.6.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน	111
2.6.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	122
1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	122

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	126
3) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	133
4) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร	134
5) โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	139

ภาคผนวก

Info - Graphics ผลการดำเนินงานรายโครงการ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนแม่บท ด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2
ตารางที่ 2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)	5
ตารางที่ 3 การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	7
ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บท ด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	9
ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	11
ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานโครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	16
ตารางที่ 7 กรมส่งเสริมองค์ความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	19
ตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	20
ตารางที่ 9 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	21
ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)	25
ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)	29
ตารางที่ 12 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)	31
ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	32
ตารางที่ 14 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน ปี 2566 (เกษตรอินทรีย์)	33
ตารางที่ 15 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ	47
ตารางที่ 16 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)	52
ตารางที่ 17 สื่อที่ใช้สำหรับการประชาสัมพันธ์โครงการ	56
ตารางที่ 18 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่ต่อโครงการ	58
ตารางที่ 19 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	59
ตารางที่ 20 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และเฝ้าระวังการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร	64
ตารางที่ 21 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน	66
ตารางที่ 22 กิจกรรม ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	67
ตารางที่ 23 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	67
ตารางที่ 24 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	70
ตารางที่ 25 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	73
ตารางที่ 26 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตร ฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 27 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ	2
ตารางที่ 28 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	82
ตารางที่ 29 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	84
ตารางที่ 30 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	87
ตารางที่ 31 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต่อภาพรวมโครงการ	88
ตารางที่ 32 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	94
ตารางที่ 33 ความพึงพอใจของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ	101
ตารางที่ 34 ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ	101
ตารางที่ 35 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	104
ตารางที่ 36 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	113
ตารางที่ 37 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	115
ตารางที่ 38 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	120
ตารางที่ 39 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร	121
ตารางที่ 40 ผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	122
ตารางที่ 41 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	124
ตารางที่ 42 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	124
ตารางที่ 43 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	137

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ	18
ภาพที่ 2 การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	20
ภาพที่ 3 การเบิกจ่ายงบประมาณ	53
ภาพที่ 4 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ	54
ภาพที่ 5 ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน	97
ภาพที่ 6 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานไตรมาสที่ 2 เทียบกับไตรมาสที่ 1	98

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ 6 ด้าน โดยยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป็น 1 ใน 6 ด้าน ที่มีแผนแม่บทประเด็นต่าง ๆ รวม 23 ฉบับ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้เมื่อสิ้นสุดปี 2580 โดยแผนแม่บทประเด็นที่ 3 การเกษตร เป็น 1 ใน 23 ฉบับ ของแผนแม่บทที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร มีเป้าหมาย คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สาขาเกษตรเพิ่มขึ้น โดยมีการขับเคลื่อน 6 แผนแม่บทย่อยที่มีความสำคัญต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตรของไทย ได้แก่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ซึ่งแผนแม่บทด้านการเกษตรเป็นแผนหนึ่งที่มีความสำคัญที่ทำให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีตัวชี้วัด คือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 เห็นชอบโครงการสำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับความจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนแม่บทด้านการเกษตร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

2. เป้าหมาย

เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) เกษตรกร
- 2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)
- 3) ผู้ผลิตและผู้ประกอบการ

3.2 พื้นที่ดำเนินการ

ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด

4. ผลสัมฤทธิ์

- 1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
- 2) รายได้เงินสุทธิครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
- 3) สหกรณ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 91

- 4) กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็ง ร้อยละ 30
 5) วิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็ง ร้อยละ 30

5. งบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย งบประมาณแผนงานพื้นฐาน และงบประมาณแผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า รวม 28,096.0248 ล้านบาท เพื่อขับเคลื่อน 20 ผลผลิต และ 57 โครงการ ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้กำหนดแผนการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร โดยคัดเลือกจากโครงการสำคัญ ปี 2566 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า จำนวน 14 โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น 17,201.2581 ล้านบาท แบ่งเป็น แผนแม่บทย่อยอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 191.1436 ล้านบาท เกษตรปลอดภัย จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 661.6297 ล้านบาท เกษตรชีวภาพ จำนวน 3 โครงการ งบประมาณ 94.1814 ล้านบาท เกษตรแปรรูป จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 16.3562 ล้านบาท เกษตรอัจฉริยะ จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 53.0542 ล้านบาท และการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร จำนวน 5 โครงการ งบประมาณ 16,184.8930 ล้านบาท

ตารางที่ 1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	191.1436
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	187.5048
1.2 โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	3.6388
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	661.6297
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	632.7627
1) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	559.7356
2) กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	65.3411
3) กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	7.6860
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ	28.8670
ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	

ตารางที่ 1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	94.1814
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	40.9979
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	42.8415
3.3 โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	10.3420
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	16.3562
4.1 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	16.3562
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	53.0542
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	53.0542
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	16,184.8930
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	278.0578
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	618.4614
6.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	25.1444
6.4 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร	3.2294
6.5 โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	15,260.0000
รวม	17,201.2581

ที่มา: เอกสารงบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการติดตาม

1. ความสำคัญของการติดตาม

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยแผนแม่บทด้านการเกษตรประกอบด้วย 6 แผนแม่บทย่อย ได้แก่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ซึ่งมีโครงการสำคัญของแผนแม่บทย่อยที่อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย และพัฒนาประเทศให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้พิจารณาและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้คัดเลือกโครงการสำคัญในการติดตามประเมินผล โดยพิจารณาจากจำนวนงบประมาณที่หน่วยงานได้รับการจัดสรรในการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อเป็นการยกระดับรายได้เกษตรกรและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร นำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรของประเทศ จึงเห็นควรติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2. วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

3. ขอบเขตการติดตาม

3.1 พื้นที่เป้าหมายครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร จำนวน 14 โครงการ

3.2 กลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เกษตรกร สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่เข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์ตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด ภายใต้เงื่อนไข งบประมาณที่ได้รับจัดสรร บุคลากร และระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติงาน

3.3 ระยะเวลาของข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

3.4 ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน และประเด็นการติดตาม

1) ข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวม จัดเก็บผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บันทึกผลการดำเนินงานโครงการเป็นประจำทุกไตรมาส ตัดยอดข้อมูล ณ วันสุดท้ายของไตรมาส โดยเริ่มรายงานไตรมาสที่ 1 ภายในวันที่ 5 มกราคม 2566 และไตรมาสที่ 2 ภายในวันที่ 5 เมษายน 2566 ซึ่งเป็นข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 31 มีนาคม

2566 พร้อมทั้งได้มีการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ในช่วงไตรมาสที่ 2 ถึงไตรมาสที่ 4

2) ข้อมูลในพื้นที่ เป็นการติดตามผลการเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานโครงการด้วยการสำรวจข้อมูลในพื้นที่จากกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ โดยจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม - สิงหาคม 2566

3) การจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรายไตรมาส โดยจัดทำเป็นหนังสือบันทึกเรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วยการจัดทำ Infographic ในไตรมาสที่ 1 และ 3 สำหรับไตรมาสที่ 2 และ 4 ดำเนินการจัดทำเป็นรูปเล่มรายงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

4. วิธีการติดตาม

การติดตามการดำเนินงาน (Monitoring of Implementation) เป็นการติดตามในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อนำมาใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

4.1 รูปแบบการติดตาม มุ่งเน้นตรวจสอบผลการติดตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่

4.2 แผนแบบการติดตาม การติดตามผลการดำเนินงานระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ใช้การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมาย

4.3 ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- มีการดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนด	- เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลผลิต	- จำนวนกลุ่มเป้าหมาย/ผลจากการทำกิจกรรม	- เท่ากับเป้าหมาย
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลง (การเพิ่มผลผลิต ค่าใช้จ่ายลดลง การเพิ่มรายได้) - รายได้สุทธิของเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ถ้ามี) - มูลค่าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี)	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ตารางที่ 2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม) (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
5. ทัศนคติต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจต่อโครงการ (การจัดสรรงบประมาณ กระบวนการดำเนินงาน การสนับสนุนปัจจัย ฯลฯ)	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: กรณีรายได้สุทธิของเกษตรกร และมูลค่าสินค้า จะดูผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในไตรมาส 4 (ถ้ามี)

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เกษตรกร สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ และแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งการบันทึกข้อมูลของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารโครงการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2) แหล่งข้อมูล

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการตามหลักวิชาการ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานผลการดำเนินงานโครงการ และรายงานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ซึ่งอธิบายประกอบด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสังเกตจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแต่ละโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ในการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้การวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 3 การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าคะแนน	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนน
5	4.21 - 5.00	มากที่สุด
4	3.41 - 4.20	มาก
3	2.61 - 3.40	ปานกลาง
2	1.81 - 2.60	น้อย
1	1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ที่มา: คู่มือการประเมินผล ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2556

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม

5.1 ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการบริหารจัดการโครงการ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำผลการติดตาม ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไข การดำเนินโครงการต่อไป

บทที่ 3

ผลการติดตามการดำเนินงาน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วยแผนแม่บทย่อย 6 ด้าน จำนวน 14 โครงการ เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะสำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนแม่บทย่อย/โครงการ เป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2566 โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และติดตามในพื้นที่โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1. ภาพรวมการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 15,933.8996 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.63 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 17,201.2581 ล้านบาท โดยแผนแม่บทย่อยที่มีการเบิกจ่ายมากที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 95.93 รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 74.00 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 45.47 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 37.28 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 37.21 และแผนแม่บทย่อยที่มีการเบิกจ่ายน้อยที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 30.87 เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่มีแผนการปฏิบัติงานอยู่ในช่วงไตรมาสที่ 3 - 4 (ตารางที่ 4)

ผลการดำเนินงานภาพรวม มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 48.96 ของเป้าหมาย โดยแผนแม่บทย่อยที่มีผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 55.25 รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 55.08 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 54.71 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 54.28 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 50.27 และแผนแม่บทย่อยที่มีผลการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 24.17 เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการ และมีบางกิจกรรมที่มีการเบิกจ่ายงบประมาณไปแล้ว แต่จะรายงานผลการดำเนินงานเมื่อผลงานสำเร็จในไตรมาสที่ 4 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	191.1436	86.9061	45.47	55.25
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น	187.5048	85.1268	45.40	
1.2 โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้า หม่อนไหม	3.6388	1.7793	48.90	
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	661.6297	246.6263	37.28	50.27
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	632.7627	235.9503	37.29	
1) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	559.7356	206.7997	36.95	
2) กิจกรรมทฤษฎีใหม่	65.3411	25.6026	39.18	
3) กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	7.6860	3.5480	46.16	
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และ แมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมี ทางการเกษตร	28.8670	10.6760	36.98	
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	94.1814	29.0729	30.87	54.71
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร	40.9979	13.1801	32.15	
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร ชีวภาพ	42.8415	13.6347	31.83	
3.3 โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหาร จัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	10.3420	2.2581	21.83	
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	16.3562	6.0866	37.21	54.28
4.1 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	16.3562	6.0866	37.21	
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	53.0542	39.2575	74.00	24.17
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	53.0542	39.2575	74.00	

ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	16,184.8930	15,525.9502	95.93	55.08
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	278.0578	126.9637	45.66	
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	618.4614	152.2173	24.61	
6.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	25.1444	20.4279	81.24	
6.4 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.2294	1.3413	41.53	
6.5 โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	15,260.0000	15,225.0000	99.77	
รวม	17,201.2581	15,933.8996	92.63	48.96

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย/โครงการ

2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

2.1.1 สาระสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** พัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการพัฒนา และยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้าและสร้างตราสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 ขยายตัวร้อยละ 4)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** การการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมหม่อนไหม

4) งบประมาณ 191.1436 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 86.9061 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.47 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.1.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และโครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 55.25 จำแนกรายโครงการ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การดำเนินงานมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ปศุสัตว์ ประมง และผ้าไหม ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 3,323 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 163 ราย รวม 3,486 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.76 ของเป้าหมาย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 32 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 76.19 ของเป้าหมาย และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 125,343 เมตร คิดเป็นร้อยละ 62.67 ของเป้าหมาย คิดเป็นมูลค่า 100.2744 ล้านบาท (ตารางที่ 5)

2) โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม มีการส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของเป้าหมาย และมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 7.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.50 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรรมกรข้าว)				-
1.1 พัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์	พันธุ์/ไร่	10/600	-	-
1.2 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น				
1) การยกระดับสินค้าข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)				
1.1) จัดอบรมระบบควบคุมภายใน และถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	ราย	200	-	-
1.2) ตรวจสอบรับรองมาตรฐาน (เกษตรกร และผู้ประกอบการ)				
- มาตรฐานอินทรีย์/GAP แบบกลุ่ม	กลุ่ม	25	-	-
- มาตรฐาน GI - EU /มาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ เช่น USDA	จังหวัด	2	-	-
2) กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าสินค้า (ข้าว)				
- การพัฒนาการแปรรูปบรรจุภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์	3	-	-

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3) กิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการ (โรงสีข้าวผู้ประกอบการแปรรูป)	โรง	5	-	-
4) พัฒนาตลาดสินค้าข้าว และการประชาสัมพันธ์	จังหวัด	5	-	-
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมวิชาการเกษตร)				25.37
การอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์ผลไม้พื้นถิ่น	ราย	670	170	25.37
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร)				23.19
3.1 ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น				56.67
1) พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ครั้ง	10	7	70.00
2) พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร	ราย	1,550	1,550	100.00
3) พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค	ครั้ง	3	-	-
3.2 พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น				36.11
1) พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมในงานส่งเสริมการเกษตร	ครั้ง	6	2	33.33
2) การพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อสร้างอัตลักษณ์	จุด	18	7	38.89
3.3 จัดทำฐานข้อมูลนาร่องมรดกด้านการเกษตรและภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร	เรื่อง	1	-	-
3.4 การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล	ครั้ง	10	-	-
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมสหกรณ์)				76.19
4.1 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ผลไม้)	สหกรณ์/ กลุ่ม	14	5	35.71
4.2 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ข้าว)	สหกรณ์/ กลุ่ม	15	15	100.00
4.3 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (หม่อนไหม)	สหกรณ์/ กลุ่ม	10	10	100.00

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.4 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ปศุสัตว์)	สหกรณ์/ กลุ่ม	3	2	66.67
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมประมง)				12.50
5.1 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าประมงอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ชนิด	2	1	50.00
5.2 ผลิตลูกพันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล	ตัว	100,000	-	-
5.3 สร้างศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล	แห่ง	1	-	-
5.4 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเข้าสู่มาตรฐาน สุขอนามัยสำหรับสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ	ราย	20	-	-
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมปศุสัตว์)				50.00
6.1 ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	44	-	-
6.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนา ผลิตภัณฑ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ผลิตภัณฑ์	2	1	50.00
6.3 ฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ (GI) และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้า อัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	80	80	100.00
7. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมหม่อนไหม)				31.44
7.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรม	ราย	410	200	48.78
7.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม	ราย	648	333	51.39
7.3 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนางานหม่อนไหมเชิงพื้นที่				37.71
1) ชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการดำเนินงาน				0.00
- ชี้แจงแผน/ติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน (สมช. 1 - 6) ลงพื้นที่สำรวจ/ประชาสัมพันธ์ เตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจกับเกษตรกร (ศมม. เครือข่าย)	ครั้ง	60	-	-
- สัมมนาเชิงปฏิบัติการสรุปผลการดำเนินงานและ พัฒนาการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนางานด้านหม่อนไหม เชิงพื้นที่ (เจ้าหน้าที่)	ราย	96	-	-
2) จัดฝึกอบรม จำนวน 22 หลักสูตร	ราย	751	474	63.12

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3) การสนับสนุนงานโครงการ				50.00
- สนับสนุนครุภัณฑ์การเกษตรที่จำเป็นให้แก่เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม ได้แก่ เครื่องตีเกลียวไหมชนิด 5 กระบอก ตีคมอเตอร์	เครื่อง	24	24	100.00
- จัดหาวัสดุการเกษตรเพื่อ กิจกรรมส่งเสริมการประชาสัมพันธ์อาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่	ตัน	8,000	-	0.00
7.4 กิจกรรมเทคโนโลยีนวัตกรรมเพิ่มมูลค่าสินค้าหม่อนไหมตลอดห่วงโซ่อุปทาน				16.67
1) คัดเลือกประเด็นปัญหา และพื้นที่ดำเนินการทั้งในภาคเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อทดสอบนวัตกรรม เทคโนโลยีด้านหม่อนไหม	เทคโนโลยี/ นวัตกรรม	2	-	0.00
2) จัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการตามแผน	ครั้ง	1	1	100.00
3) ดำเนินการทดสอบและคัดเลือกนวัตกรรมที่สามารถนำไปแก้ปัญหา เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่าสินค้าหม่อนไหม ได้แก่ เทคโนโลยี ด้านพันธุ์ไหมอีรี่พันธุ์ไหมรังสีเหลือง และเทคโนโลยีการแปรรูป อาหาร และผลิตภัณฑ์ รวมทั้งทางการแพทย์	เทคโนโลยี/ นวัตกรรม	2	-	-
4) ประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมหม่อนไหมกับหน่วยงานต่างประเทศ	ครั้ง	2	-	-
5) ประชุมติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผล	ครั้ง	3	-	-
6) สรุปผลการดำเนินงาน	ครั้ง	1	-	-
7.5 กิจกรรมขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม (Smart Thai Silk)				28.48
จัดทำระบบการให้น้ำแปลงหม่อนอัจฉริยะ	แห่ง	1	-	-
7.6 กิจกรรมโรงเลี้ยงไหมและระบบห้องเย็นอัจฉริยะ				3.00
คัดเลือกศูนย์ จัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข้อมูลผลของการเลี้ยงไหม	ศูนย์/ ร้อยละ	1/100	-/3	3.00
7.7 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหมไหมพันธุ์ดีแบบบูรณาการ				15.00
1) การผลิตไหมพันธุ์ดี	แผ่น	2,100	1,260	60.00

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2) กิจกรรมการแจกจ่าย / ร้อยละของไข่ไหมพันธุ์ดีที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	85	-	-
3) ติดตามผลการดำเนินการ	ครั้ง	3	-	-
4) สรุปผลการดำเนินงาน				
- รายเดือน	ครั้ง	4	-	-
- รายปี	ครั้ง	1	-	-
7.8 กิจกรรมยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)				54.85
1) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)	เมตร	200,000	125,343.00	62.67
2) พัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)	ราย	160	163	101.88
3) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)				-
3.1) กองตรวจสอบและรับรองมาตรฐานหม่อนไหม จัดฝึกอบรมการตกแต่งร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมที่ได้มาตรฐานผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 1 รุ่น	ราย	70	-	0.00
3.2) จัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)	ร้าน	23	-	0.00
7.9 กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม	ราย	695	426	61.29
7.10 กิจกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์จากดักแด้และหนอนไหมรองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG				10.01
1) จัดอบรมหลักสูตรการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมอิตาลี	ราย	160	70	43.75
2) จัดอบรมหลักสูตรหลักสูตรการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมเหลือง	ราย	55	20	36.36
3) จัดสัมมนากลุ่มเกษตรกรสร้างการรับรู้ในการจัดทำมาตรฐาน GAP ด้านดักแด้ไหม/หนอนไหม	ราย	25	-	-
4) จัดอบรมหลักสูตร ตลาดออนไลน์มีอาชีพด้านหม่อนไหม	ราย	30	-	-
5) การจัดงานถ่ายทอด Field day หนอนไหม/ไหมอิตาลี	ราย	240	-	-

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6) จัดอบรมหลักสูตรการแปรรูปหน่อหนมใหม่เพื่อการบริโภค	ราย	25	-	-
7) การตรวจแปลงหม่อน เพื่อขอผ่านการรับรอง GAP หม่อน	ไร่	180	-	-
8) เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมผ่านการรับรอง GAP ฟาร์ม	ราย	190	-	-
7.11 กิจกรรมผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนใหม่				18.63
1) กิจกรรมการผลิต				27.72
- กิ่งชำหม่อน	ต้น	1,400,000	391,838	27.99
- หม่อนชำถุง	ต้น	180,000	23,969	13.32
- ไช้ไหมพันธุ์ดี	แผ่น	90,000	37,606	41.78
- ไช้ไหมฮีรี่	ซอง	1,200	643	53.58
- ไม้ย้อมสี	ต้น	10,400	200	1.92
2) กิจกรรมการแจกจ่าย				28.17
- จำนวนผู้รับบริการ	ราย	11,000	6,198	56.35
- ร้อยละของพันธุ์หม่อนและไช้ไหมที่ถูกลำไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	85	-	-
3) สรุปผลการดำเนินงาน				
- รายเดือน	ครั้ง	12	-	-
- รายปี	ครั้ง	1	-	-
ภาพรวม				31.24

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานโครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนใหม่

โครงการ/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนใหม่				
1.1 เกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนใหม่มีช่องทางจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนใหม่	ครั้ง	5	4	80.00
1.2 เกษตรกร/ผู้ประกอบการ มีมูลค่าจำหน่ายสินค้าภายใต้โครงการ	ล้านบาท	10	7.85	78.50
ภาพรวม				79.25

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีกรรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมหม่อนไหมดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าของสินค้าอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและรับรองคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย พัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนช่องทางการตลาด และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นสำหรับการเตรียมความพร้อมการทำการตลาดเชิงรุก เป้าหมายเกษตรกร/เจ้าหน้าที่ได้รับการส่งเสริมทางด้านองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ใน 5 ชนิดสินค้า (ข้าว ไม้ผล ฝ้ายไหม ปศุสัตว์ และประมง) จำนวน 5,833 ราย สถาบันเกษตรกร ผู้ผลิต/รวบรวม/แปรรูปสินค้าปศุสัตว์ หม่อนไหม ข้าว และผลไม้ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นจำนวน 42 แห่ง และตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฝ้ายไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 200,000 เมตร งบประมาณ 187.5048 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 85.1268 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.40

1.1) ผลการดำเนินงาน

ภาพรวมผลการดำเนินงาน การดำเนินงานมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 3,323 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 163 ราย รวม 3,486 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 32 กลุ่ม ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฝ้ายไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 125,343 เมตร คิดเป็นมูลค่า 100.2744 ล้านบาท

(1) กรมการข้าว อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดเตรียมเมล็ด จัดการแปลง และทำแผนการปลูกกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย และเตรียมจัดประชุมวางแผนการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการสนับสนุนการแปรรูปบรรจุภัณฑ์ข้าว

(2) กรมวิชาการเกษตร จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์ผลไม้พื้นถิ่นให้แก่เกษตรกร จำนวน 170 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.37 ของเป้าหมาย

(3) กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.00 ของเป้าหมาย และจัดอบรมถ่ายทอดความรู้พัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐาน จำนวน 1,550 ราย ครบตามเป้าหมาย

(4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 32 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 76.19 ของเป้าหมาย

(5) กรมประมง ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นจำนวน 1 ชนิด คือ ปลากระพงยอ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเข้าสู่มาตรฐานสุขอนามัยสำหรับสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปปลานวลจันทร์ทะเล

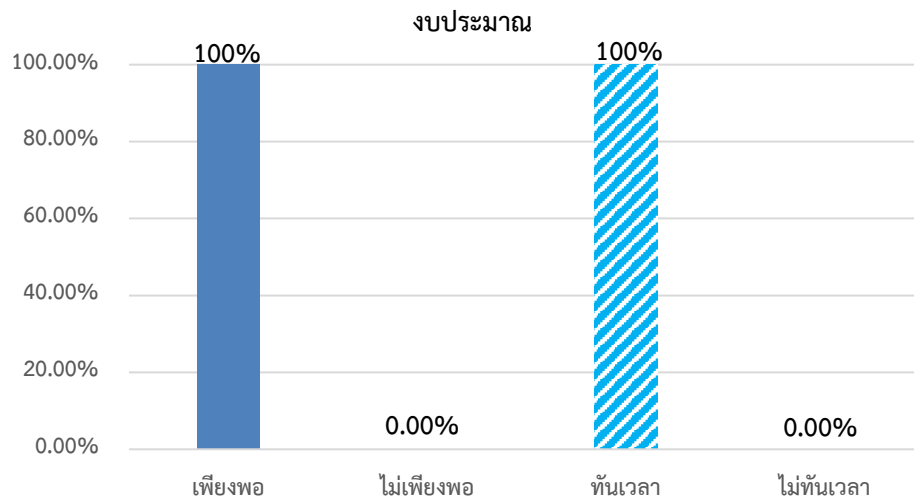
(6) กรมปศุสัตว์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ คือ ไก่เบตง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย และจัดฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่เกษตรกร จำนวน 80 ราย ครบตามเป้าหมาย

(7) กรมหม่อนไหม ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 125,343 เมตร คิดเป็นร้อยละ 62.67 ของเป้าหมาย คิดเป็นมูลค่า 100.2744 ล้านบาท

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กสส.มม.) ได้แก่ ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น และชัยภูมิ ระหว่างวันที่ 12 – 17 กุมภาพันธ์ 2566 สรุปผลการติดตามโครงการ ดังนี้

(1) การดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ และศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ขอนแก่น มีการส่งเสริมสินค้าอัตลักษณ์ ได้แก่ ข้าว และผ้าไหม งบประมาณที่ได้รับทุกหน่วยงานมีความเพียงพอและทันเวลากับแผนปฏิบัติงานในพื้นที่ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.1) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดชัยภูมิ การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัด เช่น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกาฬสินธุ์ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด โดยมีการเชิญเป็นวิทยากรในการอบรมและแนะนำการขอรับรอง GI สู่ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และการพอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สาธารณสุข และมีการนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานพัฒนาผ้าไหมไทยและการสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด นอกจากนี้

หลังจากจัดอบรมเกษตรกร หน่วยงานมีแผนส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายสินค้า โดยจัดกิจกรรม Road Show ซึ่งเป็นการจับคู่พันธมิตรทางธุรกิจกับสหกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงเอกชนภายนอก

(1.2) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ขอนแก่น ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และการพอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สีธรรมชาติ นอกจากนี้ กิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหม มีการบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานประจำปีจังหวัด กิจกรรมงานแสดงสินค้าของจังหวัดที่จัดในศูนย์การค้าของจังหวัด การประชาสัมพันธ์ในงานสำคัญของจังหวัด และการสร้างช่องทางการตลาดผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน

(2) ผลการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกรายรับทราบข้อมูลข่าวสารของโครงการจากสื่อบุคคลเป็นหลัก โดยทราบข่าวการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำท้องถิ่น และเพื่อนบ้าน

(2.2) การส่งเสริมองค์ความรู้ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และการพอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สีธรรมชาติ จากการสำรวจพบว่า หลังเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้ เกษตรกรผู้ทอผ้าทุกรายมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยก่อนการอบรมมีความรู้ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.08) และหลังอบรมมีความรู้ระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.75) (ตารางที่ 1)

(2.3) การนำความรู้ของเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยเกษตรกรร้อยละ 83.33 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด เช่น การย้อมสีธรรมชาติ การผสมสี การขอตรวจรับรองตรานกยูงพระราชทาน และส่วนที่เหลือร้อยละ 16.67 นำความรู้ที่ได้รับบางส่วนไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม เช่น การประยุกต์ใช้วิธีย้อมสีธรรมชาติและเคมี เกษตรกรบางรายยังไม่ได้นำความรู้เรื่องการตรวจรับรองไปใช้ประโยชน์เนื่องจากยังไม่มั่นใจคุณภาพผ้าไหมของตนเอง (ตารางที่ 7)

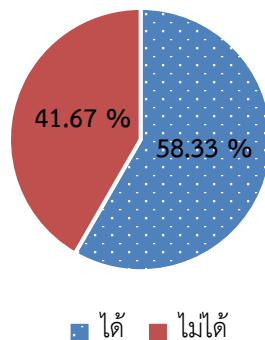
ตารางที่ 7 การส่งเสริมองค์ความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ระดับความรู้			
1.1 ก่อนเข้าร่วมโครงการ		3.08	ระดับปานกลาง
1.2 หลังเข้าร่วมโครงการ		4.75	ระดับมากที่สุด
2. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	100.00		
2.1 นำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด	83.33		
2.2 นำไปใช้ประโยชน์บางส่วน	16.67		

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.33 มีการสร้างมูลค่าจากการจำหน่ายผ้าไหม เนื่องจากเกษตรกรมีการทอตลาดชายฝั่งเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ โดยผ้าไหมมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 39.58 และร้อยละ 41.67 ไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นเนื่องจากทำตลาดชายฝั่งตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (ภาพที่ 2)

การสร้างมูลค่าเพิ่มฯ

ภาพที่ 2 การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ความพึงพอใจต่อโครงการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(3.1) ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน 4.83 ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการ หลักเกณฑ์ของโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม และการได้รับประโยชน์ของเกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่ที่พึงพอใจต่อหลักเกณฑ์ของโครงการและการได้รับประโยชน์ของเกษตรกรมากที่สุด เพราะการดำเนินโครงการสามารถตอบตัวชี้วัดได้ชัดเจน และเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้แน่นอน รองลงมา งบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการและหลักสูตรที่จัดอบรม เนื่องจากงบประมาณมีจำกัดทำให้จัดวันอบรมได้น้อย แต่หน่วยงานในพื้นที่สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. งบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการ	-	-	-	33.33	66.67	4.67	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์ของโครงการ	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
3. หลักสูตรที่จัดอบรม	-	-	-	33.33	67.67	4.67	มากที่สุด
4. การได้รับประโยชน์ของเกษตรกร	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	-	16.67	83.33	4.83	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.2) ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.84 ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรการจัดอบรม วิทยากรที่ให้ความรู้ ระยะเวลาในการจัดอบรม ขั้นตอนระยะเวลาในการตรวจใบรับรอง การติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดอบรม วิทยากรที่ให้ความรู้ และการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่มากที่สุด

เพราะวิทยากรจากกรมหม่อนไหมมีความรู้ความสามารถ ช่วยสอนเทคนิคการย้อมสีให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ รองลงมา ขั้นตอนระยะเวลาในการตรวจใบรับรอง และระยะเวลาในการจัดอบรม เนื่องจากระยะเวลาในการจัดอบรมน้อยทำให้ได้รับความรู้เนื้อหาบางส่วนน้อย (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. หลักสูตรการจัดอบรม	-	-	-	8.33	91.67	4.92	มากที่สุด
2. วิทยากรที่ให้ความรู้	-	-	-	8.33	91.67	4.92	มากที่สุด
3. ระยะเวลาในการจัดอบรม	-	-	-	33.33	66.67	4.67	มากที่สุด
4. ขั้นตอนและระยะเวลาในการตรวจรับรองมาตรฐาน	-	-	-	22.22	77.78	4.78	มากที่สุด
5. การติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	-	-	-	8.33	91.67	4.92	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	-	16.11	83.89	4.84	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบ

(1) ระยะเวลาในการจัดอบรมน้อย ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้เนื้อหาบางส่วนไม่เพียงพอไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงบริหารจัดการในส่วนของงบประมาณมาเป็นวัสดุอุปกรณ์สาธิตให้กับกลุ่ม

(2) กลุ่มเกษตรกรยังขาดความเข้าใจในการขอรับรองหรือขอรับการส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

1.4) ข้อเสนอแนะ

(1) หน่วยงานควรขยายวันจัดอบรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละหลักสูตร ควรสนับสนุนงบประมาณด้านปัจจัยการผลิตทั้งเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรในระยะต่อไป

(2) เจ้าหน้าที่ควรประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเรื่องขอรับรองหรือขอรับการส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสดำเนินการรับรองสินค้า ตลอดจนไปใช้ประโยชน์ในการสร้างเรื่องราวเอกลักษณ์ของสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ภาพที่ 1 เจ้าหน้าที่ตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์
ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)

ภาพที่ 2 กิจกรรมทอผ้าไหมของเกษตรกร

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์เกษตรกร

ภาพที่ 4 การสัมภาษณ์เกษตรกร

ภาพที่ 5 ผลิตภัณฑ์ของโครงการ

ภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์ของโครงการ

ภาพที่ 7 ผลิตภัณฑ์ของโครงการ

ภาพที่ 8 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

2) โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม มีกรมหม่อนไหมดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้ทราบถึงคุณค่า และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าไหมไทย (Thai silk) เพื่อนำเสนอและเผยแพร่วัฒนธรรมด้านหม่อนไหมให้แก่สาธารณชนได้รับทราบ รวมถึงประชาสัมพันธ์ภารกิจของกรมหม่อนไหม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มผู้ทอผ้าไหม และผู้ประกอบการผ้าไหม รวมถึงผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม โดยการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้านหม่อนไหมให้ผู้บริโภคเข้าถึงผู้ผลิตให้มากขึ้น เป้าหมายเกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหมได้รับความรู้ในการนำสินค้าขึ้นขายออนไลน์บนสื่อสังคมออนไลน์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ไม่น้อยกว่า 80 ราย และเกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม มีช่องทางจำหน่ายผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม ไม่น้อยกว่า 5 ครั้ง งบประมาณ 3.6388 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.7793 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.90

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของเป้าหมาย ดังนี้

(1.1) ครั้งที่ 1 วันที่ 21 - 22 ธันวาคม 2565 โครงการจัดนิทรรศการด้านหม่อนไหมในงานวิชาการของโรงเรียนกสิกรรมสตรีปิเตอร์ จัตนิทรรศการด้านหม่อนไหม 1 ครั้ง

(1.2) ครั้งที่ 2 วันที่ 27 ธันวาคม 2565 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกรมหม่อนไหมกับองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร และวันที่ 26 - 29 ธันวาคม 2565 ผู้ผลิต ผู้ประกอบการร่วมออกร้านจำนวน 8 ร้านค้า

(1.3) ครั้งที่ 3 วันที่ 6 - 17 มีนาคม 2566 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมในตลาดออนไลน์จากผลิตภัณฑ์หม่อนไหมพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 27 ร้านค้า

(1.4) ครั้งที่ 4 วันที่ 10 - 22 มีนาคม 2566 งานส่งเสริมและสร้างการรับรู้ตลาดสินค้าทางการเกษตรและหม่อนไหมจำนวน 12 ร้าน

(2) รายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 7.85 ล้านบาท โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม ดังนี้

(2.1) งานประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 30 ระหว่างวันที่ 26 - 28 ตุลาคม 2565 บริเวณหน้าห้องประชุม ชั้นใต้ดิน 2 อาคารรัฐสภา รายได้ 1,051,100 บาท

(2.2) งานกาชาด ระหว่างวันที่ 8 - 18 ธันวาคม 2565 จำหน่ายสินค้าทาง www.งานกาชาด.com รายได้ 4,602 บาท

(2.3) งานเกษตรช่วยประชาชน ลดค่าครองชีพ ระหว่างวันที่ 26 - 29 ธันวาคม 2565 ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 52,045 บาท

(2.4) ร้าน Silk Shop ทดลองจำหน่ายเดือนมกราคม ระหว่างวันที่ 3 - 31 มกราคม 2566 ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 7,434 บาท

(2.5) งาน International Green Week 2023 ประเทศเยอรมัน ระหว่างวันที่ 20 - 29 มกราคม 2566 รายได้ 18,610 บาท

(2.6) ร้าน Silk Shop ทดลองจำหน่ายเดือนกุมภาพันธ์ ระหว่างวันที่ 1 - 28 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 1,309 บาท

(2.7) งานส่งเสริมและสร้างการรับรู้ตลาดสินค้าทางการเกษตรและหม่อนไหม ระหว่างวันที่ 10 - 22 มีนาคม 2566 ณ โซนสันนาการและลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 667,293 บาท

(2.8) ร้าน Silk Shop ทดลองจำหน่ายเดือนมีนาคม ณ ลานกิจกรรมตลาดน้ำ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รายได้ 386 บาท

(2.9) การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมในตลาดออนไลน์จากผลิตภัณฑ์หม่อนไหมพื้นที่ภาคเหนือ (โดยวิธีการออนไลน์ (ไลฟ์สด)) ระหว่างวันที่ 6 - 30 มีนาคม 2566 รายได้ 6,037,650 บาท

2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

2.2.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 ขยายตัวร้อยละ 3) และผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

3) **หน่วยงานดำเนินการ** สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) **งบประมาณ** 661.6297 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 246.6263 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.28 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.2.2 **ภาพรวมผลการดำเนินงาน** จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน และโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 50.27 จำแนกรายโครงการ ดังนี้

1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

1.1) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์ 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 25.97 ของเป้าหมาย ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ 9,112 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.10 ของเป้าหมาย มีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 10,673 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.03 ของเป้าหมาย ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านอาหารสัตว์) 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเป้าหมาย พื้นที่ที่ได้รับการตรวจรับรองปศุสัตว์อินทรีย์ 43 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.64 ของเป้าหมาย พัฒนาเกษตรกรเพื่อการรับรอง

แบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 120.00 ของเป้าหมาย ติดตาม ให้คำปรึกษา และ ประเมินแปลงเบื้องต้น 2,627 แปลง คิดเป็นร้อยละ 52.54 ของเป้าหมาย และพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการ ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ 8,255 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.35 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 10)

1.2) กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ จัดอบรมให้ความรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม องค์ความรู้พัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ด้านข้าว การประมง ปศุสัตว์ หม่อนไหม การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตสู่เกษตรกรทฤษฎีใหม่ จำนวน 36,217 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.06 ของเป้าหมาย สนับสนุนปัจจัยการผลิต 5,006 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.06 ของเป้าหมาย และ 1,170 ต้น/ถู คิดเป็นร้อยละ 11.70 ของเป้าหมาย และพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตรกรทฤษฎีใหม่ 2,700 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 11)

1.3) กิจกรรมเกษตรผสมผสาน อำนวยการและบริหารโครงการฯ 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกร 39 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 51.32 ของเป้าหมาย ประชาชนเกษตรกรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย อบรมการจัดทำ บัญชีต้นทุนอาชีพ 1,095 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.05 ของเป้าหมาย และกำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุน อาชีพ 224 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.79 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 12)

2) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร มีการบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานให้เกษตรกร 6,215 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.62 ของเป้าหมาย ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช 90 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.69 ของเป้าหมาย สำรวจประเมิน ประชากรแมลงวันผลไม้ 40,554 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 135.18 ของเป้าหมาย สนับสนุนการควบคุมประชากร แมลงวันผลไม้ 45,819 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 152.73 ของเป้าหมาย ผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช 17,842 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 44.61 ของเป้าหมาย ผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ 1,465,920 ตัว คิดเป็นร้อยละ 70.84 ของเป้าหมาย ผลิตสารสกัดธรรมชาติ 1,243 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 69.06 ของเป้าหมาย ผลิตแมลงวัน ผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ genetic sexing strain 21,742,609 ตัว คิดเป็นร้อยละ 43.49 ของเป้าหมาย และ ตรวจสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร 5,115 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 39.35 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (เกษตรกรอินทรีย์)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (เกษตรกรอินทรีย์)				
(กรมการข้าว)				
1.1 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์	กลุ่ม	77	20	25.97
1) ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ/ผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารชีวภัณฑ์	กลุ่ม	77	0	0.00

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2) อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพที่ปรึกษาเกษตรกรสำหรับระบบควบคุมภายในเพื่อผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย (Organic Thailand) และมาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ	ราย	250	0	0.00
1.2 กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์	กลุ่ม	701	0	0.00
1) อบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม ICS (กลุ่มต่อเนื่อง)	กลุ่ม	624	0	0.00
2) อบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม ICS (กลุ่มใหญ่)	กลุ่ม	77	0	0.00
3) ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ (ตรวจประเมิน)	ไร่	112,500	9,112	8.10
4) อบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICSI) มาตรฐานการเกษตรอินทรีย์	กลุ่ม	40	0	0.00
5) ตรวจประเมินมาตรฐานไทยสู่มาตรฐานต่างประเทศ	กลุ่ม	20	0	0.00
1.3 กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูป	กลุ่ม/โรง	10	0	0.00
1.4 กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านตลาด	ครั้ง	2	0	0.00
1.5 งบอุดหนุน (สนับสนุนเงินชดเชยให้เกษตรกรค้างจ่ายปี 2564 (จำนวนไม่เกิน 4,000 บาท/ไร่ ไม่เกิน 15 ไร่/ราย)	ไร่	450,000	45,000	10.00
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมหม่อนไหม)				
2.1 กิจกรรมประชุมชี้แจงโครงการแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	ครั้ง	1	1	100.00
2.2 กิจกรรมจัดอบรมเกษตรกรด้านหม่อนอินทรีย์	ราย	60	40	66.67
2.3 กิจกรรมติดตาม ส่งเสริมและให้คำปรึกษา	ครั้ง	6	4	66.67
2.4 กิจกรรมตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและอุดมสมบูรณ์ในดิน	ราย	30	10	33.33
2.5 กิจกรรมค่าบริหารโครงการ (วัสดุสำนักงาน)	ครั้ง	1	0	0.00
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมปศุสัตว์)				
3.1 เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	700	720	102.86
3.2 เตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (PGS)	ราย	100	0	0.00
3.3 การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (DLD Organic Thailand)	ราย	40	12	30.00
3.4 พัฒนาตลาดสีเขียว	แห่ง	10	2	20.00

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3.5 ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านอาหารสัตว์)	แห่ง	30	27	90.00
3.6 ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านพันธุ์สัตว์)	แห่ง	3	3	100.00
3.7 ตรวจสอบมาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	40	64	160.00
3.8 พื้นที่ที่ได้รับการตรวจสอบปศุสัตว์อินทรีย์	ไร่	200	43	21.64
3.9 อบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	30	30	100.00
4. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมประมง)				
4.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรอินทรีย์	ราย	507	497	98.03
1) สร้างเสริมองค์ความรู้	ราย	507	497	98.03
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	300	30	10.00
4.2 กิจกรรมรักษาและพัฒนาระบบคุณภาพหน่วยรับรองของกองพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น (กมล.) เพื่อให้การรับรองตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065	ระบบ	1	0	0.00
4.3 ตรวจสอบเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการรับรองระบบการผลิต ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำมาตรฐาน มกษ. อินทรีย์ตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065	ราย	400	361	90.25
4.4 กิจกรรมพัฒนาแหล่งผลิตอาหารสัตว์น้ำอินทรีย์	ราย	50	50	100.00
4.5 พัฒนาเกษตรกรเพื่อการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล	กลุ่ม	25	30	120.00
4.6 ติดตามและบริหารโครงการ	ครั้ง	12	6	50.00
5. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
5.1 พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (รายใหม่)	ราย	2,000	2,000	100.00
5.2 พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และศึกษาดูงาน (รายเดิมปี 2565)	ราย	3,000	3,000	100.00
5.3 ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น	แปลง	5,000	2,627	52.54
6. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมพัฒนาที่ดิน)				
6.1 ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS	ราย/ไร่	10,000	0	0.00

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
7.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	46	46	100.00
7.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,200	1,201	100.08
7.3 กำกับและแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	840	367	43.69
7.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	840	5	0.60
8. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)				
8.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์	ราย	160	450	281.25
8.2 พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์	แห่ง	3	0	0.00
8.3 สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์	แห่ง	14	0	0.00
9. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
9.1 การดำเนินการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ	ร้อยละ	100	62	61.67
- ประชุมคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ	ร้อยละ	100	100	100.00
- ติดตามสถานการณ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่	ร้อยละ	100	45	45.00
- ร่วมประชุมและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานระดับจังหวัด	ร้อยละ	100	40	40.00
9.2 การติดตามการดำเนินงานโครงการ	ร้อยละ	100	54	54.00
9.3 การจัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่	ร้อยละ	100	45	45.00
10. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)				
(สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
10.1 ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (จังหวัด) ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	2,800	2,765	98.75
10.2 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์	ไร่	8,480	8,255	97.35
10.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	2,800	1,160	41.43
ภาพรวม				56.30

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมการข้าว)				
1.1 ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว (เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้)	ราย	10,000	1,331	13.31
1.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ถ่ายทอดความรู้ด้านข้าว)	ราย	10,000	1,331	13.31
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมประมง)				
2.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่				
1) คัดเลือกเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง	ราย	10,000	10,000	100.00
2) ส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง	ราย	10,000	6,933	69.33
3) สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	10,000	5,006	50.06
4) ติดตามและให้คำแนะนำ	ราย	10,000	1,205	12.05
2.2 การบริหารโครงการ/สนับสนุนการดำเนินงาน	ครั้ง	66	24	36.36
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมปศุสัตว์)				
3.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน				
1) สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเวทีส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์	ราย	36,700	21,391	58.29
2) การติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกร	ราย	36,700	18,288	49.83
4. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				
(กรมหม่อนไหม)				
4.1 การพัฒนาอาชีพและการตลาด (เกษตรกรรายเดิม)				
1) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตตามแผนพัฒนากลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ				
1.1) พัฒนาศักยภาพตามภารกิจ/ความต้องการของแต่ละพื้นที่	จุด	53	22	41.51
2) ส่งเสริมองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ตามความต้องการ)	ตัน/ถุง	10,000	1,170	11.70
4.2 การขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ (เกษตรกรรายใหม่)				
1) อบรมเกษตรกร	ราย	100	95	95.00
2) พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่	จุด	10	0	0.00

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.3 การบริหารจัดการ				
1) บริหารจัดการโครงการ/อำนวยการ/ติดตาม เยี่ยมเยียน ฯลฯ	ราย	200	102	51.00
2) จ้างเหมาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	ราย	1	1	100.00
3) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน และวัสดุ สำนักงาน	เล่ม	6	0	0.00
5. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
5.1 ซักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	145	146	100.69
5.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	5,560	5,567	100.13
5.3 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	3,892	1,261	32.40
5.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	3,892	0	0.00
5.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	536	0	0.00
6. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
6.1 อบรมเกษตรกร				
1) หลักสูตรส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต สู่เกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	900	900	100.00
2) หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปสินค้า การจัดการตลาดแบบรวมกลุ่ม	กลุ่ม	60	49	81.67
3) หลักสูตรเตรียมความพร้อมในการรับรอง มาตรฐาน พัฒนาบรรจุภัณฑ์ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ	กลุ่ม	60	36	60.00
6.2 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตร ทฤษฎีใหม่	ไร่	2,700	2,700	100.00
7. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
7.1 รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง	ครั้ง	4	2	50.00
7.2 รายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	4	2	50.00
ภาพรวม				50.18

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 12 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
(สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)				
1.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
1) อำนวยการและบริหารโครงการฯ โดย กนท.	ครั้ง	12	6	50.00
2) กิจกรรมจ้างปฏิบัติงาน ณ กนท.	เดือน	12	6	50.00
3) การกำกับดูแลโครงการฯ โดย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	กลุ่ม	76	38	50.00
4) ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกร	กลุ่ม	76	39	51.32
2.2 กิจกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน				
1) อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับเขต	ครั้ง	12	18	150.00
2) อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ	ครั้ง	3	3	100.00
3) ปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง	ราย	4	2	50.00
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
2.1 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,140	1,095	96.05
2.2 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	224	26.79
2.3 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	11	1.32
2.4 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	92	0	0.00
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
3.1 รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง	ครั้ง	4	2	50.00
3.2 รายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	4	2	50.00
3.3 รายงานการประเมินผลโครงการ	เล่ม	1	0	0.00
ภาพรวม				51.97

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 บริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานให้เกษตรกร	ราย	6,500	6,215	95.62
1.2 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช	ไร่	13,000	90	0.69
1.3 สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	30,000	40,554	135.18
1.4 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	30,000	45,819	152.73
1.5 บริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และปลอดภัย	ราย	6,500	0	0.00
1.6 พัฒนาระบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ	แปลง	18	0	0.00
1.7 เก็บข้อมูลแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์ศัตรูพืช	แปลง	18	0	0.00
1.8 ผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช	กิโลกรัม	40,000	17,842	44.61
1.9 ผลิตขยายไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช	ลิตร	150	75	50.00
1.10 ผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ	ตัว	2,069,400	1,465,920	70.84
1.11 ผลิตสารสกัดธรรมชาติ	ลิตร	1,800	1,243	69.06
1.12 ผลิตขยายแตนเบียนแมลงค้ำหนามมะพร้าว	มัมมี่	40,000	0	0.00
1.13 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร	ขวด	6,500	621	9.55
1.14 ผลิตแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ genetic sexing strain	ตัว	50,000,000	21,742,609	43.49
1.15 สนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร	ชุด	454	454	100.00
1.16 ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร	ตัวอย่าง	13,000	5,115	39.35
1.17 อบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืชเพื่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ	คน	25	0	0.00
ภาพรวม				47.71

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ มีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน ประกอบด้วย กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ รักษาความสมดุลให้กับระบบนิเวศ มีความปลอดภัย นำไปสู่ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค ยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานในระดับชุมชน ระดับประเทศและระดับสากล และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร เป้าหมายพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 2.0 ล้านไร่ ภายในปี 2570 เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 250,000 ราย ในปี 2570 และอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี งบประมาณ 559.7356 ล้านบาท แบ่งเป็น งบประมาณตามเอกสารงบประมาณ 537.2905 ล้านบาท และงบจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 22.4451 ล้านบาท

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ภาพรวมผลการเบิกจ่าย จากการดำเนินงานกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ทั้ง 10 กิจกรรม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 มีผลการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 206.7997 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.95 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 559.7356 ล้านบาท จำแนกเป็นผลการเบิกจ่ายงบประมาณตามเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2566 จำนวน 196.4259 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.56 และที่เบิกจ่ายจากงบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 10.3738 ล้านบาท หรือร้อยละ 46.22 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ตารางที่ 14)

เมื่อพิจารณาผลการเบิกจ่ายเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ที่รับผิดชอบโดยกรมพัฒนาที่ดิน มีผลการเบิกจ่ายเพียงร้อยละ 12.85 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เนื่องจากอยู่ระหว่างพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และเตรียมจัดการส่งเสริมในช่วงไตรมาสที่ 3 ทั้งนี้ ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาล

ตารางที่ 14 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ปี 2566 (เกษตรอินทรีย์)

กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับ	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนการผลิตข้าวอินทรีย์ (กข.)	491.2300	184.0005	37.46	4.41
2. กิจกรรมการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมอินทรีย์ (มม.)	1.8500	0.6841	36.98	53.33
3. กิจกรรมส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ (ปศ.)	5.9737	2.5197	42.18	69.39
4. กิจกรรมพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (กป.)	4.8397	1.1404	23.56	76.38
5. กิจกรรมการพัฒนการผลิตเกษตรอินทรีย์ (กสก.)	6.8160	2.6636	39.08	84.18
6. กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (พด.)	20.7900	2.6721	12.85	-
7. กิจกรรมการพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ แก่เกษตรกรฯ (ตส.)	0.7980	0.3046	38.17	48.87

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 14 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ปี 2566 (เกษตรอินทรีย์) (ต่อ)

กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับ	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
8. กิจกรรมการพัฒนาการผลิตสินค้าสู่มาตรฐาน (มกอช.)	2.2415	1.3073	58.32	93.75
9. กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้แผนปฏิบัติการ ด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 (สศก.)	2.7516	1.1336	41.20	53.56
รวม	537.2905	196.4259	36.56	-
10. กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ^{2/}	22.4451	10.3738	46.22	79.18
รวม	559.7356	206.7997	36.95	56.30

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าผลการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินการ

^{2/} เป็นงบประมาณจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2) ภาพรวมผลการดำเนินงาน มีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 56.30 (ตารางที่ 14) โดยมีบางกิจกรรมที่ยังไม่สามารถรายงานผลการดำเนินงานหรือมีผลการดำเนินงานค่อนข้างน้อย ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (พด.) อยู่ระหว่างการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และเตรียมจัดการส่งเสริมในไตรมาสที่ 3 กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ และกิจกรรมเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูป (กข.) อยู่ระหว่างดำเนินงานและการจัดอบรม ผลการดำเนินงานในภาพรวมสรุปได้ ดังนี้

(2.1) การพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์

(2.1.1) ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เพื่อเตรียมเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ พัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เทคโนโลยีด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริม พัฒนา และการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร สร้างเสริมองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่การผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ ฯลฯ แก่กลุ่มเป้าหมาย รวม 10,673 ราย ร้อยละ 99.03 ของเป้าหมาย 10,777 ราย

(2.1.2) สร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยการพัฒนากลุ่มเกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มีเป้าหมาย 10,000 ราย อยู่ระหว่างดำเนินการ

(2.1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร โดยการสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ในดินของเกษตรกร และปัจจัยการผลิตและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ (DLD Organic Thailand) รวมทั้งพัฒนาแหล่งอาหารสัตว์น้ำอินทรีย์ และพัฒนาแหล่งอาหารสัตว์น้ำอินทรีย์ 1,262 ราย หรือร้อยละ 39.19 ของเป้าหมายรวม 3,220 ราย และสนับสนุนเงินชดเชยให้เกษตรกรค้างจ่ายปี 2564 (ข้าวอินทรีย์) แล้ว 45,000 ไร่ หรือร้อยละ 10.00 ของเป้าหมาย 450,000 ไร่

(2.1.4) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ ดำเนินการ พัฒนาส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ ในพื้นที่ 9,112 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.10 ของเป้าหมาย 112,500 ไร่ และเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูปข้าว เป้าหมาย 10 กลุ่ม อยู่ระหว่างดำเนินการ รวมทั้งจัดอบรมหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน 30 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(2.2) การยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ โดย ตรวจสอบประเมินการผลิตอินทรีย์ อาทิ ข้าวอินทรีย์ ปศุสัตว์อินทรีย์ รวมทั้งการตรวจประเมินแบบมีส่วนร่วม รวมเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแล้ว 17,380 ไร่ หรือร้อยละ 14.25 ของเป้าหมาย 121,980 ไร่ นอกจากนี้ ยังได้ ดำเนินการประชุมคณะกรรมการระบบคุณภาพ เพื่อรักษาและพัฒนาระบบคุณภาพหน่วยรับรองของกองพัฒนา ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าประมง จำนวน 1 ระบบ ตรวจสอบประเมินเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการรับรองระบบ การผลิต ผลผลิตและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065 แล้ว 361 ราย หรือร้อยละ 90.25 ของเป้าหมาย 400 ราย และพัฒนาเกษตรกรเพื่อการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล 30 กลุ่ม หรือร้อยละ 120.00 ของเป้าหมาย 25 กลุ่ม ส่วนการตรวจประเมินมาตรฐานไทยสู่มาตรฐานต่างประเทศ (ข้าวอินทรีย์) เป้าหมาย 20 กลุ่ม อยู่ระหว่างดำเนินการ

(2.3) การพัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริม และเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ดำเนินการพัฒนาลาดปศุสัตว์สีเขียวแล้ว 2 แห่ง หรือร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย 10 แห่ง และอยู่ระหว่างเตรียมการสร้างความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่าย สินค้าเกษตรอินทรีย์ เป้าหมาย 14 แห่ง

(2.4) การส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

(2.4.1) การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยได้เสนอแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 ต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ประธานกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติเพื่อทราบ พร้อมนำข้อมูลเข้าระบบ eMENSCR และเสนอปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ทั้งนี้ ได้จัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 จัดส่งให้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรแล้วเป็นไปตามเป้าหมาย

ทั้งนี้ ได้ติดตามสถานการณ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มหาสารคาม และพื้นที่ใกล้เคียงเมื่อเดือนมีนาคม 2566 เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร ระดับจังหวัด (SCP) รวม 38 จังหวัด เข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ (อพก.) จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ตราด สุราษฎร์ธานี และชุมพร และเข้าร่วมประชุมตรวจติดตามการปฏิบัติราชการ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ตามแผนการตรวจราชการในพื้นที่จังหวัดน่าน ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด รวมทั้ง ร่วมประชุมจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน และ พิจารณาแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จังหวัดลำพูน คิดเป็นความก้าวหน้า ร้อยละ 61.67

(2.4.2) การจัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ ดำเนินการ ประชุมหารือ เพื่อกำหนดแนวคิดการศึกษา ชนิดสินค้าเกษตรอินทรีย์ พื้นที่ศึกษา และกลุ่มเป้าหมาย โดยได้ลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล ถอดบทเรียนความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายแล้ว คิดเป็นความก้าวหน้า ร้อยละ 45.00

(2.4.3) การติดตามการดำเนินงาน ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอผู้บริหารแล้ว 1 ครั้ง สำหรับในครั้งที่ 2 ได้ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา ลำพูน ลำปาง ตาก กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม โดยได้จัดทำสรุปรายงานเพื่อเสนอผู้บริหารแล้ว คิดเป็นความก้าวหน้า ร้อยละ 54.00

1.2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(1) งบประมาณ

(1.1) การจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานในพื้นที่ให้ข้อคิดเห็นว่า ควรจัดสรรให้ครอบคลุม ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด เช่น ค่าตรวจวิเคราะห์ วัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางเก็บตัวอย่าง ซึ่งจัดสรรเฉพาะ ค่าตรวจวิเคราะห์ หรือการจัดอบรมดูงาน จึงยังไม่เพียงพอและไม่ทันเวลาในการทำกิจกรรม

(1.2) หลายกิจกรรมอยู่ระหว่างดำเนินการ ควรเร่งรัดให้หน่วยงานดำเนินงานและเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนงาน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ยังไม่มีผลการดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (พด.) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ และกิจกรรมเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูป (กข.)

(2) การถ่ายทอดความรู้

(2.1) เกษตรกรต้องการให้มีการอบรมความรู้และฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมในเรื่องของการผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงปลา โดยเฉพาะจากวัสดุอินทรีย์ที่หาได้ในชุมชน

(2.2) การจัดอบรมและศึกษาดูงาน โดยใช้ระยะเวลา 1 วัน ถือว่าน้อยไปที่เกษตรกรจะสามารถเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ

(3) เกษตรกร

(2.1) เกษตรกรรายเดิมที่ได้รับการส่งเสริมและทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนในด้านการแปรรูป และด้านการตลาดรองรับผลผลิต รวมทั้ง การสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตที่ได้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

(2.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นรายเดี่ยว ขาดการรวมกลุ่ม และพื้นที่บางส่วนไม่เหมาะสมกับการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น เป็นพื้นที่น้ำท่วม ขาดแหล่งน้ำ และไม่มีแนวกันชน

1.3) ผลการติดตามในพื้นที่

(1) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ (กข.) มีกรมการข้าวดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่างประเทศ และเพิ่มมูลค่าได้ ให้เกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ ใช้ผลผลิตข้าวอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานนำไปเพิ่มมูลค่าต่อไป โดยเป้าหมายส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน 112,500 ไร่ งบประมาณ 491.2300 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 184.0005 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.46

(1.1) ผลการดำเนินกิจกรรม ในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน และขออนุมัติหลักการในการจัดประชุม มีความก้าวหน้าในภาพรวมประมาณ ร้อยละ 4.41 โดยกิจกรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินงาน (ยังไม่มีผลงาน) ได้แก่ 1) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์ มีแผนส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ 77 กลุ่ม ซึ่งคัดเลือกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมได้แล้ว 20 กลุ่ม หรือร้อยละ 25.97 ของเป้าหมาย และอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพที่ปรึกษาเกษตรกรสำหรับระบบควบคุมภายในเพื่อผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย (Organic Thailand) และมาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศ เป้าหมาย 250 ราย 2) กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ มีแผนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม ICS (กลุ่มต่อเนื่อง)/ ICS (กลุ่มใหญ่)/ (ICSI) มาตรฐานเกษตร อินทรีย์ รวม 741 กลุ่ม และตรวจประเมินมาตรฐานไทยสู่มาตรฐานต่างประเทศ 20 กลุ่ม และ 3) กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูป เป้าหมาย 10 กลุ่ม/โรง และกิจกรรมที่มีการดำเนินการแล้ว ได้แก่ 1) การส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ได้ดำเนินการตรวจประเมินแล้ว 9,112 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.10 ของเป้าหมาย 112,500 ไร่ และ 2) สนับสนุนเงินชดเชยให้เกษตรกรค้างจ่ายปี 2564 (ข้าวอินทรีย์) แล้ว 45,000 ไร่ หรือร้อยละ 10.00 ของเป้าหมาย 450,000 ไร่

(1.2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ การดำเนินงานของกิจกรรมทั้งหมดอยู่ระหว่างดำเนินการ และขออนุมัติการจัดอบรม จึงเห็นควรเร่งรัดให้กรมการข้าว ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

(2) กิจกรรมการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมอินทรีย์ (มม.) มีกรมหม่อนไหมดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตหม่อนไหมตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่กระบวนการรับรองหม่อนไหมอินทรีย์ เป้าหมายเกษตรกร 60 ราย (รายใหม่ 30 ราย และรายเก่าปี 2565 จำนวน 30 ราย) งบประมาณ 1.8500 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.6841 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.98 โดยกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 53.33 โดยมีการจัดประชุมชี้แจงโครงการแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 1 ครั้ง จัดอบรมเกษตรกรด้านหม่อนไหมอินทรีย์ 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของเป้าหมาย 60 ราย และตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและอุดมสมบูรณ์ในดินให้เกษตรกร 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 30 ราย สำหรับค่าบริหารโครงการ (วัสดุสำนักงาน) อยู่ระหว่างดำเนินการ

(3) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ (ปศ.) มีกรมปศุสัตว์ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงระบบการผลิตปศุสัตว์ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ให้เกิดศักยภาพการผลิตและมีความยั่งยืน ขยายผลและเพิ่มจำนวนฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ภายใต้การรับรองระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ของกรมปศุสัตว์ให้มากขึ้น รวมถึงการรักษาสถานภาพฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ที่ผ่านการรับรองแล้ว และสร้างอัตลักษณ์และความเชื่อมั่นสินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ให้แก่ผู้บริโภค เป้าหมายตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ 40 ราย

พื้นที่การตรวจรับรองปศุสัตว์อินทรีย์ 200 ไร่ งบประมาณ 5.9737 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.5197 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.18 โดยผลการดำเนินกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 69.39 ดังนี้ 1) การส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ ดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ได้สูงกว่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 102.86 กล่าวคือ ดำเนินการได้ 720 ราย จากเป้าหมาย 700 ราย โดยมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (DLD Organic Thailand) 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของเป้าหมาย สำหรับในส่วนการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (PGS) มีแผนงาน ดำเนินการไตรมาสที่ 3 - 4 2) พัฒนาแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปในพื้นที่ผ่านศูนย์ต้นแบบ ปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านอาหารสัตว์) 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเป้าหมาย และศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ด้านพันธุ์สัตว์) 3 แห่ง ครบตามเป้าหมาย 3) การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม ดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 160.00 ของเป้าหมาย 40 ราย และพื้นที่ได้รับการตรวจรับรอง 43 ไร่ หรือร้อยละ 21.64 ของเป้าหมาย 200 ไร่ และ 4) การพัฒนาตลาดปศุสัตว์อินทรีย์ เป้าหมายการพัฒนาตลาดสีเขียว 10 แห่ง ดำเนินการได้แล้ว 2 แห่ง ในจังหวัดราชบุรี และสุพรรณบุรี คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย รวมทั้งจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์ ครบตามเป้าหมาย 30 ราย

(4) กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ (กป.) มีกรมประมงดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น ให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถผลิตสัตว์น้ำตามมาตรฐานอินทรีย์ได้เพิ่มขึ้น และขยายการรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ไทย (Organic Thailand) ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เป้าหมายเกษตรกรได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดเพื่อเข้าสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ 507 ราย งบประมาณ 4.8397 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.1404 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.56

(4.1) ผลการดำเนินกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 76.38 โดยกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ มีการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์แล้ว 497 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.03 ของเป้าหมาย 507 ราย พร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรแล้ว 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.00 จากเป้าหมาย 300 ราย และพัฒนาแหล่งผลิต อาหารสัตว์น้ำอินทรีย์ 50 ราย ครบตามเป้าหมาย และกิจกรรมการตรวจประเมิน/รับรองมาตรฐาน โดยกิจกรรมรักษาและพัฒนาระบบคุณภาพหน่วยรับรองของกองพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น เพื่อให้การรับรองตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065 จำนวน 1 ระบบ อยู่ระหว่างดำเนินการประชุมคณะกรรมการระบบคุณภาพแล้ว 10 คณะ การตรวจประเมินเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการรับรองระบบการผลิต ผลผลิต และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำมาตรฐาน มกช.อินทรีย์ ตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065 จำนวน 361 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.25 ของเป้าหมาย 400 ราย และการพัฒนาเกษตรกรเพื่อการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสากล 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 120.00 ของเป้าหมาย 25 กลุ่ม

(4.2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมปี 2566 และเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเมื่อปี 2565 ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ลำปาง และกาฬสินธุ์ สรุปได้ ดังนี้

- เจ้าหน้าที่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในส่วนของค่าตรวจประเมินมาตรฐาน GAP (ค่าตรวจเนื้อสัตว์น้ำของเกษตรกรต่อราย) 3,500 บาทต่อราย แต่ยังไม่ได้รวมค่าใช้จ่ายในส่วนอื่น ๆ เช่น ค่าอุปกรณ์ ในการเก็บรวบรวมตัวอย่าง ค่าสารเคมี และค่ายานพาหนะในการเดินทางเข้าพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ ทำให้ยังไม่เพียงพอ ดังนั้น การดำเนินงานในปีต่อไป ควรพิจารณาทบทวนการจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรม ให้ครอบคลุม

- เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม ปี 2565 ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรต้องการให้มีการสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มเติม และหลากหลายชนิดมากขึ้น เพื่อให้มีผลผลิตหมุนเวียน สำหรับบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายในชุมชน และด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรต้องการให้มีการอบรมความรู้และฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมในเรื่องของการผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงปลา โดยเฉพาะจากวัสดุอินทรีย์ ที่หาได้ในชุมชน อย่างน้อยปีละ 2 - 3 ครั้ง

(5) กิจกรรมการพัฒนาการผลิตเกษตรกรอินทรีย์ (กสก.) มีกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้าเกษตรกรอินทรีย์ บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน เป้าหมายเกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร (ยกเว้นข้าว) จำนวน 5,000 ราย งบประมาณ 6.8160 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.6636 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.08

(5.1) ผลการดำเนินกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 84.18 โดยพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ (รายใหม่) แล้ว 2,000 ราย และพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ และศึกษาดูงาน (รายเดิมปี 2565) 3,000 ราย รวม 5,000 ราย ครบตามเป้าหมาย และติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้นแล้ว 2,627 แปลง คิดเป็นร้อยละ 52.54 ของเป้าหมาย 5,000 แปลง

(5.2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม ปี 2566 และเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเมื่อปี 2565 ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี สงขลา นครศรีธรรมราช ลำพูน ลำปาง ตาก กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม สรุปได้ ดังนี้

- เจ้าหน้าที่ ในด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอในกิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานอินทรีย์ของเกษตรกร (รายเดิม) ปี 2565 ซึ่งได้รับงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน รายละ 180 บาท แต่ค่าใช้จ่ายมีหลายรายการ เช่น ค่าอาหารและเครื่องดื่ม วัสดุฝึกอบรม และค่าพาหนะเดินทางไปดูงาน ส่วนด้านการจัดอบรมและศึกษาดูงาน จำนวน 1 วัน ถือว่าน้อยไปที่จะทำให้เกษตรกรได้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรอินทรีย์อย่างเข้าใจและครบถ้วน และด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ยังมีน้อย ควรมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดก่อนเริ่มการดำเนินการในแต่ละปี เพื่อวางแผนการดำเนินงาน และกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกัน สำหรับด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเดี่ยว ขาดการรวมกลุ่ม รวมทั้งพื้นที่การผลิตของเกษตรกรบางส่วนไม่เหมาะสมกับการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น เป็นพื้นที่น้ำท่วม ขาดแหล่งน้ำ และแนวกันชน

- เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม ปี 2565 ด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการจัดการโรคพืช ศัตรูพืช และแมลงแบบอินทรีย์หรือการใช้สารชีวภัณฑ์ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรต้องการให้สนับสนุนสารชีวภัณฑ์ป้องกัน กำจัดศัตรูพืช และปุ๋ยอินทรีย์ สำหรับด้านการตรวจรับรองมาตรฐาน เกษตรกรยังรู้สึกว่ายังมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก และมีการดำเนินการค่อนข้างล่าช้าใช้ระยะเวลาช้านาน และบางส่วนยังไม่เห็นถึงประโยชน์จากการได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่ามีผลให้ราคาผลผลิตแตกต่างกับทั่วไปอย่างไร และด้านราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ ยังไม่แตกต่างกับสินค้าเกษตรทั่วไปมากนัก ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคเห็นถึงความสำคัญหันมาใส่ใจสุขภาพด้วยการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ และควรเพิ่มช่องทางการตลาด เช่น ช่องทางออนไลน์ หรือสร้างจุดกระจายสินค้าอินทรีย์

(6) กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (พต.) มีกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร เข้าใจถึงหลักการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย และสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มให้ได้ การรับรองมาตรฐานอินทรีย์ PGS รวมทั้งพัฒนาการผลิตเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เป้าหมายเกษตรกร 10,000 ราย งบประมาณ 20.7900 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.6721 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.85

(6.1) ผลการดำเนินงาน มีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม 10,000 ราย อยู่ระหว่างพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และเตรียมการส่งเสริมเกษตรกรฯ ในช่วงไตรมาสที่ 3 โดยยังไม่มีผลความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

(6.2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม ปี 2566 และเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเมื่อปี 2565 ในพื้นที่จังหวัดลำพูน สรุปได้ ดังนี้

- เจ้าหน้าที่ งบประมาณจัดสรรมายังพื้นที่ล่าช้า ณ วันที่สำรวจข้อมูล (28 กุมภาพันธ์ 2566) หน่วยงานยังไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การตรวจ วิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการตรวจรับรองแปลง เบื้องต้นจึงควรจัดสรรงบประมาณให้ทันเวลาเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมในช่วงเวลาที่เกษตรกรต้องการได้

- เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม ปี 2565 ด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรต้องการให้มาอบรมให้ความรู้เรื่องมาตรฐาน Organic Thailand เพิ่มเติม เนื่องจากเกษตรกรบางรายยังไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์การตรวจรับรอง และความรู้เรื่องการทำปุ๋ยน้ำนมวัวหมัก เนื่องจากเคยทำใช้แล้วได้ผลดี และด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้มากขึ้นและต่อเนื่อง เช่น ปุ๋ยหมัก และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ เนื่องจากยังไม่มั่นใจในมาตรฐานตามท้องตลาด

- การดำเนินงานของกิจกรรมยังอยู่ระหว่างพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และเตรียมการส่งเสริมเกษตรกรฯ ในช่วงไตรมาสที่ 3 จึงเห็นควรเร่งรัดให้กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

(7) กิจกรรมการพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกรในโครงการเกษตรอินทรีย์ (ตส.) มีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรเป้าหมายได้รับการพัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และสามารถจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพได้ เกษตรกรเป้าหมายนำข้อมูลที่จัดบันทึกไว้ นำมาวิเคราะห์ตนเองเรื่องการลดต้นทุน และปัจจัยการผลิตที่ปลอดภัย เป้าหมายเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ จำนวน 1,200 ราย งบประมาณ 0.7980 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.3046 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.17 โดยกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 48.87 โดยมีการชักจูงพัฒนาครูบัญชี 46 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพให้แก่เกษตรกร 1,201 ราย ร้อยละ 100.08 ของเป้าหมาย 1,200 ราย และกำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแล้ว 367 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.69 ของเป้าหมาย โดยเริ่มติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพของเกษตรกรแล้ว 5 ราย และมีแผนติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ 117 ราย ในช่วงไตรมาสที่ 3 - 4

(8) กิจกรรมการพัฒนาการผลิตสินค้าสู่มาตรฐาน (มกอช.) มีสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้การผลิต/รับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และสร้างความตระหนักรู้เรื่องคุณภาพมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่รับรู้และยอมรับของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป้าหมายผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เป้าหมายเพิ่มขึ้น 3 แห่ง พัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้การผลิต/รับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และสร้างความตระหนักรู้เรื่องคุณภาพมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ งบประมาณ 2.2415 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.3073 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 58.32 โดยผลการดำเนินกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 93.75 โดยได้พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ 450 ราย สูงกว่าเป้าหมาย 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 281.25 ทั้งนี้ยังมีแผนพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ 3 แห่ง และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ 14 แห่ง ในช่วงไตรมาสที่ 3 - 4

(9) กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 (สศค.) มีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ ในส่วนของการดำเนินการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ติดตามสถานการณ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และผลการดำเนินโครงการ ผลสัมฤทธิ์ รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการในส่วนของเกษตรอินทรีย์ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินการในการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในส่วนของเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ เป้าหมายเพื่อรายงานสรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาพรวมของประเทศ (รอบ 6 เดือน และรอบ 1 ปี) จำนวน 2 เรื่อง รายงานการติดตามโครงการเกษตรอินทรีย์ จำนวน 1 เรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ จำนวน 1 เรื่อง งบประมาณ 2.7516 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.1336 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 41.20 โดยผลการดำเนินกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 53.56 โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

(9.1) การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยได้เสนอแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 ต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ประธานกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติเพื่อทราบพร้อมนำข้อมูลเข้าระบบ eMENSCR และเสนอปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ทั้งนี้ได้จัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 จัดส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรแล้วเป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้ได้ติดตามสถานการณ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มหาสารคาม และพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อเดือนมีนาคม 2566 เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร ระดับจังหวัด (SCP) รวม 38 จังหวัด เข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ (อพก.) จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ตราด สุราษฎร์ธานี และชุมพร และเข้าร่วมประชุมตรวจติดตามการปฏิบัติราชการ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ตามแผนการตรวจราชการในพื้นที่จังหวัดน่าน ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด รวมทั้งร่วมประชุมจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน และพิจารณาแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ณ จังหวัดลำพูน คิดเป็นความก้าวหน้าร้อยละ 61.67

(9.2) การจัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ ดำเนินการประชุมหรือ เพื่อกำหนดแนวคิดการศึกษา ชนิดสินค้าเกษตรอินทรีย์ พื้นที่ศึกษา และกลุ่มเป้าหมาย โดยได้ลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลถอดบทเรียนความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายแล้ว คิดเป็นความก้าวหน้าร้อยละ 45.00

(9.3) การติดตามการดำเนินงาน ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอผู้บริหารแล้ว 1 ครั้ง สำหรับในครั้งที่ 2 ได้ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา ลำพูน ลำปาง ตาก กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม โดยได้จัดทำสรุปรายงานเพื่อเสนอผู้บริหารแล้ว คิดเป็นความก้าวหน้าร้อยละ 54.00

(10) กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.) มีสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มทักษะการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพิ่มจำนวนพื้นที่ จำนวนเกษตรกร และประสิทธิภาพการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ตามระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System: PGS) ให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน และสร้างมูลค่าเพิ่ม และทำให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นที่ยอมรับ และเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร เป้าหมายพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ จำนวน 8,480 ไร่ งบประมาณ 22,445,100 บาท (งบกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) เบิกจ่ายแล้ว 10,373,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.22 ของเป้าหมาย 22,445,100 บาท โดยผลการดำเนินกิจกรรมภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 79.18 โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

(10.1) อบรมหลักสูตรสำหรับส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (จังหวัด) 2,765 ราย ร้อยละ 98.75 ของเป้าหมาย

(10.2) ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน 8,255 ไร่ ร้อยละ 97.35 ของเป้าหมาย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต 1,160 ราย ร้อยละ 41.43 ของเป้าหมาย

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยืน (เกษตรกรอินทรีย์)

ภาพที่ 1 ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 2 สัมภาษณ์เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 3 ศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์มหาสารคาม

ภาพที่ 4 เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ณ จังหวัดลำพูน

ภาพที่ 5 เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ณ จังหวัดมหาสารคาม

ภาพที่ 6 ปลาอินทรีย์ที่เกษตรกรเลี้ยง ณ จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพที่ 7 บ่อเลี้ยงปลาอินทรีย์ของเกษตรกร ณ จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพที่ 8 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ณ จังหวัดกาฬสินธุ์

2) **โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่** มีกรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่และเตรียมความพร้อมและส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน เป้าหมายส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร 10,900 ราย พื้นที่ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด งบประมาณ 65.3411 ล้านบาท (กรมการข้าว 2.6634 ล้านบาท กรมประมง 16.4928 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 28.0242 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 2.0000 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 3.0990 ล้านบาท สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 12.7617 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 0.3000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 25.6026 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.18

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมการข้าว ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านข้าว 1,331 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.31 ของเป้าหมาย 10,000 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2.6634 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.4152 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.59

(2) กรมประมง ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง 10,000 ราย ครบตามเป้าหมาย การส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกร 6,933 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.33 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกร ได้แก่ พันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ 5,006 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.06 ของเป้าหมาย 10,000 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 16.4928 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 7.5544 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.80

(3) กรมปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเวทีส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ 21,391 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.29 ของเป้าหมาย 36,700 ราย และการติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกร 18,288 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.83 ของเป้าหมาย 36,700 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 28.0242 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 8.7950 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.38

(4) กรมหม่อนไหม กิจกรรมการพัฒนาอาชีพและการตลาด (เกษตรกรรายเดิม) โดยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตตามแผนพัฒนากลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ พัฒนาศักยภาพตามภารกิจ/ความต้องการของแต่ละพื้นที่ 22 จุด คิดเป็นร้อยละ 41.51 ของเป้าหมาย 53 จุด และมีเป้าหมายส่งเสริมองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการของเกษตรกร จำนวน 1,170 ต้น/ถุง คิดเป็นร้อยละ 11.70 ของเป้าหมาย 10,000 ต้น/ถุง กิจกรรมการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ (เกษตรกรรายใหม่) โดยอบรมเกษตรกร 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 95 ของเป้าหมาย 100 ราย และมีเป้าหมายพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ 10 จุด กิจกรรมการบริหารจัดการโครงการ/อำนวยการ/ติดตามเยี่ยมเยียน ดำเนินการแล้ว 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 51 ของเป้าหมาย 200 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.8569 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.85

(5) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ การอบรมซักซ้อมพัฒนาครูบัญชี 146 ราย ของเป้าหมาย 145 ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร 5,567 ราย ของเป้าหมาย 5,560 ราย ครบ

ตามเป้าหมาย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,261 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.40 ของเป้าหมาย 3,892 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 3.0990 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.3113 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.31

(6) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อบรมเกษตรกร ประกอบด้วย หลักสูตร ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตสู่เกษตรทฤษฎีใหม่ 900 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย หลักสูตรการเพิ่มมูลค่า ผลผลิต การแปรรูปสินค้า การจัดการตลาดแบบรวมกลุ่ม 49 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.67 ของเป้าหมาย 60 กลุ่ม และหลักสูตรการเตรียมความพร้อมในการรับรองมาตรฐาน พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการ 36 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 60.00 ของเป้าหมาย 60 กลุ่ม และมีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเป็น เกษตรทฤษฎีใหม่ 2,700 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 12.7617 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 6.5232 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 51.12

(7) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และรายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการแล้ว 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25 ของเป้าหมาย 4 ครั้ง งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 0.3000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.1467 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.89

2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2566 ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ลำปาง แพร่ และอุตรดิตถ์ ในเดือนเมษายน สรุปผลได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมในพื้นที่ มีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างการถ่ายทอดองค์ความรู้ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร บางหน่วยงานร่วมดำเนินการในพื้นที่แต่ไม่ได้ รับงบประมาณ เช่น เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สหกรณ์จังหวัด เป็นต้น การส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มอยู่ระหว่างดำเนินการ

(2) การดำเนินงานโครงการ ปี 2566 กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดำเนินการเฉพาะเกษตรกรรายใหม่ 10,000 ราย และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ดำเนินการเกษตรกรรายใหม่ 900 ราย และเกษตรกรรายเดิม โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มต่อยอด เป็นทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3

(3) การส่งเสริมองค์ความรู้ เกษตรกรได้รับความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชี ต้นทุนประกอบอาชีพ การสร้างการรับรู้แบบมีส่วนร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างเครือข่าย (ด้านพืช สัตว์ ประมง) ด้านหม่อนไหม ข้าว มาตรฐานสินค้าเกษตร การบริหารจัดการกลุ่มและการดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ การพัฒนาผลผลิตเกษตรและผลิตภัณฑ์การพัฒนาตลาด และบริการของเครือข่าย VRIO การผลิตและการ ขยายพันธุ์พืช หลักการเลี้ยงปลาน้ำจืดเบื้องต้น การดูแลและการสุขภาพสัตว์เบื้องต้น โดยก่อนเข้าร่วม โครงการ เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง มีค่าคะแนน 2.79 และหลังเข้ารับการอบรม เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจระดับมาก มีค่าคะแนน 4.06

(4) การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรร้อยละ 62.96 ได้รับการสนับสนุน ปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์ไม้ผล พืชผัก พันธุ์ปลา อาหารปลา และสมุดบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนและบัญชี

ประกอบอาชีพ ซึ่งตรงกับความต้องการเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่ได้รับมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในแปลงเกษตรของตนเองได้

(5) การนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ เกษตรกรร้อยละ 33.33 ได้นำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อในเรื่องการขยายพันธุ์พืช การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงปลา การทำอาหารปลา การทำปุ๋ยหมัก และเกษตรกรที่ยังไม่ได้ นำความรู้ไปเผยแพร่ เนื่องจากยังมีความรู้ไม่เพียงพอ นำไปปฏิบัติใช้เฉพาะในครัวเรือน และเกษตรกรบางรายมีอายุมาก

(6) ผลจากการเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 92.59 สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ร้อยละ 48.15 มีอาหารบริโภคเพียงพอในครัวเรือน ร้อยละ 40.74 สามารถพึ่งพาตนเองได้ ร้อยละ 37.04 มีรายได้เสริมรายวัน/รายเดือน/รายปี ร้อยละ 29.63 มีการลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร

(7) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในด้านการกำหนดเป้าหมายเกษตรกร การรับสมัคร สรรหา และคัดเลือกเกษตรกร การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย การส่งเสริมการตลาด การจัดทำฐานข้อมูล การติดตามและรายงานผลการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และงบประมาณ พบว่าในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 (คะแนนเต็ม 5) โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.05 รองลงมา ร้อยละ 33.00 มีความพึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 22.90 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) การกำหนดเป้าหมายเกษตรกร	26.67	33.33	40.00	-	-	3.87	มาก
2) การรับสมัคร สรรหา และคัดเลือกเกษตรกร	26.67	26.67	46.66	-	-	3.80	มาก
3) การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร	40.00	40.00	20.00	-	-	4.20	มาก
4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	20.00	40.00	40.00	-	-	3.80	มาก
5) การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย	13.33	40.00	40.00	6.67	13.33	3.60	มาก
6) การส่งเสริมการตลาด	20.00	26.67	46.67	6.67	20.00	3.60	มาก
7) การจัดทำฐานข้อมูล	21.43	28.57	50.00	-	-	3.71	มาก
8) การติดตามและรายงานผล	20.00	33.33	46.67	-	-	3.73	มาก

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
9) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน	26.67	40.00	33.33	-	-	3.93	มาก
10) งบประมาณ	14.29	21.43	57.14	7.14	-	3.49	มาก
ภาพรวม	22.90	33.00	42.05	2.05	0.00	3.77	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

2.3) ข้อค้นพบ

- (1) การดำเนินงานโครงการล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน
- (2) การจัดสรรงบประมาณล่าช้า และหน่วยงานได้รับงบประมาณไม่พร้อมกัน บางหน่วยงานจำเป็นต้องดำเนินการก่อน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด ทำให้บุคลากรได้เฉพาะหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ
- (3) ขาดความชัดเจนในการดำเนินงานในพื้นที่ ขั้นตอนการดำเนินงาน การกำหนดหลักเกณฑ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรบางรายมีความประสงค์สมัครเข้าร่วมโครงการ แต่มีพื้นที่การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการไม่เหมาะสมในการขุดสระน้ำ มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย ทำให้มีปัญหาในการขุดสระทำให้คุณสมบัติในการสมัครเข้าร่วมโครงการไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด
- (4) สรรหาเกษตรกรรายใหม่เข้าร่วมโครงการค่อนข้างยาก เนื่องจากต้องเป็นเกษตรกรที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาก่อน ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการแล้ว เช่น โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น
- (5) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่กระจ่ายกันในแต่ละพื้นที่ ทำให้ยากต่อการติดตามนัดหมายเกษตรกร
- (6) การดำเนินงานโครงการฯ ปี 2566 ส่วนใหญ่ดำเนินการเฉพาะเกษตรกรรายใหม่ มีบางหน่วยงานที่ดำเนินการเกษตรกรรายเดิม

2.4) ข้อเสนอแนะ

- (1) จัดสรรงบประมาณให้สัมพันธ์กับแผนปฏิบัติงาน และควรจัดสรรงบประมาณให้สามารถบูรณาการร่วมกันในการดำเนินงาน
- (2) ประชุมหารือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยร่วมบูรณาการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน
- (3) การดำเนินงานโครงการไม่ควรเน้นปริมาณเป้าหมายเกษตรกร แต่ควรยึดตามจำนวนเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ มีเวลาเข้าร่วมอบรม และมีความพร้อมทำเกษตรทฤษฎีใหม่

(4) ควรจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการให้ชัดเจน โดยชี้แจงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และควรเพิ่มเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการสมัครเข้าร่วมโครงการ กรณีเกษตรกรที่ไม่มีสระน้ำสามารถเข้าร่วมโครงการได้ โดยให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการน้ำในแปลงที่ดินของตนเองได้ เพื่อให้เกษตรกรที่สนใจสมัคร เข้าร่วมโครงการได้

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)

ภาพที่ 1 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ณ จังหวัดแพร่

ภาพที่ 2 สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ณ จังหวัดแพร่

ภาพที่ 3 กิจกรรมในแปลงของโครงการ
ณ จังหวัดแพร่

ภาพที่ 4 กิจกรรมของโครงการ
ณ จังหวัดแพร่

ภาพที่ 5 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 6 สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 7 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 8 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่
ณ จังหวัดอุดรธานี

3) **โครงการพัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรกรผสมผสาน** มีสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะ สามารถดำเนินกิจกรรมเกษตรกรผสมผสาน และจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพได้ และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกร และยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทรงภูมิปัญญาด้านการเกษตรในสาขาต่าง ๆ เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน และเผยแพร่ถ่ายทอดผลงานความรู้ของปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสู่สังคม เป้าหมายเกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมเกษตรกรผสมผสาน จำนวน 1,140 ราย ในรูปแบบกลุ่มเกษตรกร จำนวน 76 กลุ่ม ปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 4 สาขา พื้นที่ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด งบประมาณ 7.6860 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 5.8000 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 1.1860 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 0.7000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 3.5480 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 46.16

3.1) ผลการดำเนินงาน

(1) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(1.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน (เกษตรกรผสมผสาน)

(1.1.1) อำนวยการและบริหารโครงการฯ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรกรมยั่งยืน จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 12 ครั้ง

(1.1.2) กิจกรรมจ้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ณ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรกรมยั่งยืน จำนวน 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 12 เดือน

(1.1.3) การกำกับดูแลโครงการฯ โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการแล้ว 38 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 76 กลุ่ม ผลการดำเนินงานไม่ตรงตามแผน เนื่องจากผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณ จึงจัดสรรงบประมาณในเดือนธันวาคม 2565

(1.1.4) ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการแล้ว 39 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 51.32 ของเป้าหมาย 76 กลุ่ม ผลการดำเนินงานมากกว่าแผน เนื่องจากจังหวัดนครนายกไม่เข้าร่วมโครงการฯ จังหวัดยโสธรจึงประสงค์ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม

(1.2) กิจกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

(1.2.1) อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับเขต ดำเนินการแล้ว 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 150 ของเป้าหมาย 12 ครั้ง ดำเนินการได้เกินเป้าหมาย

(1.2.2) การอำนวยการเพื่อการสรรหาคณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ ดำเนินการ 3 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(1.2.3) ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 2 ราย ของเป้าหมาย 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ของเป้าหมาย โดยมีผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน 2 สาขา จาก 4 สาขา คือ สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง และสาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5.8000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.8859 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.76 (ตารางที่ 16)

(2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,095 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.05 ของเป้าหมาย 1,140 ราย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 224 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.79 ของเป้าหมาย 836 ราย ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.32 ของเป้าหมาย 836 ราย และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ มีแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 - 4 งบประมาณได้รับจัดสรร 1.1860 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.3066 คิดเป็นร้อยละ 25.85 (ตารางที่ 16)

(3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 และรายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 0.7000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.3555 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50.79 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์				
งบประมาณที่เบิกจ่าย	ล้านบาท	5.8000	2.8859	49.76
1.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)				
1) อำนวยการและบริหารโครงการฯ โดย กท.	ครั้ง	12	6	50.00
2) กิจกรรมจ้างปฏิบัติงาน ณ กท.	เดือน	12	6	50.00
3) การกำกับดูแลโครงการฯ โดยสำนักงาน	กลุ่ม	76	38	50.00
เกษตรและสหกรณ์จังหวัด				
4) ดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกร	กลุ่ม	76	39	51.32
1.2 กิจกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน				
1) อำนวยการเพื่อการสรรหาคณะทำงาน	ครั้ง	12	18	150.00
สรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับเขต				
2) อำนวยการเพื่อการสรรหา	ครั้ง	3	3	100.00
คณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ				
3) ปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้รับการแต่งตั้ง	ราย	4	2	50.00
2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				
2.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย	ล้านบาท	1.1860	0.3066	25.85
2.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,140	1,095	96.05
2.3 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	224	26.79
2.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	836	11	1.32
2.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	92	0	0

ตารางที่ 16 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร				
3.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย	ล้านบาท	0.7000	0.3555	50.79
3.2 รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	4	2	50.00
ในส่วนกลาง				
3.3 รายงานผลการติดตามการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	4	2	50.00
3.4 รายงานการประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	100	50	50.00
	เล่ม	1	0	0
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	7.6860	3.5480	46.16

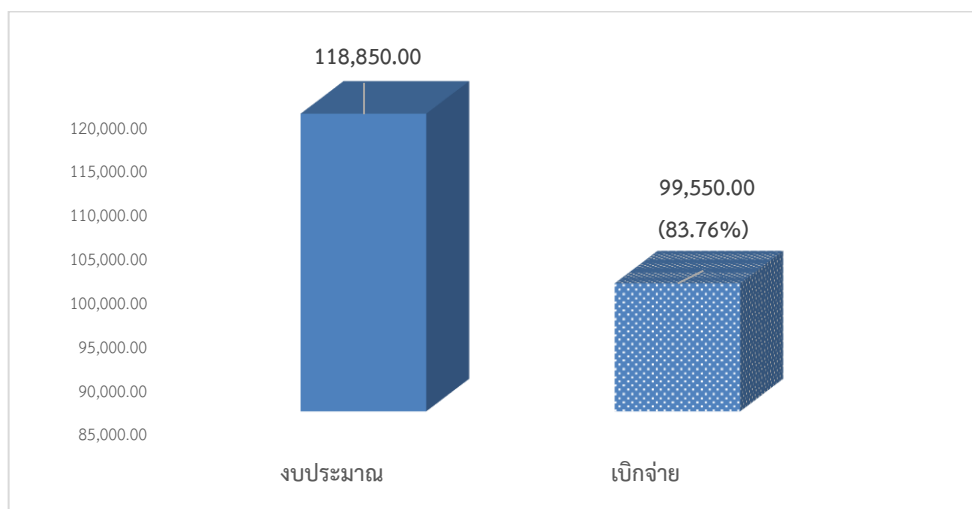
ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานหน่วยงานและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง แพร่ และเชียงราย สรุปผลได้ ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

(1.1) งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) ปีงบประมาณ 2566 มีหน่วยงานร่วมดำเนินการในพื้นที่ 2 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ทั้งนี้ หน่วยงานในพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 118,850 บาท แบ่งเป็น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด 105,000 บาท และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ 13,850 บาท เบิกจ่ายแล้ว 99,550 บาท คิดเป็นร้อยละ 83.76

ภาพที่ 3 การเบิกจ่ายงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ

1.1.1) ความเพียงพอของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ของแต่ละหน่วยงานทั้งหมดให้ความเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน

1.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ของแต่ละหน่วยงานทั้งหมดให้ความเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาทันเวลา

ภาพที่ 4 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.2) หน่วยงาน การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) ปีงบประมาณ 2566 มีหน่วยงานหลักที่ดำเนินการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ทั้งนี้ในระดับพื้นที่ยังมีการบูรณาการจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินการ อาทิ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมพัฒนาที่ดิน

(1.3) หลักสูตรการอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานร่วมดำเนินการมีการจัดอบรมให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 2 ครั้ง การอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน และความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ สามารถวางแผนการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ทำบัญชีต้นทุนอาชีพได้ พัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกร ประกอบด้วย 4 - 7 หลักสูตร ดังนี้

- ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP ด้านพืช และ PGS
- ด้านการแปรรูปพืชผัก ผลไม้ตามฤดูกาล
- ด้านการตลาด เช่น อบรมแอปพลิเคชัน ตลาดออนไลน์
- ด้านการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
- การลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตในการผลิตผัก
- การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การดักแมลง
- ด้านการผลิต การประยุกต์ใช้แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำเกษตรผสมผสาน

(2) กิจกรรม (Activities)

(2.1) การอำนวยความสะดวก/บริหารจัดการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ได้มีการบริหารจัดการโครงการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนี้

2.1.1) ส่วนกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและบริหารโครงการ เพื่อให้ส่วนภูมิภาคสามารถดำเนินการได้ครบถ้วน โดยจะแจ้งเป้าหมายให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด พร้อมคู่มือโครงการ โดยดำเนินการแล้ว 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 12 ครั้ง

2.1.2) ส่วนภูมิภาค ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ทำหน้าที่กำกับดูแลโครงการฯ ดำเนินการรวมกลุ่มแล้ว 39 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 51.32 ของเป้าหมาย 76 กลุ่ม และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ จัดทำแผนและผลการดำเนินงานโครงการ รวบรวมและจัดทำรายงานตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนด

สำหรับกิจกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน มีการอำนวยความสะดวก/บริหารจัดการโครงการดำเนินการเช่นเดียวกับโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) โดยหน่วยงานในระดับพื้นที่มีการอำนวยความสะดวกโครงการ ครบตามเป้าหมาย

(2.2) การจัดทำคู่มือโครงการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำคู่มือโครงการเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนโครงการในระดับภูมิภาค และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการทั้งส่วนกลางและระดับภูมิภาค ดำเนินการไปในแนวทางเดียวกัน ผลการจัดทำคู่มือโครงการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย และจัดส่งคู่มือโครงการให้แก่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ดำเนินการโครงการ ครบตามเป้าหมาย

สำหรับกิจกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ในระดับพื้นที่ได้รับคู่มือโครงการเช่นเดียวกับโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) โดยหน่วยงานในระดับพื้นที่ได้รับคู่มือจากส่วนกลางครบตามเป้าหมาย

(2.3) การประชาสัมพันธ์โครงการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้นำชุมชน คณะทำงาน ตามเป้าหมาย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊กของหน่วยงาน วิชวล เสียงตามสายในหมู่บ้าน และสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสารเผยแพร่ โปสเตอร์ แผ่นพับ และสื่อกิจกรรม เช่น การประชุม ทั้งในส่วนกลางและระดับภูมิภาค และการจัดเวทีชุมชน ร้อยละ 33.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 สื่อที่ใช้สำหรับการประชาสัมพันธ์โครงการ

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. สื่อบุคคล	100.00
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	100.00
3. สื่อสิ่งพิมพ์	100.00
4. สื่อกิจกรรม	33.33

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) การรับสมัครและการคัดเลือก

2.4.1) การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร ให้คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรจังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรที่ทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยใช้เกณฑ์ตามที่โครงการกำหนด ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย จังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยมีสมาชิก 15 - 20 ราย

2.4.2) กิจกรรมการคัดเลือกปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ใช้เกณฑ์การรับสมัครและคัดเลือกตามคู่มือโครงการ หน่วยงานในพื้นที่ ร้อยละ 66.67 ได้มีการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและส่งรายชื่อให้คณะกรรมการระดับเขต ที่เหลือร้อยละ 33.33 ไม่มีผู้สมัครคัดเลือก เนื่องจากเกณฑ์การคัดเลือกและคุณสมบัติค่อนข้างสูง

(2.5) การจัดทำประวัติและผลงาน กิจกรรมการคัดเลือกปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน มีปราชญ์เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก 1 ราย ในสาขาปราชญ์เกษตรกรดีเด่น และได้มีการจัดทำประวัติและผลงานของปราชญ์เกษตรเพื่อเผยแพร่จำนวน 1,000 เล่ม ตามเป้าหมาย

(2.6) การอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ โครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการดังนี้

- 1) วางแผนการปฏิบัติงาน
- 2) กำหนดคัดสรรกลุ่มเป้าหมายตามพื้นที่ (ตามหน่วยงานบูรณาการหลักระดับพื้นที่) และติดต่อประสานงานนัดหมายกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3) ประเมินความพร้อมของกลุ่มเป้าหมาย
- 4) กำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดขั้นตอนและกิจกรรมดำเนินการตามลักษณะพื้นที่
- 5) ดำเนินการส่งเสริมความรู้ในการจัดทำบัญชี และจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย: ฝึกอบรม/สอนแนะนำการจัดทำบัญชี กำกับแนะนำ และติดตามการจัดทำบัญชี
- 6) จัดเก็บข้อมูลในการบันทึกรายบุคคล/รายงานผลการปฏิบัติผ่านระบบ

Intranet

7) ตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำบัญชีฯ

8) ให้คำปรึกษาแนะนำ

9) ติดตามประเมินผลโครงการ และติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการเสนอ

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 10

10) สรุปผลการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม และรายงานผลการปฏิบัติงาน

ผ่านระบบ Intranet

11) สรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติแต่ละกิจกรรม

ทั้งนี้ ได้ดำเนินการส่งเสริมความรู้ในการจัดทำบัญชีและจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย แล้ว 2 ครั้ง

(3) ผลผลิต (Outputs)

(3.1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ มีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกร ดังนี้

1) จัดกระบวนการกลุ่มและจัดเวทีชี้แจงทำความเข้าใจกลุ่มเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และให้ความรู้การเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยวิทยากรจากหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร เช่น การผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม GAP หรือมาตรฐานอื่น ๆ ของกรมวิชาการเกษตร หรือหน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรเลือกเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร มาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง

2) จัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่มเกษตรกร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด เพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรที่กลุ่มเกษตรกรได้เลือกไว้ โดยใช้วิทยากรจากหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดิน ในพื้นที่ และให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัด พิจารณานุมัติแผนปฏิบัติการของกลุ่มเกษตรกร

3) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประสานหน่วยงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ ให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านบัญชี ภายใต้งบประมาณที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับจัดสรรในโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ทั้งนี้มีเป้าหมายการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร 210 ราย ผลการอบรมถ่ายทอดความรู้ มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมครบตามเป้าหมาย

(3.2) กำกับแนะนำ ดำเนินการได้ 14 กลุ่ม เกษตรกรที่ได้รับการกำกับแนะนำ 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 210 ราย ส่วนการติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์จัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 - 4

(4) ผลลัพธ์ (Outcomes)

(4.1) องค์ความรู้ที่ได้รับ เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เฉลี่ยร้อยละ 83.67 โดยนำความรู้ด้านการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตร ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการแปรรูป และการทำบัญชีต้นทุนอาชีพไปใช้ประโยชน์

(4.2) การรวมกลุ่มของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.33 มีการรวมกลุ่มในจำนวนนี้ เป็นการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต ร้อยละ 60.00 และรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้า ร้อยละ 80.00 ตามลำดับ

(5) ความพึงพอใจต่อโครงการ

(5.1) เจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 (คะแนนเต็ม 5) โดยค่าคะแนนสูงสุด ได้แก่ การจัดกระบวนการกลุ่ม และจัดเวทีชี้แจง และการส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 เท่ากัน รองลงมาด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการติดตามและรายงานผล ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 เท่ากัน ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	1. งบประมาณ	-	62.50	37.50	-	-	3.63
2. การอำนวยความสะดวก/บริหารจัดการโครงการ	12.50	50.00	37.50	-	-	3.75	มาก
3. การคัดเลือกเกษตรกร	12.50	25.00	62.50	-	-	3.50	มาก
4. การจัดกระบวนการกลุ่มและจัดเวทีชี้แจง	12.50	50.00	37.50	-	-	4.25	มากที่สุด
5. การประสานระหว่างหน่วยงาน	12.50	62.50	25.00	-	-	4.13	มาก
6. การจัดทำแผนปฏิบัติการ	12.50	50.00	37.50	-	-	3.75	มาก
7. การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
8. การติดตามและรายงานผล	12.50	85.00	-	-	-	4.13	มาก
รวมเฉลี่ย	17.19	57.81	25.00	-	-	3.75	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 (คะแนนเต็ม 5) โดยค่าคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประสานงานของเจ้าหน้าที่ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 รองลงมาด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ และการเชื่อมโยงตลาด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 เท่ากัน ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
						เฉลี่ย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การคัดเลือกเกษตรกร	66.67	33.33	-	-	-	4.33	มากที่สุด
2. การจัดกระบวนการกลุ่ม	33.33	50.00	16.67	-	-	4.17	มาก
3. การประสานระหว่างหน่วยงาน	33.33	50.00	16.67	-	-	4.17	มาก
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการ	16.67	66.66	16.67	-	-	4.00	มาก
5. การส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร	33.33	66.67	-	-	-	4.33	มากที่สุด
6. การประสานงานเจ้าหน้าที่	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	33.33	58.33	8.34			4.25	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ข้อค้นพบ

(1) สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ บางส่วนยังขาดความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนบริหารจัดการ ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด การจัดทำบัญชีต้นทุน เพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรของกลุ่ม

(2) สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุยังทำการเกษตรแบบเดิม ยังไม่ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางการผลิตและเทคโนโลยี จึงขาดโอกาสในการพัฒนาที่จะปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรของกลุ่ม

(3) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกปราชญ์เกษตรกรของแผ่นดินค่อนข้างสูง ทำให้มีผู้ไม่ผ่านการคัดเลือกและได้รับการแต่งตั้งเพียง 2 สาขา จาก 4 สาขา

(4) กิจกรรมอยู่ระหว่างการดำเนินงาน ทำให้ผลการเบิกจ่ายงบประมาณค่อนข้างน้อย ร้อยละ 46 (เป้าหมายรัฐบาลกำหนดให้ไตรมาส 2 เบิกจ่ายร้อยละ 52)

3.4) ข้อเสนอแนะ

(1) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานหลัก ควรส่งเสริมองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวางแผนบริหารจัดการ ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการทำบัญชีต้นทุนอาชีพให้แก่เกษตรกร โดยร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เตรียมความพร้อมของเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

(2) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างการรับรู้ และมีการยกตัวอย่างความสำเร็จของเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนแนวคิดแล้วประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นแรงจูงใจ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ให้เกิดการยอมรับและปรับเปลี่ยนพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

(3) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรพิจารณาปรับปรุงเกณฑ์การคัดเลือก
ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน และมีระยะเวลาในการอำนวยการเพื่อสรรหาอนุกรรมการฯ คณะกรรมการฯ และ
การตรวจข้อมูลเชิงประจักษ์เพิ่มขึ้น

(4) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรเร่งรัด
ดำเนินงานตามกิจกรรม และเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)

ภาพที่ 1 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 2 สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 3 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรฯ ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรฯ ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 5 กิจกรรมของโครงการ ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 6 กิจกรรมของโครงการ ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 7 กิจกรรมของโครงการ ณ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 8 กิจกรรมของโครงการ ณ จังหวัดลำปาง

4) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร มีกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน รวมถึงการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และพัฒนาต้นแบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ เป้าหมายเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ หรือที่จะเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ หรือพื้นที่ที่มีประวัติการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชมาก หรือพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรง หรือพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดศัตรูพืช รวม 6,500 ราย งบประมาณ 28.8670 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 10.6760 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.98 ของงบประมาณที่ได้รับ

4.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน โดยการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานให้เกษตรกร จำนวน 6,215 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.62 ของเป้าหมาย 6,500 ราย ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช ในพื้นที่ 90 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.69 ของเป้าหมาย 1,300 ไร่ สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ 40,554 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 135.18 และสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ จำนวน 45,819 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 152.73 ของเป้าหมาย 30,000 ไร่

(2) สนับสนุนการใช้ชีวภัณฑ์ รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับควบคุมศัตรูพืช ในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง โดยการผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช 17,842 กิโลกรัม เชื้อไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช 75 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 150 ลิตร แมลงศัตรูธรรมชาติ 1,465,920 ตัว คิดเป็นร้อยละ 70.84 ของเป้าหมาย และผลิตสารสกัดธรรมชาติ 1,243 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 69.06 ของเป้าหมาย ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร 621 ขวด คิดเป็นร้อยละ 9.55 ของเป้าหมาย ผลิตแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ genetic sexing strain 21,742,609 ตัว คิดเป็นร้อยละ 43.49 ของเป้าหมาย

(3) ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตร จำนวน 5,115 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 39.35 ของเป้าหมาย 13,000 ตัวอย่าง

(4) กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ บริหารจัดการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย พัฒนาต้นแบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ เก็บข้อมูลแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช มีแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3-4

4.2) ผลการติดตามในพื้นที่

การติดตามในช่วงไตรมาสที่ 2 เป็นการจัดเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 7 จังหวัด จังหวัดละ 1 ราย รวมทั้งสิ้น 7 ราย ในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี พิชณุโลก นครปฐม นครศรีธรรมราช สุโขทัย และเพชรบูรณ์ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และบูรณาการการติดตามในพื้นที่

ร่วมกับโครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ - 4 มีนาคม 2566 สรุปผลการติดตามในพื้นที่ได้ ดังนี้

(1) การจัดสรรงบประมาณ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ ทั้ง 7 จังหวัด เกี่ยวกับช่วงระยะเวลาการจัดสรรงบประมาณและความเพียงพอของงบประมาณที่จัดสรรลงพื้นที่ เพื่อดำเนินกิจกรรมโครงการฯ จากการสำรวจพบว่า การจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณ เดือนพฤศจิกายน และเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน เฉลี่ยจังหวัดละ 134,071.42 บาท หรือรวมทั้งสิ้น 938,500 บาท ในส่วนของความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจพบว่า หน่วยงานในพื้นที่ ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน สำหรับ ความเพียงพอของงบประมาณ หน่วยงานระดับพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน

(2) การดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี 2566 ภายใต้โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร มีการดำเนินการดังนี้

(2.1) กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และ (2.2) กิจกรรมเฝ้าระวังการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

(2.1.1) คัดเลือกเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัย ในระดับต่าง ๆ และหรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก ซึ่งจากการสำรวจเจ้าหน้าที่ทั้ง 7 จังหวัด มีการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรแล้วรวม 660 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของเป้าหมายรวม 770 ราย เฉลี่ยพื้นที่ 2 ไร่ต่อราย

(2.1.2) การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรที่ร่วมโครงการจะต้องได้รับการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินและปุ๋ย และระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช ซึ่งจากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ร้อยละ 57.14 มีการดำเนินการแล้ว รองลงมา ร้อยละ 28.57 อยู่ระหว่างดำเนินการส่วนที่เหลือ ร้อยละ 14.29 ยังไม่ได้ดำเนินการ ซึ่งมีแผนการดำเนินการในไตรมาสที่ 3

(2.1.3) การจัดการถ่ายทอดความรู้ สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรโดยใช้รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสม โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอจะต้องวิเคราะห์ปัญหาด้านการจัดการศัตรูพืชที่แท้จริงของเกษตรกรก่อน แล้วจึงเลือกหรือออกแบบวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาเหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทของพื้นที่ และเหมาะสมกับเกษตรกร ซึ่งจากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 ดำเนินการจัดการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรแล้ว โดยใช้รูปแบบการถ่ายทอดความรู้แบบเผชิญหน้า

(2.1.4) การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องได้รับการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการรักษาพืชและจัดการดินและปุ๋ย และระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช ณ ช่วงการสำรวจข้อมูล ร้อยละ 14.29 อยู่ระหว่างดำเนินการ และร้อยละ 85.71 ยังไม่ได้ดำเนินการ มีแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3

(2.1.5) สนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการป้องกันและกำจัดศัตรูด้วยวิธีผสมผสาน เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่เป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนจัดการศัตรูพืช จากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 เป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนจัดการศัตรูพืชแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 50.00 ยังไม่ดำเนินการ สำหรับการจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืช ร้อยละ 14.29 มีการดำเนินการแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 85.71 ยังไม่ดำเนินการ โดยมีแผนดำเนินการช่วงไตรมาสที่ 3 (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และเฝ้าระวังการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

รายการ	ดำเนินการแล้ว	หน่วย: ร้อยละ	
		อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ดำเนินการ
1. คัดเลือกเกษตรกรที่อยู่ในเป้าหมาย	100.00	-	-
2. การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมี (ก่อนเข้าร่วมโครงการ)	57.14	28.57	14.29
3. รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	100.00	-	-
4. การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมี (หลังเข้าร่วมโครงการ)	-	14.29	85.71
5. สนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน	50.00	-	50.00
6. การจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืช	14.29	-	85.71
ภาพรวม	53.57	7.14	39.29

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.1.6) สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน ผลการสำรวจในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี พิชณุโลก นครปฐม สุโขทัย นครศรีธรรมราช และเพชรบูรณ์

- ดำเนินการสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่เดิม หรือพื้นที่ใหม่ ร่วมกับหน่วยงานภาคี และแจ้งพื้นที่ดำเนินการแก่กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืช โดยเทคโนโลยีรังสี จากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 100.00 มีการดำเนินการแล้ว โดยเป็นการดำเนินการในพื้นที่เดิมทั้งหมด

- การบูรณาการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแมลงวันผลไม้ สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการจัดงานรณรงค์จำกัดการขยายพันธุ์ของแมลงวันผลไม้ ร่วมกับกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) หรือวันถ่ายทอดเทคโนโลยี

เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 100.00 ดำเนินการบูรณาการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแมลงวันผลไม้ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่แล้ว โดยร้อยละ 66.67 เป็นการจัดงานรณรงค์จำกัดการขยายพันธุ์ของแมลงวันผลไม้ ร่วมกับกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) รองลงมาร้อยละ 33.33 เท่ากัน เป็นการจัดงานรณรงค์จำกัดการขยายพันธุ์ของแมลงวันผลไม้ร่วมกับวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการจัดการอบรมเกษตรกรผู้นำ

- สำรวจ ติดตาม และประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้ตามมาตรฐานสากล เป็นการดำเนินการจำแนกชนิดและปริมาณของแมลงวันผลไม้ทุกสัปดาห์ และหาจำนวนแมลงวันผลไม้ (แต่ละชนิด/กับดัก/วัน (F/T/D) ซึ่งทำได้ 2 วิธีคือ 1) แขนงกับดัก 2 ชนิด ได้แก่ กับดักสไตเนอร์ และกับดักแมคฟิลหรือมัลติลัวร์ และ 2) เก็บตัวอย่างผลไม้ที่เป็นพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ในพื้นที่โครงการทุก 2 สัปดาห์ จากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 100.00 ดำเนินการแขวนกับดักแล้ว ซึ่งกับดักที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นกับดักสไตเนอร์เฉลี่ย 27 กับดักต่อจังหวัด พื้นที่ 294.34 ไร่ต่อกับดัก

- การควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ โดยการจำกัดการขยายพันธุ์และลดประชากรแมลงวันผลไม้ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ รณรงค์ให้เกษตรกรทำความสะอาดพื้นที่สวนผลไม้ รวมถึงพื้นที่สวนหลังบ้าน พื้นที่สาธารณะ โดยการเก็บผลที่ปลิดทิ้งจากการห่อผล ผลที่ถูกแมลงวันผลไม้ทำลาย ผลที่ร่วงหล่น ผลที่หลงเหลือจากการเก็บเกี่ยว ฯลฯ กำจัดพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ที่ไม่ใช่พืชเศรษฐกิจหลัก และปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ทดแทนการใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลงเพื่อลดประชากรเพศผู้ การใช้เหยื่อพิษหรือเหยื่อโปรตีนเพื่อลดประชากรเพศผู้และเพศเมีย และใช้แมลงวันเป็นหมันรวมทั้งชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ จากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 100.00 ดำเนินการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้แล้ว โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 100.00 เป็นการรณรงค์ทำความสะอาดและใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลงเพื่อลดประชากรเพศผู้ในสัดส่วนเท่ากัน รองลงมาร้อยละ 33.33 ใช้เหยื่อพิษหรือเหยื่อโปรตีนเพื่อลดประชากรเพศผู้และเพศเมีย และร้อยละ 16.67 เท่ากัน กำจัดพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ที่ไม่ใช่พืชเศรษฐกิจหลักและปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ทดแทน และใช้แมลงวันเป็นหมันรวมทั้งชีวภัณฑ์ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
1. สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน	
- ดำเนินการในพื้นที่เดิม	100.00
- ดำเนินการในพื้นที่ใหม่	-

ตารางที่ 21 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน (ต่อ)

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
2. การบูรณาการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแมลงวันผลไม้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ^{1/}	
- ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	66.67
- การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)	33.33
- การจัดอบรมเกษตรกรผู้นำ	33.33
3. สำรวจ ติดตาม และประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้ตามมาตรฐานสากล	100.00
4. การควบคุมประชากรของแมลงวันผลไม้ ^{1/}	
- การรณรงค์ทำความสะอาด	100.00
- การใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลง	100.00
- การใช้เหยื่อพิษหรือเหยื่อโปรตีน	33.33
- การกำจัดพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้	16.67
- การใช้แมลงวันเป็นหมันรวมทั้งชีวภัณฑ์	16.67

หมายเหตุ: ^{1/} เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) กิจกรรมพัฒนาต้นแบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช จากการติดตามในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นการดำเนินการในแปลงต้นแบบเดิมปี 2565 และมีแผนดำเนินงานในเดือนเมษายน 2566

(2.4) กิจกรรมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร ดำเนินการโดยกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ดำเนินการจัดซื้อ/จัดหาชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อนำไปตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งก่อนและหลังการดำเนินโครงการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินและปุ๋ย คือ ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช ทั้งนี้ หากเป็นสินค้าเกษตรที่ให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง สามารถตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรที่ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบเดิมเป็นตัวแทนของผลผลิตการเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการได้

ผลการสำรวจเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดทั้ง 7 จังหวัด ร้อยละ 71.43 ได้รับชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.57 ยังไม่ได้รับ ซึ่งอยู่ระหว่างการรอส่งมอบ สำหรับการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ พบว่า ร้อยละ 71.43 อยู่ระหว่างดำเนินการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.57 ดำเนินการแล้ว ส่วนการตรวจหลังเข้าร่วมโครงการมีแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 - 4 (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 กิจกรรม ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
1. ชูคน้ำยาตรวจวิเคราะห์	
1.1 ได้รับแล้ว	71.43
1.2 ยังไม่ได้รับ	28.57
2. การตรวจวิเคราะห์สารตกค้าง (ก่อนเข้าโครงการ)	
2.1 ดำเนินการแล้ว	28.57
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	71.43
2.3 ยังไม่ได้ดำเนินการ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.5) กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านอารักขาพืช โดยส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยร่วมกับเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านอารักขาพืช ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืชเพื่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านอารักขาพืช ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชให้มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่และเหมาะสมกับการปฏิบัติการของเกษตรกร (Appropriate technology) จัดทำเครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านอารักขาพืชแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร และสนับสนุนการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืชมีแผนการดำเนินงานในไตรมาสที่ 4

(3) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย การชี้แจงประสาน และการถ่ายทอดนโยบายหรือแผนการปฏิบัติการฯ จากส่วนกลางสู่พื้นที่ การจัดสรรงบประมาณ การคัดเลือกเกษตรกร การดำเนินกิจกรรม การสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านอารักขาพืช การตรวจประเมินชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช การติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.99 (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 80.74 รองลงมาร้อยละ 10.24 มีความพึงพอใจในระดับปานกลางและร้อยละ 9.02 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจง ประสานงาน	28.57	57.14	14.29	-	-	4.14	มาก
2. การจัดสรรงบประมาณ	14.29	71.42	14.29	-	-	4.00	มาก
3. การคัดเลือกเกษตรกร	14.29	85.71	-	-	-	4.14	มาก

ตารางที่ 23 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4. การดำเนินกิจกรรม	15.00	65.00	20.00	-	-	3.96	มาก
5. การสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
6. เครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านอารักขาพืช		66.67	33.33	-	-	3.67	มาก
7. การตรวจประเมินชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
8. การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
ภาพรวม	9.02	80.74	10.24			3.99	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3) ข้อค้นพบ

(1) การชี้แจงโครงการ หน่วยงานในระดับพื้นที่ให้ความเห็นว่า ควรมีการชี้แจงการดำเนินงานโครงการให้ชัดเจนก่อนดำเนินงานโครงการ เรื่องการตรวจสอบสารตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร

(2) การคัดเลือกเกษตรกร เกษตรกรบางส่วนมีความสนใจเข้าร่วมโครงการแต่ไม่อยู่ในเงื่อนไขโครงการ เนื่องจากเงื่อนไขโครงการกำหนดคัดเลือกจากเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ และหรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการแปรรูปแบบแปลงใหญ่ที่ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก หากไม่มีจึงคัดเลือกเกษตรกรจากพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืช และมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมาก

(3) การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมี แบบประเมินมีข้อคำถามจำนวนมากทำให้เกษตรกรเกิดความสับสน ไม่เข้าใจข้อคำถาม เนื่องจากข้อคำถามเป็นภาษาวิชาการที่ละเอียดและค่อนข้างซับซ้อนรวมทั้งข้อมูลที่ประเมินในรูปแบบฟอร์มในระบบยังไม่ตรงกัน เกษตรกรไม่ครอบคลุม เช่น กิจกรรมพืชอินทรีย์ไม่ได้ทำเคมี

(4) การถ่ายทอดความรู้ มีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้จำนวน 1 วัน ประกอบด้วยภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ หลักสูตรการอบรมมีจำนวนมาก ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ต้องใช้เวลารับรู้ และทำความเข้าใจมากกว่าเกษตรกรรุ่นใหม่

4.4) ข้อเสนอแนะ

(1) การชี้แจงโครงการ หน่วยงานส่วนกลางควรชี้แจงขั้นตอนวิธีการให้ชัดเจนก่อนที่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดหรือระดับอำเภอลงไปปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดให้น้อยที่สุดในการทดสอบผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร

(2) การคัดเลือกเกษตรกร หน่วยงานควรจัดทำรายชื่อสารองของเกษตรกรที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการแต่ไม่อยู่ในเงื่อนไขโครงการ เพื่อใช้เป็นแผนในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในปีถัดไป

(3) การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมี ควรปรับข้อคำถามให้ครอบคลุมกิจกรรมในพื้นที่มากขึ้น และปรับภาษาให้เป็นภาษาทั่วไปที่เกษตรกรสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

(4) การถ่ายทอดความรู้ ควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรม โดยแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ อย่างละ 1 วัน

2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

2.3.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ ซึ่งครอบคลุมการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัยและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์พันธุ์พันธุ์และผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 ขยายตัวร้อยละ 5) และวิสาหกิจเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งในทุกตำบลเพิ่มขึ้น (ปี 2566 - 2570 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) **งบประมาณ** 94.1814 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 29.0729 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.87 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.3.2 **ภาพรวมผลการดำเนินงาน** จำนวน 3 โครงการ คือ โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ และโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 37.24 จำแนกรายโครงการดังนี้

1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชน 15,400 ครัวเรือนตามเป้าหมาย สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด 290 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.66 ของเป้าหมาย สำรองต้นทุนการผลิตข้าวและการบริหารจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร 200 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ 4,878 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.18 ของเป้าหมาย ศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center) 993 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.93 ของเป้าหมาย ถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ตรวจเช็คสภาพและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์ 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59.38 ของเป้าหมาย ความก้าวหน้าการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบดำเนินการได้ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย การศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการ

นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร รวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ จัดทำเค้าโครงร่างงานวิจัย/เสนอเค้าโครงร่างงานวิจัย ดำเนินการเป็นไปตามแผน (ตารางที่ 24)

2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ จัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้าพืชสมุนไพร 1,080 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.30 ของเป้าหมาย แผลงเศรษฐกิจ 700 ราย ครอบคลุมเป้าหมายจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร พืชสมุนไพร 990 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.19 ของเป้าหมาย แผลงเศรษฐกิจ 680 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.14 ของเป้าหมาย ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร 13 จุด คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของเป้าหมาย พัฒนาศูนย์การเรียนรู้แม่แลงเศรษฐกิจและผลิตและขยายพันธุ์แม่แลงเศรษฐกิจ 5 ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย ส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแม่แลงเศรษฐกิจ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร 100 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย สนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของเป้าหมาย ฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการแปรรูปแม่แลงเพื่อการส่งออก 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น 7 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2 โรงงาน ครอบคลุมเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง 360 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของเป้าหมาย ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐานสินค้าและตลาด 400 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 25)

3) โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น สสำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพืชและเกลือทะเลไทย 60 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 77.92 ของเป้าหมาย จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพืช 450 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.29 ของเป้าหมาย ยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.29 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 24 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชน	ราย	15,400	15,400	100.00
1.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด	ครั้ง	770	290	37.66
1.3 ถอดบทเรียนผลการดำเนินกิจกรรม	ราย	15,400	0	0.00

ตารางที่ 24 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมการข้าว)				
2.1 สำรวจต้นทุนการผลิตข้าวและการบริหารจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร	ราย	200	200	100.00
2.2 ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรในการย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดขั้นตอนการผลิตข้าว	ไร่	20	0	0.00
2.3 ส่งเสริมใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าว	ไร่	20	0	0.00
2.4 ฝึกอบรมเกษตรกรเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการฟาง	ราย	200	0	0.00
2.5 ต่อยอดหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว	ผลิตภัณฑ์	1	0	0.00
2.6 เผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อออนไลน์	ครั้ง	1	0	0.00
3. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมปศุสัตว์)				
3.1 การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์	ราย	7,600	4,878	64.18
3.2 ศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center)	ราย	1,400	993	70.93
3.3 ถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ตรวจเช็คสภาพและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์	แห่ง	32	19	59.38
4. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)				
4.1 การสำรวจชนิด ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรม	พื้นที่	3	0	0.00
4.2 การสำรวจชนิด ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชเศรษฐกิจ (ทุเรียน มะม่วง อ้อย)	พื้นที่	3	0	0.00
4.3 การพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ	ระบบ	1	0	0.00
4.4 ความก้าวหน้าการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ	ร้อยละ	100	50	50.00
4.5 อบรมเชิงปฏิบัติการประยุกต์ใช้ Green Skill เพื่องานวิจัยและพัฒนา	ราย	40	0	0.00

ตารางที่ 24 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.6 สัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดการวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ	ราย	180	0	0.00
4.7 สัมมนาการพัฒนากระบวนการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ	ราย	80	0	0.00
4.8 การประชุมคณะทำงาน ติดตามผลการดำเนินงาน	ครั้ง	10	5	50.00
5. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร)				
5.1 การศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ (สวศ.)	เรื่อง	1	0	0.00
1) จัดทำเค้าโครงร่างงานวิจัย/เสนอเค้าโครงร่างงานวิจัย	ร้อยละ	5	5	100.00
2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 เรื่อง	ร้อยละ	5	3	60.00
3) สืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูล	ร้อยละ	35	19	54.29
4) จ้างเหมาบริการ	ร้อยละ	20	10	50.00
5) จัดสัมมนาระดมความคิดเห็น/จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)	ร้อยละ	10	0	0.00
6) ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	ร้อยละ	10	0	0.00
7) รายงานและเสนอผลงาน	ร้อยละ	5	0	0.00
8) สัมมนาเชิงปฏิบัติการจำนวน 1 ครั้ง	ร้อยละ	5	0	0.00
9) การติดตามและประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	5	0	0.00
5.2 การศึกษาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (สศท.1-12)	เรื่อง	1	0	0.00
1) ประชุมเตรียมงานวิชาการ/เสนอโครงร่างงานวิจัย	ร้อยละ	5	5	100.00
2) ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่	ร้อยละ	5	5	100.00
3) สืบค้นและจัดเก็บรวบรวมข้อมูล/จ้างเหมาผู้ช่วยปฏิบัติงาน	ร้อยละ	40	20	50.00
4) จัดประชุม/สัมมนาระดมความคิดเห็น (Focus Group)	ร้อยละ	30	0	0.00
5) วิเคราะห์และประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	10	0	0.00
6) ติดตามและประเมินผลโครงการ	ร้อยละ	10	0	0.00

ตารางที่ 24 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5.3 การติดตามประเมินผลโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ศพผ.)	เรื่อง	1	0	0.00
1) ศึกษาข้อมูลโครงการ	ร้อยละ	10	10	100.00
2) จัดทำประเด็น/ตัวชี้วัด	ร้อยละ	20	20	100.00
3) รวบรวมข้อมูล	ร้อยละ	30	16	53.33
4) ประมวลผล/วิเคราะห์ข้อมูล	ร้อยละ	20	0	0.00
5) รายงานผลการดำเนินงาน	ร้อยละ	20	0	0.00
ภาพรวม				40.26

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 25 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ				
1) จัดเวทีวิเคราะห์จัดทำแผนการผลิตสินค้า	ราย	1,110	1,080	97.30
2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	ราย	1,100	990	89.19
3) ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร	จุด	16	13	81.25
1.2 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ				
1) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ	ราย	700	700	100.00
2) อบรมความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร	ราย	700	680	97.14
3) จัดศึกษาดูงานแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกร	ราย	700	682	97.43
4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ	ศูนย์	5	5	100.00
5) ผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ	ศูนย์	5	5	100.00

ตารางที่ 25 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (กรมปศุสัตว์)				
2.1 กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ				
1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร	ราย	100	100	100.00
2) สนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด	ราย	100	80	80.00
2.2 กิจกรรมฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการแปรรูปแมลงเพื่อการส่งออก				
2.3 กิจกรรม ฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม	ราย	30	37	123.33
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (กรมวิชาการเกษตร)				
3.1 จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น				
	แปลง	7	7	100.00
3.2 ความก้าวหน้าการจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น				
	ร้อยละ	100	32	32.00
3.3 พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน				
	โรงงาน	2	2	100.00
3.4 ความก้าวหน้าการพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน				
	ร้อยละ	100	50	50.00
3.5 แหล่งผลิตพืชสมุนไพรได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น (เทียบปี 66/65)				
	ร้อยละ	15	0	0.00
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ)				
4.1 ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง				
	ราย	720	360	50.00
4.2 สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปสมุนไพรขึ้นต้นในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียงสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต				
	กลุ่ม	24	0	0.00
4.3 อำนวยความสะดวก กำกับติดตามและบริหารโครงการ				
	ครั้ง	12	6	50.00
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สำนักงานกาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
5.1 กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ				
	แห่ง	40	35	87.50

ตารางที่ 25 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5.2 ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร				
1) หลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ต้นทุนต่ำและการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและการสร้าง ความเข้มแข็งของกลุ่ม	ราย	200	275	137.50
2) หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐาน สินค้าและตลาด	ราย	400	400	100.00
ภาพรวม				83.64

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

**ตารางที่ 26 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น**

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจ เกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 สสำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐาน ชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทย	จังหวัด	77	60	77.92
1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็น ผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพืช	ราย	450	450	100.00
1.3 วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานและจัดทำแผนพัฒนา กิจการของวิสาหกิจฐานเกษตรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพืช	ราย	525	450	85.71
1.4 พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถดำเนินการผลิตและจำหน่าย ได้ในเชิงพาณิชย์	แห่ง	30	0	0.00
1.5 พัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสม กับผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนา	แห่ง	30	0	0.00
1.6 จัดงานส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือและ บริหารจัดการเกลือทะเลครบวงจร	ครั้ง	1	0	0.00
1.7 จัดเวที Focus Group เพื่อจัดทำข้อมูลเอกภาพ และ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตเกลือทะเล	ครั้ง	6	3	50.00

ตารางที่ 26 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1.8 จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว	ราย	70	59	84.29
1.9 สัมมนาพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจผู้ผลิตเกลือทะเลไทย	ราย	80	0	0.00
1.10 อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมอาชีพนอกฤดูกาลผลิตเกลือ	ราย	140	0	0.00
1.11 ยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต	ราย	140	125	89.29
1.12 เตรียมความพร้อมและให้คำปรึกษาการเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	แปลง	140	50	35.71
1.13 สนับสนุนต้นแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกลือทะเล	แปลง	7	0	0.00
ภาพรวม				40.22

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.3.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการนำเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นได้ พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นอาหารสัตว์ ศูนย์บริการอาหารสัตว์ และเครื่องจักรกลการเกษตร พัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ ศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ และเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน เป้าหมายเกษตรกร จำนวน 24,900 ราย ถ่ายทอดเทคนิคการใช้งาน การบำรุงรักษาเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ 32 แห่ง ระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ 1 ระบบ แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2 เรื่อง สสำรวจชนิด ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ใน พืชอุตสาหกรรม และพืชเศรษฐกิจ 6 พื้นที่ และการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยว ในพื้นที่ 40 ไร่ เกษตรกร 200 ราย งบประมาณ 40.9979 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 10.2627 ล้านบาท กรมการข้าว 3.9580 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 15.5506 ล้านบาท กรมวิชาการเกษตร 4.9266 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 6.3000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 13.1801 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.15

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชน เป้าหมาย 15,400 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย การสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด เป้าหมาย 770 ครั้ง ดำเนินการแล้วร้อยละ 37.66 ของเป้าหมาย ในส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 10.2627 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 4.5363 ล้านบาท (ร้อยละ 44.20)

(2) กรมการข้าว กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน โดยการสำรวจต้นทุนการผลิตข้าวและการบริหารจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติดำเนินการจัดจ้างสำรวจต้นทุนการผลิตแล้วเสร็จตามเป้าหมาย การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ในการย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดขั้นตอนการผลิตข้าว เป้าหมาย 20 ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแปลง และเตรียมการส่งเสริมใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรในการย่อยสลายฟางข้าว จำนวน 20 ไร่ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอศรีประจันต์ 10 ไร่ อำเภอหนองหญ้าไซ 10 ไร่ ด้านการส่งเสริมใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าว เป้าหมาย 20 ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแปลง และเตรียมการส่งเสริมใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าว จำนวน 20 ไร่ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอสามชุก 10 ไร่ อำเภอศรีประจันต์ 10 ไร่ ด้านการฝึกอบรมเกษตรกรเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการฟาง เป้าหมาย 200 ราย อยู่ระหว่างการขออนุมัติจัดอบรมจากกรมการข้าว คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้ในไตรมาสที่ 3 และ 4 กิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว โดยต่อยอดหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตสินค้าข้าว เป้าหมาย 1 ผลิตภัณฑ์ อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชนิดผิว 1 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้ลงนามสัญญาจ้างแล้ว ด้านการเผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อออนไลน์ เป้าหมาย 1 ครั้ง มีแผนดำเนินงานในไตรมาสที่ 3 - 4 ในส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 3.9580 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.2353 ล้านบาท ร้อยละ 31.21

(3) กรมปศุสัตว์ ดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ เป้าหมาย 7,600 ราย ดำเนินการแล้วร้อยละ 64.18 ของเป้าหมาย ด้านศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center) เป้าหมาย 1,400 ราย ดำเนินการแล้วร้อยละ 70.93 ของเป้าหมาย ส่วนด้านการถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ ตรวจเช็คสภาพและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์ เป้าหมาย 32 แห่ง ดำเนินการแล้วร้อยละ 59.38 ของเป้าหมาย ในด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 15.5506 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 3.2246 ล้านบาท (ร้อยละ 20.74)

(4) กรมวิชาการเกษตร ดำเนินกิจกรรมการสำรวจชนิด ปริมาณ และศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรม (กาแฟ, อาโวคาโด, ปาล์ม น้ำมัน) เป้าหมาย 3 พื้นที่ อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลแปลง ข้อมูลการเก็บเกี่ยวและวัสดุเหลือใช้ในแปลง ข้อมูลการแปรรูปและวัสดุเหลือใช้จากการแปรรูป ดำเนินการแล้วร้อยละ 50 ของเป้าหมาย การสำรวจชนิด ปริมาณ และศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชเศรษฐกิจ (ทุเรียน มังคุด มะม่วง) เป้าหมาย 3 พื้นที่ อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลแปลง ข้อมูลการเก็บเกี่ยวและวัสดุเหลือใช้ในแปลง ข้อมูลการแปรรูปและวัสดุเหลือใช้จากการแปรรูป

ดำเนินการแล้วร้อยละ 40 ของเป้าหมาย ด้านการพัฒนาระบบดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุดิบเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ เป้าหมาย 1 ระบบ ปัจจุบันอยู่ระหว่างวางระบบจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ ระบบการผลิตปุ๋ยจากเปลือกกาแฟ และระบบไบโอชาร์จากกะลากาแฟ ดำเนินการแล้วร้อยละ 50 ของเป้าหมาย ด้านการดำเนินการประชุม คณะทำงานติดตามผลการดำเนินงาน เป้าหมาย 10 ครั้ง ดำเนินการแล้วร้อยละ 50 ของเป้าหมาย ในด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 4.9266 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.4958 ล้านบาท (ร้อยละ 30.36)

(5) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กิจกรรมการศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ เป้าหมาย 1 เรื่อง มีผลการดำเนินงาน ร้อยละ 37.00 ของเป้าหมาย กิจกรรมการศึกษาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป้าหมาย 1 เรื่อง มีผลการดำเนินงานร้อยละ 30.00 ของเป้าหมาย กิจกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ เป้าหมาย 1 เรื่อง มีผลการดำเนินงานร้อยละ 46.00 ของเป้าหมาย ส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณ งบประมาณที่จัดสรร 6.3000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.6881 ล้านบาท (ร้อยละ 42.67)

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ในเดือนกุมภาพันธ์ และมีนาคม 2566 ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปี 2566 ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี เชียงใหม่ ลำปาง สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง โดยได้เข้าพบเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ของแต่ละหน่วยงาน และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1.2.1 การติดตามหน่วยงานในพื้นที่

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี เชียงใหม่ สิงห์บุรี อ่างทอง) พบว่า

- กระบวนการจัดสรรงบประมาณควรจัดสรรเป็น 2 ช่วง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการและเกษตรกรได้ใช้ประโยชน์รวดเร็วขึ้น

- ด้านเป้าหมายการดำเนินงานโครงการฯ จากเป้าหมาย 200 ราย โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 40 ราย ในการปฏิบัติจะบริหารจัดการค่อนข้างยากที่จะให้ได้ตามกลุ่มใหญ่ที่มีจำนวน 40 รายต่อกลุ่ม

(2) กรมปศุสัตว์ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบูรณ์ ลำปาง และสุพรรณบุรี) พบว่า

- กิจกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool) มีการให้ยืมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ให้กับกลุ่ม/เกษตรกร ซึ่งที่ตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาฯ อยู่ห่างไกลกับพื้นที่ของเกษตรกรเป้าหมาย ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงในการขนย้าย การขนย้ายลำบาก รวมทั้งต้องดูแลรักษาเมื่อส่งกลับ

- กิจกรรมศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ ในด้านการผลิตอาหารสัตว์ มีข้อจำกัดในบางช่วง เนื่องจากไม่มีวัตถุดิบ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

(3) กรมวิชาการ (กองวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร) พบว่า

- กิจกรรมพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุบิปิดวงจรและระบบการจัดการวัตถุบิเหลือใช้สู่โรงงาน เป็นระบบที่มีความเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น ด้านสหกรณ์ ด้านเกษตร ด้านปศุสัตว์ เป็นต้น

(4) กรมการข้าว (สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ สุพรรณบุรี) พบว่า

- กิจกรรมการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร และการใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าวมีข้อจำกัด เนื่องจากการปลูกข้าวไม่พร้อมกัน รวมทั้งการผลิตข้าวมีความต้องการใช้น้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วย

1.2.2 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในด้านการชี้แจงโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตฯ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 (คะแนนเต็ม 5) โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 64.38 รองลงมา ร้อยละ 19.08 มีความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 16.54 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการ	25.02	60.14	14.84	-	-	4.14	มาก
2. การจัดสรรงบประมาณ	22.89	51.69	25.42	-	-	3.96	มาก
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย	18.24	45.70	36.06	-	-	3.56	มาก
4. การสนับสนุนปัจจัยฯ	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
ภาพรวม	16.54	64.38	19.08	-	-	3.92	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบ

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด

- โครงการฯ มีความเกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

2) ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า

- เกิดความล่าช้าในแบบก่อสร้างโรงเก็บรถจักรกลการเกษตร ในการเสนอขออนุมัติแบบฯ

- ปัญหาการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool) ได้แก่ การเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ ต้องมีการบำรุงรักษาเมื่ออีกกลุ่มหยิบยืมไปใช้ต่อ

1.4) ข้อเสนอแนะ

- โครงการฯ มีความเชื่อมโยงกับโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรที่ดำเนินการมาก่อนหน้านี้ ควรนำพิจารณาสนับสนุนต่อยอดร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ได้ชัดเจน รวดเร็วขึ้น (กรมส่งเสริมการเกษตร)

- กิจกรรมพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ เป็นระบบที่มีความเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน หน่วยงานที่ดำเนินการควรแผนร่วมกัน ซึ่งจะได้เกิดผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

ภาพที่ 1 สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่า
เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชนโดย
สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 2 สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเพิ่มมูลค่า
เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมตามบริบทของชุมชนโดย
สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ
ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบูรณ์

ภาพที่ 4 สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ณ จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 5 ดูนานจุดทิ้งเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
ณ จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 6 พุดคุย และดูงานแปลงที่จะดำเนินการ
ณ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 7 การสนทนากลุ่มเกษตรกร ณ จังหวัดสิงห์บุรี

ภาพที่ 8 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ
ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง

2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ มีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกร สามารถพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ มีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจที่ได้คุณภาพ และพัฒนาเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ต่อไป เป้าหมายเกษตรกร 3,230 ราย สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ 40 แห่ง และพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2 แห่ง งบประมาณ 42.8415 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 13.6347 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.83 (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วย: ล้านบาท			
หน่วยงาน	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่ายแล้ว	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	11.4185	2.5279	22.14
2. กรมวิชาการเกษตร	17.7007	3.8513	21.76
3. กรมปศุสัตว์	1.0895	0.4237	38.89
4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.6328	5.9390	61.65
5. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3.0000	0.8928	29.76
รวมทั้งสิ้น	42.8415	13.6347	31.83

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ

(1.1.1) จัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้าแล้ว 1,080 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.30 ของเป้าหมาย 1,110 ราย

(1.1.2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรแล้ว 990 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.19 ของเป้าหมาย 1,110 ราย

(1.1.3) ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพรแล้ว 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของเป้าหมาย 16 แห่ง

(1.2) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

(1.2.1) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการผลิตแล้ว 700 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย 700 ราย

(1.2.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจแก่เกษตรกรแล้ว 680 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.43 ของเป้าหมาย 700 ราย

(1.2.3) จัดกิจกรรมศึกษาดูงานด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจแล้ว 682 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.14 ของเป้าหมาย 700 ราย

(1.2.4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจแล้ว 5 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย 5 ศูนย์

(1.2.5) พัฒนาศูนย์ผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจแล้ว 5 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย 5 ศูนย์

(2) กรมวิชาการเกษตร

(2.1) การจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น อยู่ระหว่างจัดทำแปลง 7 แปลง จากเป้าหมาย 7 แปลง โดยมีความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 32.00 ของเป้าหมาย

(2.2) การพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน อยู่ระหว่างดำเนินการ 2 แห่ง จากเป้าหมาย 2 แห่ง โดยมีความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย โดยรายละเอียดผลการดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

(2.2.1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกและแปรรูปสมุนไพรและผลผลิตทางการเกษตรหนองหญ้าม้า ตำบลหนองเหล็ก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้รับใบสำคัญเลขสถานที่ผลิตอาหารที่ไม่เข้าข่ายโรงงานแล้ว ซึ่งผ่านการตรวจประเมินภายใต้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 420) พ.ศ. 2563 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เรื่อง วิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตและการเก็บรักษาอาหาร

(2.2.2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกสมุนไพรตำบลหนองคู บ้านหนองป่าน ตำบลหนองคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม อยู่ระหว่างประสานงานกับเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อพัฒนาปรับปรุงขั้นตอน และกระบวนการแปรรูปและบรรจุที่เหมาะสมของโรงงานแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน

(3) กรมปศุสัตว์

(3.1) กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ

(3.1.1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกรแล้ว 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย 100 ราย

(3.1.2) สนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีดแล้ว 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของเป้าหมาย 100 ราย

(3.2) ฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสถานประกอบการแปรรูปแมลงเพื่อการส่งออกแล้ว 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย 20 ราย เกินกว่าเป้าหมายเนื่องจากมีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก

(3.3) ฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 123.33 ของเป้าหมาย 30 ราย เกินกว่าเป้าหมาย เนื่องจากมีผู้สนใจเข้าร่วมมากกว่าเป้าหมาย

(4) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(4.1) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำแล้ว 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของเป้าหมาย 40 แห่ง อยู่ระหว่างดำเนินการ 5 แห่ง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างโรงอบฯ โดยอยู่ในกระบวนการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการ

(4.2) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรหลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ และการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มแล้ว 275 ราย คิดเป็นร้อยละ 137.50 ของเป้าหมาย 200 ราย เนื่องจากมีเกษตรกรในพื้นที่ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก

(4.3) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรหลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐานสินค้าและตลาดแล้ว 400 คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย 400 ราย

(5) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(5.1) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรด้านการส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียงแล้ว 360 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 720 ราย

(5.2) การสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มีแผนในการดำเนินการในไตรมาสที่ 3 และ 4

(5.3) อำนวยความสะดวกติดตามและบริหารโครงการแล้ว จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 12 ครั้ง

ตารางที่ 29 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร				
1.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ				
(1) จัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้า	ราย	1,110	1,080	97.30
(2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	ราย	1,110	990	89.19
(3) ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร	แห่ง	16	13	81.25
1.2 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ				
(1) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการผลิต	ราย	700	700	100.00
(2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	ราย	700	680	97.14
(3) จัดกิจกรรมศึกษาดูงาน	ราย	700	682	97.43
(4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ	ศูนย์	5	5	100.00
(5) พัฒนาศูนย์ผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ	ศูนย์	5	5	100.00

ตารางที่ 29 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. กรมวิชาการเกษตร				
2.1 จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น	แปลง	7	7	100.00
ความก้าวหน้าการจัดทำแปลงต้นแบบฯ	ร้อยละ	100	32	32.00
2.2 พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน	โรงงาน	2	2	100.00
ความก้าวหน้าการพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบฯ	ร้อยละ	100	50	50.00
2.3 แหล่งผลิตพืชสมุนไพรได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	15	-	-
3. กรมปศุสัตว์				
3.1 กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดและแมลงเศรษฐกิจ				
(1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร	ราย	100	100	100.00
(2) สนับสนุนอุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด	ราย	100	80	80.00
3.3 ฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน	ราย	20	30	150.00
สถานประกอบการแปรรูปแมลงเพื่อการส่งออก				
3.4 ฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม	ราย	30	37	123.33
4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				
4.1 สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ	แห่ง	40	35	87.50
4.2 ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร				
(1) หลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์	ราย	200	275	137.50
ต้นทุนต่ำ และการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและ				
การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม				
(2) หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐาน	ราย	400	400	100.00
สินค้าและตลาด				
5. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์				
5.1 อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรด้านการส่งเสริม	ราย	720	360	50.00
สนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพ				
5.2 สนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์	กลุ่ม	24	-	-
สมุนไพรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต				
5.3 อำนวยความสะดวกติดตามและบริหารโครงการ	ครั้ง	12	6	50.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในช่วงเดือนมีนาคม 2566 สรุปผลได้ ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ จากการสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในจังหวัดชลบุรี และบุรีรัมย์ จำนวน 24 ราย พบว่า

(1.1) เกษตรกรทุกรายได้รับร่วมจัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้าแล้ว โดยสินค้าสมุนไพรที่จัดทำแผนการผลิต ได้แก่ กระชาย ขมิ้น ไพล ใบมะกรูด ฟ้าทะลายโจร และซาบหม่อน

(1.2) เกษตรกรทุกรายเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรแล้ว หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 โดยเกษตรกรร้อยละ 90 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ได้แก่ การใส่ปุ๋ย การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การแปรรูป การปลูกรักษาพันธุ์ และการอบสมุนไพร เกษตรกรร้อยละ 10.00 ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจาก เกษตรกรขาดวัสดุอุปกรณ์ในการอบสมุนไพร ทั้งนี้เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60

(2) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กิจกรรมการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำแล้ว จากการสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4 ราย พบว่า

(2.1) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำแล้ว ในรูปแบบกลุ่ม โดยมีสมาชิกใช้ประโยชน์ร่วมกันจำนวน 10 ราย เกษตรกรทุกรายใช้ประโยชน์จากโรงอบแล้วในการอบขมิ้น ไพล และซาบหม่อน นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์จากโรงอบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรชนิดอื่นด้วย เช่น มะขามและมะม่วงแปรรูป และกล้วยอบ เป็นต้น โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าโรงอบฯ ที่ได้รับสนับสนุนมีคุณภาพในระดับดีมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00

(2.2) เกษตรกรทุกรายเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ และการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มแล้ว หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 โดยเกษตรกรทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ได้แก่ การอบสมุนไพร การดูแลรักษาโรงอบ เป็นต้น

(2.3) เกษตรกรทุกรายเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรมาตรฐานสินค้าและตลาดแล้ว หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 โดยเกษตรกรทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ได้แก่ การแปรรูปสมุนไพร และการอบสมุนไพร เป็นต้น

(3) ความพึงพอใจ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 โดยร้อยละ 57.14 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 42.86 มีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านต่าง ๆ พบว่า (ตารางที่ 26)

(3.1) ด้านงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 โดยร้อยละ 42.86 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 57.14 มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการศึกษาดูงานได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด

(3.2) ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 โดยร้อยละ 71.43 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 28.57 มีความพึงพอใจในระดับมาก

(3.3) การดำเนินโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 โดยร้อยละ 57.14 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 42.86 มีความพึงพอใจในระดับมาก

ตารางที่ 30 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. งบประมาณ	42.86	57.14	-	-	-	4.43	มากที่สุด
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	71.43	28.57	-	-	-	4.71	มากที่สุด
3. การดำเนินโครงการ	57.14	42.86	-	-	-	4.57	มากที่สุด
เฉลี่ย	57.14	42.86	-	-	-	4.57	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59 โดยร้อยละ 64.37 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 29.88 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 5.75 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในด้านต่าง ๆ พบว่า (ตารางที่ 31)

1) ด้านการดำเนินโครงการ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.93 โดยร้อยละ 93.10 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 6.90 มีความพึงพอใจในระดับมาก

2) ด้านการผลิตสินค้าสมุนไพร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 โดยร้อยละ 34.48 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.28 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 17.24 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นว่า เกษตรกรมีข้อจำกัดในการผลิต เนื่องจาก ขาดแคลนอุปกรณ์การผลิต เช่น อุปกรณ์ในการอบสมุนไพร โรงเก็บผลผลิต ขาดตลาดรับซื้อผลผลิต พื้นที่การเกษตรประสบปัญหาน้ำท่วม และดินขาดความอุดมสมบูรณ์

3) ด้านการถ่ายทอดความรู้ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.66 โดยร้อยละ 65.52 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 34.48 มีความพึงพอใจในระดับมาก

ตารางที่ 31 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต่อภาพรวมโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินโครงการ	93.10	6.90	-	-	-	4.93	มากที่สุด
2. การผลิตสินค้าสมุนไพร	34.48	48.28	17.24	-	-	4.17	มาก
3. การถ่ายทอดความรู้	65.52	34.48	-	-	-	4.66	มากที่สุด
เฉลี่ย	64.37	29.88	5.75	-	-	4.59	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบ

5.1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ ของกรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมการศึกษาดูงานได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด

5.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณค่อนข้างน้อย

1.4) ข้อเสนอแนะ

6.1) กรมส่งเสริมการเกษตร พิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มในส่วนของกิจกรรมการศึกษาดูงาน

6.2) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ (เป้าหมายรัฐบาลกำหนดไตรมาส 2 เบิกจ่ายร้อยละ 50.00)

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

ภาพที่ 1 การชี้แจงและประชาสัมพันธ์รายละเอียดของโครงการ

ภาพที่ 2 การอบรม/การถ่ายทอด

ภาพที่ 3 กิจกรรมของโครงการ ณ จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 4 กิจกรรมของโครงการ ณ จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 5 ภาพที่ 6 กิจกรรม/ผลิตภัณฑ์ของโครงการ
ณ จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 6 กิจกรรม/ผลิตภัณฑ์ของโครงการ
ณ จังหวัดกำแพงเพชร

ภาพที่ 7 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่
ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 8 การสัมภาษณ์เกษตรกร
ณ จังหวัดชลบุรี

3) โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด ให้เหมาะสมตามศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ และพัฒนาช่องทางการตลาด เป้าหมายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 30 แห่ง งบประมาณ 10.3420 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.2581 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.83

3.1) ผลการดำเนินงาน

- (1) สืบค้นข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทยดำเนินการแล้ว 60 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 77.92 ของเป้าหมาย 77 จังหวัด
- (2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น 450 ราย ครบตามเป้าหมาย
- (3) วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงาน และจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช 450 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของเป้าหมาย 525 ราย
- (4) จัดเวที Focus Group เพื่อจัดทำข้อมูลเอกภาพ และส่งเสริมการตลาดต้นทุนการผลิตเกลือทะเลดำเนินการแล้ว 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 6 ครั้ง
- (5) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.29 ของเป้าหมาย 70 ราย
- (6) ยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.29 ของเป้าหมาย 140 ราย
- (7) เตรียมความพร้อมและให้คำปรึกษาการเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) 50 แปลง คิดเป็นร้อยละ 35.71 ของเป้าหมาย 140 แปลง

3.2) ผลการติดตามในพื้นที่

การติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี สมุทรสงคราม และราชบุรี ระหว่างวันที่ 21 - 24 มีนาคม 2566 สรุปผลได้ ดังนี้

(1) การสำรวจข้อมูล สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทย เพื่อใช้ประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่มีการผลิตสินค้า การแปรรูปสินค้า และผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการพัฒนากิจการ โดยในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี มีผลการสำรวจข้อมูลวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทยแล้ว 8 แห่ง สมุทรสงคราม 16 แห่ง และราชบุรี 10 แห่ง ซึ่งสำนักงานเกษตรจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบแล้ว เพื่อจัดทำฐานข้อมูลวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศ

(2) การวิเคราะห์ศักยภาพ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมดำเนินการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านเกลือทะเล และปรับปรุงข้อมูลกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

ให้เป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว เป็นการวิเคราะห์คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว แปลงทำนาเกลือของเกษตรกร ที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและขั้นตอนการทำนาเกลือ รวมถึงเพื่อให้เกษตรกรผู้ทำนาเกลือทะเลได้รวมกลุ่ม และนำไปปรับปรุงพัฒนาแหล่งผลิตเกลือทะเลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและชุมชน โดยจังหวัดเพชรบุรี มีเกษตรกรผู้ทำนาเกลือทะเลเข้าร่วมกิจกรรมจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 11 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 10 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ซึ่งผลการคัดเลือกพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพเกลือทะเลกั้งหันทอง โดยมีนายสมพงษ์ หนูศาสตร์ เป็นประธานวิสาหกิจชุมชน ที่ตั้ง 90 หมู่ที่ 7 ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี และแปลงเกษตรกรผู้ทำนาเกลือทะเล นายธีระ จันท์คง ที่ตั้ง ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม

(3) การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตเกลือทะเล เป็นการยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการทำนาเกลือทะเล (GAP) และมาตรฐานการผลิตเกลือทะเลธรรมชาติ โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเกลือทะเล จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมทั้งการสร้าง Storytelling นาเกลือทะเล โดยจังหวัดเพชรบุรีดำเนินการแล้ว 40 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และจังหวัดสมุทรสงครามดำเนินการแล้ว 25 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(4) การส่งเสริมวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้พิจารณาคัดเลือกเป้าหมายวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการฯ คือ วิสาหกิจชุมชนเพียรหยดตาล ตั้งอยู่ที่ 60/2 หมู่ 1 ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม และวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรชนบทบ้านหัวสระ ตั้งอยู่ที่ 31/24 หมู่ที่ 5 ตำบลเบิกไพร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งในขณะนี้ การดำเนินกิจกรรมจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงาน และจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ดำเนินการครบตามเป้าหมาย จังหวัดละ 15 ราย สำหรับกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถดำเนินการผลิตและจำหน่ายได้ในเชิงพาณิชย์ และพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างตราสินค้าที่มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนา อยู่ระหว่างการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมจากกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2566

3.3) ข้อค้นพบ

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินงานโครงการมีผลการเบิกจ่ายค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.83

(2) การชี้แจงการดำเนินงานโครงการใช้ระยะเวลานาน และการชี้แจงไม่ชัดเจน ไม่เป็นไปตามคู่มือ ทำให้การดำเนินงานโครงการล่าช้า

3.4) ข้อเสนอแนะ

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณและดำเนินงานตามกิจกรรม ซึ่งเป้าหมายของรัฐบาลกำหนดให้ไตรมาสที่ 2 ต้องมีผลการเบิกจ่าย ร้อยละ 52.00

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานโครงการให้ชัดเจน และให้เป็นไปตามคู่มือโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่สามารถปฏิบัติงานได้ทันที สะดวก รวดเร็ว

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตร
ฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี 2566

ภาพที่ 1 การสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
กิ่งหันทอง ณ จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 2 กิจกรรมการผลิตนาเกลือของกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนกิ่งหันทอง ณ จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
เรือนไม้หอม ณ จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องสำอางของ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเรือนไม้หอม ณ จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 5 การสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพ็ชรหยดตาล
ณ จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์น้ำตาลมะพร้าวอร์แกนิกของ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพ็ชรหยดตาล ณ จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 7 การสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรชนบท
บ้านหัวสระ ณ จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 8 ผลิตภัณฑ์มะนาวน้ำผึ้งของวิสาหกิจชุมชน
เกษตรกรชนบทบ้านหัวสระ ณ จังหวัดราชบุรี

2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

2.4.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 (ปี 2566 - 2570)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

4) **งบประมาณ** 16.3562 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 6.0866 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.21 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.4.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 1 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 54.28 มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการฯ 274 ราย คิดเป็นร้อยละ 133.01 ของเป้าหมาย การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป 1,452 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.29 ของเป้าหมาย แปรรูป/การสร้างเครือข่ายตลาด/พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 94 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 67.14 ของเป้าหมาย จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการ แปรรูป หรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์ 51 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของเป้าหมาย เกษตรกร 705 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.33 ของเป้าหมาย พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 1 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ลูกแป้งสาโท คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์และหาช่องทางการตลาด 1 สื่อ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย ศึกษาธุรกิจและประเมินความพร้อมของกลุ่ม วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายในให้แก่กลุ่ม 154 แห่ง ครบตามเป้าหมาย สอนแนะการจัดทำบัญชี 144 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 93.51 ของเป้าหมาย จำนวน 168 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการฯ	ราย	206	274	133.01
1.2 การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป	ราย	1,540	1,452	94.29
1.3 พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน	แห่ง	154	0	0.00
1.4 พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปต้นแบบ	ผลิตภัณฑ์	8	0	0.00

ตารางที่ 32 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
2.1 แนะนำ ส่งเสริมให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีศักยภาพด้านกระบวนการ	จังหวัด	59	46	77.97
2.2 แปรรูป/การสร้างเครือข่ายตลาด/พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด	สหกรณ์ กลุ่ม สหกรณ์	130 10	90 4	69.23 40.00
2.3 จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูป หรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์	จังหวัด	41	37	90.24
2.4 จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูป หรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์	สหกรณ์ กลุ่ม สหกรณ์ ราย	56 4 900	47 4 705	83.93 100.00 78.33
2.5 จัดประชุมสร้างเวที/เจรจาทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาด ระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ เพื่อทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกัน	ครั้ง สหกรณ์ กลุ่ม สหกรณ์ ราย	1 74 6 220	0 0 0 0	0.00 0.00 0.00 0.00
2.6 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 สามารถสร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าเกษตรและเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตเพื่อนำมาแปรรูปได้	เครือข่าย สหกรณ์ กลุ่ม เกษตรกร	7 74 6	0 0 0	0.00 0.00 0.00
2.7 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้า/ผลิตภัณฑ์แปรรูปเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	10	0	0.00
3. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมการข้าว)				
3.1 พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว	ผลิตภัณฑ์	2	1	50.00
3.2 ประชาสัมพันธ์และหาช่องทางการตลาด	สื่อ	2	1	50.00

ตารางที่ 32 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
4.1 ศึกษาธุรกิจและประเมินความพร้อม	แห่ง	154	154	100.00
4.2 วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายใน	แห่ง	154	154	100.00
4.3 สอนแนะนำการจัดทำบัญชี	แห่ง	154	144	93.51
4.4 สอนแนะนำการจัดทำบัญชี	ครั้ง	462	168	36.36
4.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	แห่ง	77	0	0.00
ภาพรวม				54.28

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร มีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(1.2) เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(2) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(2.1) เพื่อพัฒนาความรู้เกษตรกรด้านการพัฒนากระบวนการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า

(2.2) เพื่อสร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าเกษตรให้กับสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

(2.3) เพื่อสนับสนุนบรรจุภัณฑ์สินค้าของสถาบันเกษตรกรให้เป็นที่รู้จักและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพิ่มมูลค่าและยกระดับราคาสินค้าไม่ให้ตกต่ำตามกลไกสหกรณ์

(3) กรมการข้าว

(3.1) เพื่อพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว และบรรจุภัณฑ์ให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มกับข้าวไทย

(3.2) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคูณภาพผลิตภัณฑ์และตราสินค้า (Branding) ให้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวสามารถต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ และขยายตลาดด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายตลาดออนไลน์

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในด้านบริหารจัดการทางการเงินการบัญชีแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยที่ดำเนินธุรกิจในการแปรรูปสินค้าเกษตร เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร เป้าหมายดำเนินการในวิสาหกิจชุมชน จำนวน 154 แห่ง

(2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป้าหมายดำเนินการในสถาบันเกษตรกรที่ผลิตสินค้าข้าวสาร นม เนื้อ ประมง ปศุสัตว์ เกลือ กาแฟ และผลไม้ จำนวน 140 แห่ง

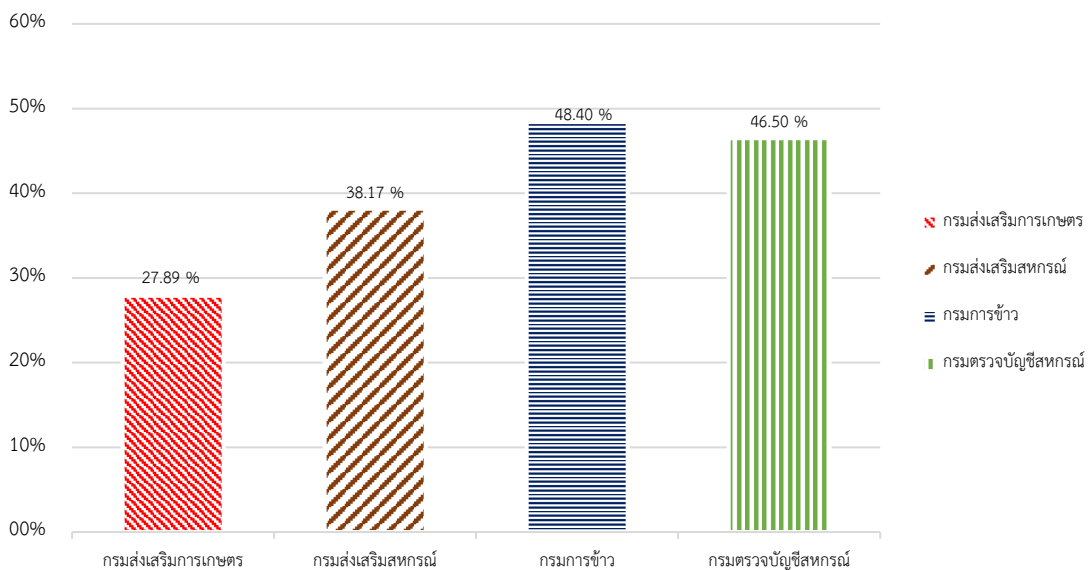
(3) กรมการข้าว เป้าหมายดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวสู่เชิงพาณิชย์และพัฒนาตราสินค้า (Branding) จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ และประชาสัมพันธ์พัฒนาการแปรรูป จำนวน 2 สื่อ

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป้าหมายร่วมบูรณาการกับกรมส่งเสริมการเกษตรในวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินธุรกิจแปรรูปในพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด จำนวน 154 แห่ง

งบประมาณ 16.3562 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 7.2857 ล้านบาท กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2.5545 ล้านบาท กรมการข้าว 2.6060 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 3.9100 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 6.0866 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.21

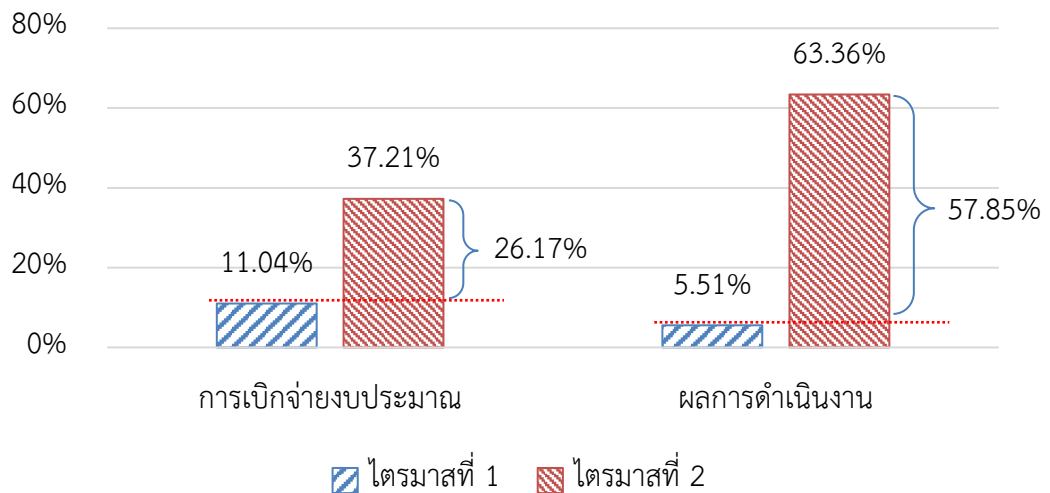
1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ภาพรวมผลการเบิกจ่ายงบประมาณ มีการเบิกจ่ายแล้ว จำนวน 6.0866 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.21 ของงบประมาณที่ได้รับ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ 1 จำนวน 4.2803 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 26.17 อย่างไรก็ตาม ผลการเบิกจ่ายยังคงต่ำกว่าเป้าหมายการเบิกจ่ายของรัฐบาลที่กำหนดให้ไตรมาสที่ 2 ต้องมีผลการเบิกจ่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 52.00 หน่วยงานที่มีการเบิกจ่ายมากที่สุด ได้แก่ กรมการข้าวเบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 48.40 รองลงมา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 46.50 กรมส่งเสริมสหกรณ์เบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 38.17 และกรมส่งเสริมการเกษตรเบิกจ่ายแล้ว ร้อยละ 27.89 ตามลำดับ (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน

(2) ภาพรวมผลการดำเนินงาน ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 63.36 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 57.85 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป 1,452 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.29 จากเป้าหมาย 1,540 ราย กรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูปหรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแล้ว 51 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของเป้าหมายสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 60 แห่ง และมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 705 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.33 ของเป้าหมายผู้เข้าร่วมอบรม 900 ราย ในพื้นที่ 37 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 90.24 ของเป้าหมายพื้นที่ 41 จังหวัด กรมการข้าว พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 1 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ลูกแป้งสาโท คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ผลิตภัณฑ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการศึกษารูจกและประเมินความพร้อม ครบตามเป้าหมาย 154 แห่ง และวางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายในให้แก่กลุ่มเป้าหมายแล้วครบตามเป้าหมาย 154 แห่ง ดำเนินการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีแล้ว 144 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 93.51ของเป้าหมาย 154 แห่ง (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานไตรมาสที่ 2 เทียบกับไตรมาสที่ 1

(3) กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่ายงบประมาณ แล้ว 2.0320 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.89 ของงบประมาณที่ได้รับ 7.2857 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 90.47 ดำเนินการพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป 1,452 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.29 จากเป้าหมาย 1,540 ราย ดำเนินการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการฯ แล้ว 274 ราย คิดเป็นร้อยละ 133.01 ของเป้าหมาย 206 ราย และอยู่ระหว่างการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน เป้าหมาย 154 แห่ง และพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปต้นแบบ เป้าหมาย 8 ผลิตภัณฑ์

(4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 0.9751 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.17 ของงบประมาณที่ได้รับ 2.5545 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 58.38 แนะนำส่งเสริมให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีศักยภาพด้านกระบวนการแปรรูป/การสร้างเครือข่ายตลาด/พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดให้แก่กลุ่มเป้าหมายสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 94 แห่ง ในพื้นที่ 46 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 67.14 ของเป้าหมายสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

140 แห่ง และร้อยละ 77.97 ของพื้นที่เป้าหมาย 59 จังหวัด ตามลำดับ จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูปหรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแล้ว 51 แห่ง และมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 705 ราย ในพื้นที่ 37 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของเป้าหมายสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 60 แห่ง ร้อยละ 78.33 ของเป้าหมายผู้เข้าร่วมอบรม 900 ราย และร้อยละ 90.24 ของเป้าหมายพื้นที่ 41 จังหวัด ตามลำดับ และอยู่ระหว่างการพิจารณารูปแบบการจัดประชุมสร้างเวที/เจรจาทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อเพื่อทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกัน จำนวน 1 ครั้ง เป้าหมายสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 80 แห่ง และเป้าหมายเกษตรกร จำนวน 220 ราย ตามลำดับ สำหรับการสร้างเครือข่าย ตลาดแปรรูปสินค้าเกษตร และเป็นแหล่ง รวบรวมผลผลิตเพื่อนำมาแปรรูป รวมถึงมูลค่า การจำหน่ายสินค้า/ผลิตภัณฑ์แปรรูป อยู่ระหว่างดำเนินการ

(5) กรมการข้าว เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 1.2612 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.40 ของงบประมาณที่ได้รับ 2.6060 ล้านบาท ผลการดำเนินการ ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 50.00 ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว 1 ผลิตภัณฑ์ โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ลูกแป้งสาโทจากข้าว คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ผลิตภัณฑ์ และดำเนินการประชาสัมพันธ์และหาช่องทางการตลาดแล้ว จำนวน 1 สื่อ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 สื่อ

(6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 1.8183 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 46.50 ของงบประมาณที่ได้รับ 3.9100 ล้านบาท ผลการดำเนินการ ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 61.94 ดำเนินการศึกษาธุรกิจและประเมินความพร้อม และวางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายในครบตามเป้าหมาย 154 แห่ง ดำเนินการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีแล้ว 144 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 93.51 ของเป้าหมาย 154 แห่ง จำนวน 168 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของเป้าหมาย 462 ครั้ง และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการเป้าหมาย 77 แห่ง มีแผนจะดำเนินการไตรมาสที่ 3 - 4

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ระหว่างวันที่ 27 - 31 มีนาคม 2566 ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี สระบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด สถาบันเกษตรกร ได้แก่ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ สรุปได้ดังนี้

(1) ด้านงบประมาณและการบริหารโครงการ หน่วยงานร้อยละ 92.30 เบิกจ่ายงบประมาณได้ตามแผนที่กำหนด สำหรับการคัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการ สำนักงานเกษตรจังหวัดคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร มีระดับผลการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางและดี เนื่องจากเงื่อนไขโครงการเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการส่งเสริมการแปรรูปมาก่อน

(2) ด้านการถ่ายทอดความรู้และการนำความรู้ไปใช้ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร เห็นว่า หลักสูตรการฝึกอบรมและการถ่ายทอดความรู้ ตรงกับความต้องการของกลุ่มในระดับมากที่คะแนนเฉลี่ย 4.00 แต่บางส่วนยังคงเห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เช่น น้ำพริกหมูหุบ พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัตถุดิบสูงส่งผลให้ราคาจำหน่ายสูงขึ้นไปด้วย ส่งผลให้ไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับผู้แปรรูปรายอื่นได้

สำหรับการนำความรู้ไปใช้ พบว่า สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 61.10 นำความรู้ไปใช้แล้ว ในขณะที่วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ ร้อยละ 38.90 ยังไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเพิ่งได้รับการอบรมในช่วงไตรมาสที่ 2 และอยู่ระหว่างเตรียมการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ ยังขาดความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์ ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นความรู้ด้านการจัดการและการบริหารกลุ่ม ร้อยละ 20.00 และด้านการตลาด ร้อยละ 20.00 นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรยังต้องการได้รับการสนับสนุนความรู้เพิ่มเติมด้านการจัดการและการหาแหล่งทุน ร้อยละ 60.00 ด้านการผลิต แปรรูป และบรรจุภัณฑ์ ร้อยละ 26.70 ด้านการตลาด ร้อยละ 26.7 และด้านอื่น ๆ เช่น กฎหมาย มาตรฐานผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 13.40

การทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการมีวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรสามารถทำบัญชีเบื้องต้นได้ ร้อยละ 50.00 สามารถทำบัญชีงบการเงิน ร้อยละ 44.44 และยังไม่มีการจัดทำบัญชี ร้อยละ 5.56 หลังจากเข้าร่วมโครงการและได้รับการสอนแนะนำการทำบัญชีแล้ว เริ่มทำบัญชีเบื้องต้น ร้อยละ 44.44 ทำบัญชีงบทดลอง ร้อยละ 11.11 และทำบัญชีงบการเงิน ร้อยละ 44.44 ส่วนวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีการจัดทำบัญชี สามารถทำบัญชีเบื้องต้นและสามารถทำงบทดลองได้ ด้านการทำบัญชีงบการเงินยังคงเท่าเดิม เนื่องจากขาดความชำนาญในการจัดทำบัญชี สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่มีพื้นฐานการทำบัญชีมาก่อน ส่งผลให้การพัฒนาาระบบบัญชียังไม่สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

การติดตามให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการแก้ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ร้อยละ 94.40 มีการติดตาม เฉลี่ย 2 ครั้ง เพื่อให้คำแนะนำ อาทิ การเลือกวัตถุดิบสำหรับการแปรรูป การเลือกอุปกรณ์ การทำบัญชี และบรรจุภัณฑ์

(3) ความพึงพอใจ

(3.1) ความพึงพอใจของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน 4.23 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 52.15 รองลงมาเป็น ระดับมากที่สุด ร้อยละ 35.18 และระดับปานกลาง ร้อยละ 12.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ความพึงพอใจของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้	41.18	52.94	5.88	-	-	4.35	มากที่สุด
2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	35.29	41.18	23.53	-	-	4.12	มาก
3) การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	41.18	52.94	5.88	-	-	4.35	มากที่สุด
4) คุณภาพของวัสดุ/อุปกรณ์ที่ได้รับ	23.08	61.54	15.38	-	-	4.08	มาก
ภาพรวม	35.18	52.15	12.67	-	-	4.23	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.2) ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.73 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 76.69 รองลงมาเป็นระดับมาก ร้อยละ 19.68 และระดับปานกลาง ร้อยละ 3.64 ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) การประชาสัมพันธ์โครงการ	68.18	22.73	9.09	-	-	4.59	มากที่สุด
2) การสมัคร/คัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	68.18	22.73	9.09	-	-	4.59	มากที่สุด
3) การการอบรม/พัฒนาศักยภาพ	61.36	38.64	-	-	-	4.61	มากที่สุด
4) วิทยากรในการถ่ายทอดอบรมความรู้	85.71	14.29	-	-	-	4.86	มากที่สุด
5) เจ้าหน้าที่ที่ดูแลโครงการ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	76.69	19.68	3.64	-	-	4.73	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบ

(1) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 2 ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้ ร้อยละ 52.00

(2) สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากอยู่ระหว่างเตรียมการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และยังไม่มีความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์ อีกทั้งประสบปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการจัดการและแหล่งทุน (ร้อยละ 46.70) ปัญหาด้านการผลิต วัตถุดิบ บรรจุภัณฑ์ และเทคโนโลยี (ร้อยละ 33.30) ปัญหาด้านการตลาด (ร้อยละ 26.70) และด้านความพร้อมของสมาชิก วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ (ร้อยละ 6.70)

(3) วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ยังไม่สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

1.4) ข้อเสนอแนะ

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรเร่งดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาล

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรกำหนดให้หน่วยงานในพื้นที่ติดตาม ให้คำแนะนำ แก้ปัญหาด้านการแปรรูป และปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มเป้าหมาย อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

(3) กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรสนับสนุนความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการลดค่าใช้จ่ายในการแปรรูป

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์ของโครงการ
ณ จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์ของโครงการ
ณ จังหวัดอ่างทอง

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์เกษตรกร
ณ จังหวัดอ่างทอง

ภาพที่ 4 การสัมภาษณ์เกษตรกร
ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 5 การสัมภาษณ์เกษตรกร
ณ จังหวัดปทุมธานี

ภาพที่ 6 การสัมภาษณ์เกษตรกร
ณ จังหวัดสุพรรณบุรี

2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

2.5.1 สารสำคัญ

- 1) **วัตถุประสงค์** ส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ
- 2) **เป้าหมาย** ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 (ในปี 2566 - 2570)
- 3) **หน่วยงาน** กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว
- 4) **งบประมาณ** 53.0542 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 39.2575 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.00 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.5.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 1 โครงการ คือ โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ภาพรวมมีผลสำเร็จ ร้อยละ 24.17 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะประกอบด้วย การพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการแล้ว 40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.67 ของเป้าหมาย จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดำเนินการแล้ว 3 แปลง ครบตามเป้าหมาย และส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense) ดำเนินการแล้ว 2 แปลง คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของเป้าหมาย สร้างการรับรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ พัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ โดยการพัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กร และการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง โดยการพัฒนาระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ และแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ พิษณุตรัฐกิจด้วยการอารักขาพืชและการจัดการดินและปุ๋ย อยู่ระหว่างดำเนินการ (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ				
(กรมการข้าว)				
1.1 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ				
1) พัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	ไร่	150	40	26.67
2) สร้างการรับรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	ราย	600	0	0.00

ตารางที่ 35 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1.2 กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ				
- ระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กร	ระบบ	4	0	0.00
1.3 กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง				
- ระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา	ระบบ	1	0	0.00
2. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ	ครั้ง	1	0	0.00
2.2 แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	แปลง	3	3	100.00
2.3 แปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย	แปลง	4	0	0.00
2.4 ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (HandySense)"	แปลง	3	2	66.67
ภาพรวม				24.17

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.5.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) **โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ** มีกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมายมูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4 งบประมาณ 53.0542 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 39.2575 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.00

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมการข้าว มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการจัดการพื้นที่การปลูกข้าว 2) ขยายพื้นที่การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าว 3) พัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีระดับความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กรในการพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัล 4) พัฒนาระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา และเชื่อมโยงข้อมูลจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค และ 5) ถ่ายทอด

เทคโนโลยีทางภูมิศาสตร์พื้นที่นาสู่เกษตรกร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตข้าวให้ได้คุณภาพ โดยมีเป้าหมาย 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 1 ระบบ 2) พัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กร จำนวน 4 ระบบ และ 3) พัฒนาระบบข้อมูลภูมิศาสตร์พื้นที่นา จำนวน 1 ระบบ งบประมาณที่ได้รับ 43.0926 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 31.9226 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.08 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(1.1) กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมาย 150 ไร่ ดำเนินการแล้ว 40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.67 และสร้างการรับรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมาย 600 ราย อยู่ระหว่างการอนุมัติขอจัดอบรม

(1.2) กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ โดยการพัฒนากระบวนการเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กร เป้าหมาย 4 ระบบ อยู่ระหว่างการตรวจรับงานรอบที่ 2 กำหนดช่วงการประชุม วันที่ 15 พฤษภาคม 2566 และจะตรวจรับรอบสุดท้ายช่วงเดือนกรกฎาคม 2566

(1.3) กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง โดยการพัฒนากระบวนการภูมิศาสตร์พื้นที่นา เป้าหมาย 1 ระบบ อยู่การติดตามพื้นที่เพาะปลูกข้าว เพื่อพัฒนาจัดทำระบบ

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาคความรู้ในด้านการทำการเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะ รองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วของการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตรของประเทศ 2) พัฒนาต้นแบบการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะ โดยมีเป้าหมาย แปรต้นแบบเกษตรอัจฉริยะที่สามารถเพิ่มผลผลิต หรือลดต้นทุนแรงงาน หรือลดปัจจัยการผลิต หรือระยะเวลาในการปฏิบัติงานของเกษตรกร จำนวน 10 แปลง งบประมาณที่ได้รับ 9.9616 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 7.3349 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.63 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมาย 1 ครั้ง จะดำเนินการในระหว่างวันที่ 7 - 9 มิถุนายน 2566 ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการโอนงบประมาณให้ส่วนงานที่รับผิดชอบ

(2.2) กิจกรรมแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป้าหมาย 3 แปลง ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

(2.3) กิจกรรมแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย เป้าหมาย 4 แปลง อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูลโรคพืช เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันต่อไป

(2.4) ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)" เป้าหมาย 3 แปลง ดำเนินการแล้ว 2 แปลง คิดเป็นร้อยละ 66.67

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่ จากการลงพื้นที่ติดตามข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่กรมการข้าวและกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ 1) ภาคกลาง ระหว่างวันที่ 20 - 25 มีนาคม 2566 จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร ลพบุรี และสุพรรณบุรี และ 2) ภาคตะวันออก ระหว่างวันที่ 3 - 6 เมษายน 2566 จังหวัดจันทบุรี ระยอง และปราจีนบุรี สรุปผลการติดตามเบื้องต้นได้ ดังนี้

(1) กรมการข้าว ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระบบปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ในพื้นที่ จำนวน 10 ไร่ เปรียบเทียบกับแปลงที่ใช้การเพาะปลูกปกติ จำนวน 10 ไร่ สรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

(1.1) กระบวนการเตรียมดิน ใช้การปรับระดับพื้นดินให้เสมอกันทั้งแปลงด้วย Laser Land Leveler ซึ่งมีข้อดีด้านการจัดการระบบน้ำในแปลงนา ที่พืชได้รับมีความสม่ำเสมอทั้งแปลง และช่วยด้านการเติบโตของต้นให้เติบโตใกล้เคียงกัน จากนั้นจึงใช้รถแทรกเตอร์เพื่อไถปรับหน้าดินตามปกติ

(1.2) กระบวนการปลูก กรณีนาหว่าน มีการใช้โดรนในการหว่านเมล็ดพันธุ์ สามารถช่วยในการประหยัดเมล็ดพันธุ์ และควบคุมการงอกของเมล็ดพันธุ์ให้กระจายทั่วแปลง กรณีนาดำ ใช้การเพาะกล้าและเครื่องปักดำ

(1.3) กระบวนการดูแลรักษา การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มเติมแร่ธาตุบำรุงดินได้อย่างเหมาะสม และมีกระบวนการใส่ปุ๋ยและสารเคมีโดยใช้โดรน ซึ่งสามารถลดระยะเวลาการทำเกษตร และลดค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ กระบวนการให้น้ำ มีการติดตั้งท่อวัดระดับน้ำอัจฉริยะ เพื่อติดตามระดับน้ำที่ปล่อยลงแปลงนาให้มีความเหมาะสมกับความต้องการน้ำ ซึ่งมีการแจ้งเตือนเกษตรกรผ่านแอปพลิเคชันไลน์ และติดตั้งสถานีตรวจอากาศ (Weather Station) เพื่อวัดความชื้นและสภาพอากาศ

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามผลการดำเนินในกิจกรรม 1) จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2) จัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย 3) ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)" สรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

(2.1) แปลงเรียนรู้สินค้ามันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินกิจกรรมแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ มีการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในแปลง ดังนี้

(2.1.1) กระบวนการเตรียมดิน ใช้การไถระเบิดดินดาน ประกอบการไถตะและไถพรวน พร้อมยกร่อง ระยะ 1.2 เมตร ซึ่งการไถระเบิดดินดานจะมีระยะที่ลึกกว่าการไถปกติ สามารถป้องกันการเกิดดินดานในชั้นดิน และช่วยด้านการระบายน้ำของพืช

(2.1.2) กระบวนการดูแลรักษา ใช้การฉีดสารเคมีด้วยแรงงานคน การให้น้ำตามความต้องการของพืช โดยมีเซนเซอร์ตรวจวัดความชื้นในดินจากสถานีตรวจอากาศ (Weather Station) และระบบน้ำหยดที่ควบคุมด้วยระบบอัตโนมัติ ส่งผลให้เกษตรกรลดระยะเวลาในแปลงเกษตรลง สามารถแบ่งช่วงการให้น้ำพืชได้อย่างเหมาะสม มีการตรวจสภาพดินและใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยมีการหว่านปุ๋ย

สูตร 15-15-15 พร้อมมูลไก่เกลบรองพื้นก่อนการปลูก เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดิน การฉีดสารเคมีด้วยแรงงานคน มีการประเมินการเจริญเติบโตในแต่ละช่วงพัฒนาการของต้นและผล

(2.1.3) กระบวนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้เครื่องขุดมันสำปะหลังและแรงงานคน โดยนับอายุการเก็บเกี่ยวตามคุณลักษณะของสายพันธุ์

(2.2) แปลงเรียนรู้สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดลพบุรี ดำเนินกิจกรรมแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ มีการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในแปลง ดังนี้

(2.2.1) กระบวนการเตรียมดิน ใช้การปรับระดับพื้นดินให้เสมอกันทั้งแปลงด้วย Laser Land Leveler ส่งผลต่อการจัดการระบบน้ำในแปลงนาให้มีความสม่ำเสมอทั้งแปลง และช่วยให้มีระยะการเติบโตของต้นที่สม่ำเสมอ จากนั้นใช้การไถระเบิดดินดาน เนื่องจากมีระยะที่ลึกกว่าการไถปกติสามารถป้องกันการเกิดดินดานในชั้นดิน และช่วยด้านการระบายน้ำของพืช จากนั้นจึงไถหัวหมู และไถโรตารี (Power Harrow)

(2.2.2) กระบวนการปลูก ปลูกโดยใช้เครื่องหยอดเมล็ดข้าวโพด ใช้โดรนในการสำรวจและกำหนดแนวปลูก สามารถช่วยวางแผนการปลูก ถ่ายภาพแปลงปลูก เพื่อสังเกตการเติบโตและอาการผิดปกติของพืช

(2.2.3) กระบวนการดูแลรักษา มีการตรวจสอบสภาพดินและใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สามารถเพิ่มแร่ธาตุบำรุงดินได้อย่างเหมาะสม ฉีดพ่นสารเคมีด้วยโดรน สามารถลดระยะเวลาการทำเกษตรและลดค่าใช้จ่ายแรงงานในพื้นที่ มีการให้น้ำด้วยระบบวาล์วเปิดปิดอัตโนมัติควบคุมการเปิดปิดน้ำ ส่งการผ่านสมาร์ตโฟน ส่งผลต่อความสะดวกของเกษตรกร ช่วยลดเวลาในแปลงเกษตรลง

(2.3) แปลงเรียนรู้สินค้าทุเรียน จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการกิจกรรมแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและการดินปุ๋ย โดยการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในกระบวนการดูแลรักษา มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีการฉีดสารเคมีด้วยแรงงานคนและมีการปรับมาใช้ไตรโคเดอร์มา ซึ่งสามารถลดต้นทุนการใช้สารเคมีลง ใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชจำพวกเชื้อรา อีกทั้งยังช่วยบำรุงดินให้พืชมีระบบรากที่สมบูรณ์ การควบคุมระบบน้ำผ่านการใช้วาล์วเปิดปิดอัตโนมัติส่งการผ่านสมาร์ตโฟน ให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ ส่งผลต่อความสะดวกของเกษตรกร ช่วยลดเวลาในแปลงเกษตรลง

(2.4) แปลงเรียนรู้สินค้าทุเรียน จังหวัดระยอง ดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ "ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)" มีการนำแนวทางอัจฉริยะมาปรับใช้ในแปลง โดยการติดตั้งอุปกรณ์ Handy sense ซึ่งสามารถควบคุมการให้น้ำ และปุ๋ย มีเซนเซอร์สำหรับวัดอุณหภูมิและความชื้นในดินเพื่อควบคุมการให้น้ำพืชตามความต้องการของพืช สามารถวัดความเข้มแสงใช้สำหรับวัดความเข้มแสงเพื่อให้ทราบปริมาณแสงที่พืชต้องการ และวัดอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศเพื่อควบคุมสภาพอากาศตามความต้องการของพืช เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถตรวจเช็คค่าอุณหภูมิ ความชื้นและความเข้มแสงผ่านแอปพลิเคชัน ช่วยลดเวลาในแปลงเกษตรลง

1.3) ข้อค้นพบ

(1) กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการดำเนินงานจัดทำระบบ และการจัดเตรียมแปลง
ดังนั้น ควรเร่งรัดการดำเนินกิจกรรมให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

(2) การดำเนินงานมีความล่าช้า เนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สอดคล้อง
กับฤดูกาลเพาะปลูก ต้องรอให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนจึงจะเริ่มดำเนินการในระยะต่อไปได้

(3) งบประมาณที่สนับสนุนโครงการฯ เป็นงบดำเนินงาน ไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อ
ใช้ในการดำเนินกิจกรรมได้

(4) เทคโนโลยีที่นำมาใช้ยังไม่มีความเสถียร ดังนั้น ในการใช้งานเทคโนโลยีจำเป็นต้อง
เข้าไปกำกับ ควบคุมการใช้งานในแปลงอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้ง เกษตรกรยังไม่มีความสามารถในการดูแลรักษา
และซ่อมแซมระบบปฏิบัติการซอฟต์แวร์ที่ติดตั้งในพื้นที่ ในกรณีเกิดการชำรุด

1.4) ข้อเสนอแนะ

(1) หน่วยงานส่วนภูมิภาคมีการปรับช่วงเพาะปลูกให้สอดคล้องกับการสนับสนุนงบประมาณ

(2) เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยี
ให้มีความเสถียร เกษตรกรสามารถเข้าถึงและใช้งานได้ง่าย

(3) หน่วยงานควรจัดอบรมการใช้งานระบบฯ การบำรุงรักษาอุปกรณ์ในแปลงให้กับ
เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้งานระบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และซ่อมแซมอุปกรณ์ได้เองกรณี
เกิดการชำรุด

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

ภาพที่ 1 สัมภาษณ์เกษตรกรกิจกรรมการพัฒนาระบบปลูกข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จ. สุพรรณบุรี

ภาพที่ 2 เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะที่ติดตั้งในแปลงข้าว จ. สุพรรณบุรี

ภาพที่ 3 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการในกิจกรรมการพัฒนา ระบบปลูกข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จ. สุพรรณบุรี

ภาพที่ 4 ติดตามการใช้งานเทคโนโลยีอัจฉริยะในแปลง มันสำปะหลัง จ. กำแพงเพชร

ภาพที่ 5 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และเกษตรกรในแปลงเรียนรู้เทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จ. ลพบุรี

ภาพที่ 6 ติดตามการใช้งานเทคโนโลยีอัจฉริยะในแปลง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จ. ลพบุรี

ภาพที่ 7 เจ้าหน้าที่อธิบายการติดตั้งระบบน้ำอัจฉริยะใน แปลงทุเรียน จ. จันทบุรี

ภาพที่ 8 การติดตั้งระบบ “Handy Sense” ในแปลงทุเรียน จ. ระยอง

2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนนิเวศการเกษตร

2.6.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตร มีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง โดยการสนับสนุนส่งเสริมระบบนิเวศของภาคเกษตรในด้านต่าง ๆ

2) **เป้าหมาย** มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15 (ในปี 2566 - 2570) และสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น สหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อยร้อยละ 95 วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งร้อยละ 30

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) **งบประมาณ** 16,184.8930 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 15,525.9500 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.93 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.6.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 5 โครงการ คือ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ และโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว มีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 55.08 จำแนกรายโครงการ ดังนี้

1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) พัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) ดำเนินการแล้ว จำนวน 45,952 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.08 ของเป้าหมาย จัดอบรมถ่ายทอดให้ความรู้ และศึกษาดูงาน ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร 2,040 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่ 1,140 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.04 ของเป้าหมาย ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี จำนวน 48 ราย อบรมตามเป้าหมาย ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตรให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 87 แปลง คิดเป็นร้อยละ 58.00 ของเป้าหมาย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ แหนแดง จำนวน 58 บ่อ คิดเป็นร้อยละ 39.46 ของเป้าหมาย เห็ดเรืองแสงสีนรศมี จำนวน 2,350 ก้อน คิดเป็นร้อยละ 35.07 ของเป้าหมาย และ และปุ๋ยหมักเติมอากาศ จำนวน 23 ตัน คิดเป็นร้อยละ 31.08 ของเป้าหมาย พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน 450 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.00 ของเป้าหมาย และเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนมที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์ จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.50 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 32)

2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้และการส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการรวมกลุ่มแปลงใหญ่แล้ว จำนวน 4,707 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง แผนธุรกิจ และปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้ว 3,328 แปลง คิดเป็นร้อยละ 71.43 ของเป้าหมาย จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ดำเนินการแล้ว 3,536 แปลง คิดเป็นร้อยละ 80.49 ของเป้าหมาย มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว จำนวน 25,160 ราย คิดเป็น ร้อยละ 60.63 ของเป้าหมาย ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี ดำเนินการแล้ว 324 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.50 ของเป้าหมาย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ดำเนินการแล้ว 14,404 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.03 ของเป้าหมาย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร ดำเนินการแล้ว 4,139 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.06 ของเป้าหมาย พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้ว 7,780 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.96 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 33)

3) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง ชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 222 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 96.52 ของเป้าหมาย เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง 30 ชุมชน ดำเนินการครบตามเป้าหมาย อบรมยุวประมง 141 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.23 ของเป้าหมาย อบรมผู้ช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.85 ของเป้าหมาย ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 33 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.77 ของเป้าหมาย สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิต ประมง 192 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 34)

4) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร จัดอบรมธุรกิจเกษตร และการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมีอาชีพครบตามเป้าหมายแล้ว 1 รุ่น จำนวน 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 160 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย จัดอบรมการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform device and data - driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร ครอบคลุมเป้าหมายแล้ว 2 รุ่น จำนวน 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 168.75 ของเป้าหมาย จัดอบรมการใช้ข้อมูล ทางการเงินการบัญชีครบตามเป้าหมาย 50 แห่ง และการกำกับแนะนำกลุ่มเป้าหมายแล้ว 41 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 82.00 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 35)

5) โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว กรมการข้าว ดำเนินการจ่ายเงินอุดหนุนให้กับโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 4,600,000 ครัวเรือน ครอบคลุมเป้าหมาย โดยได้โอนเงินงบประมาณโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิต ด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว รายการเงินอุดหนุน วงเงิน ๑๕,๒๒๕ ล้านบาท ให้แก่ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ที่เห็นชอบ ในหลักการโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว พร้อมมาตรการค้ำชาน และโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปี ๒๕๖๕/๖๖ โดยมีกรอบวงเงินในการดำเนินโครงการ จำนวน ๖๖,๕๘๐.๘๐๖ ล้านบาท และให้นำเงินส่วนหนึ่งจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ของกรมการข้าวไปใช้ในโครงการดังกล่าว ซึ่ง ธ.ก.ส. จะทยอยจ่ายเงินให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในโครงการประกันรายได้ (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมพัฒนาที่ดิน)				
- กิจกรรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	67,500	45,952	68.08
2. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
2.1 ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map				
1) อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่	ราย	1,000	1,000	100.00
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่	ไร่	2,920	1,140	39.04
3. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมหม่อนไหม)				
3.1 กิจกรรมถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร				
- หลักสูตร การปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อน	ราย	70	40	57.14
3.2 กิจกรรมสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร (หลังการฝึกอบรม)				
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูป	ไร่	120	0	0.00
4. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
4.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	48	48	100.00
4.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	1,000	1,000	100.00
4.3 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	700	412	58.86

ตารางที่ 36 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการ
เชิงรุก (Agri-Map) (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	700	0	0.00
4.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	100	0	0.00
5. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมวิชาการเกษตร)				
5.1 บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร Agri-Map				
1) เทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร ให้เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	150	87	58.00
2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต				
- แหนแดง	บ่อ	147	58	39.46
- เหนือเรื่องแสงสีริ้นรัศมี	ก้อน	6,700	2,350	35.07
- ปุ๋ยหมักเติมอากาศ	ตัน	74	23	31.08
6. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมปศุสัตว์)				
6.1 จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์	ไร่	1,000	450	45.00
6.2 จำนวนเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนม ที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์	ราย	200	93	46.50
7. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
7.1 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด (ร้อยละความก้าวหน้า)	เรื่อง	1	0	0.00
	ร้อยละ	100	50.21	50.21
7.2 การศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ (ร้อยละความก้าวหน้า)	เรื่อง	1	0	0.00
	ร้อยละ	100	49.27	49.27
ภาพรวม				50.62

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 37 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 กิจกรรมการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้	แปลง	2,000	2,191	109.55
1.2 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร	แปลง	1,296	0	0.00
1.3 ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการ	แปลง	530	0	0.00
ผลิต				
1.4 การพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	ราย	1,000	0	0.00
2. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมการข้าว)				
2.1 กิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่				
1) จัดประชุมเวทีชุมชน (จัดทำแผนรายแปลง/แผน	แปลง	430	282	65.58
ธุรกิจ/ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่)				
2) จัดประชุมหน่วยงานภาคีร่วมกับผู้นำกลุ่มนาแปลง	จังหวัด	56	25	44.64
ใหญ่				
3) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว	ไร่	56,000	41,231	73.63
4) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาผลิตปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ	แปลง	430	45	10.47
5) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาบริหารจัดการศัตรูข้าว	แปลง	430	0	0.00
6) จัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	ราย	16,900	908	5.37
ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและด้านการผลิตข้าวตามมาตรฐาน				
GAP ด้าน ICS				
7) แปลงเรียนรู้และแปลงสาธิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ	จังหวัด	56	1	1.79
การผลิต				
8) จัดประชุมเชื่อมโยงตลาดระดับภูมิภาค	จังหวัด	56	0	0.00
(ผู้ประกอบการพบผู้ผลิต)				
2.2 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง	ไร่	15,000	8,502	56.68
ในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้				
2.3 กิจกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวเจ้าพื้น	ไร่	20,000	10,777	53.89
นุ่มคุณภาพดี				
2.4 กิจกรรมการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	ครั้ง	52	25	48.08

ตารางที่ 37 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมปศุสัตว์)				
3.1 พื้นที่การเกษตรแปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา				
ด้านการปศุสัตว์				
1) จัดตั้งแปลงใหม่ ปี 2565 - 2566	แปลง	50	47	94.00
2) แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM	แปลง	25	21	84.00
3.2 ฝึกอบรมเพิ่มความรู้อเกษตรกร				
1) หลักสูตร เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงสัตว์	ราย	1,500	897	59.80
2) หลักสูตร เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาหารสัตว์	ราย	250	250	100.00
และยกระดับมาตรฐานฟาร์ม				
3.3 ลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ด้วย Motor Pool				
1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ หลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาหารสัตว์ และยกระดับมาตรฐานฟาร์ม	ราย	250	220	88.00
2) ให้บริการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ของเกษตรกร	ไร่	2,500	1,904	76.16
3.4 ปรับระบบการเลี้ยงให้เป็นฟาร์ม GFM				
- จำนวนเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนม ที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ปรับระบบการเลี้ยง	ราย	250	120	48.00
3.5 ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
1) ฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ หลักสูตร การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	กลุ่ม	20	10	50.00
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ภายใต้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	กลุ่ม	4	0	0.00
3.6 ติดตามและให้คำแนะนำเกษตรกร	ครั้ง	225	110	48.89
4. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมประมง)				
4.1 กิจกรรม ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่				
1) กิจกรรมเตรียมการบริหารจัดการเกษตรแบบแปลงใหญ่	แปลง	44	44	100.00
2) กิจกรรมจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มมูลค่าและจำหน่ายผลผลิต	แปลง	44	44	100.00
3) กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้ให้เกษตรกร	ราย	2,288	2,145	93.75

ตารางที่ 37 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4) กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร	ราย	2,288	1,420	62.06
5) กิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมช่องทาง การตลาด	แปลง	44	3	6.82
6) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าโดยการตรวจ ประเมินฟาร์ม และการให้การรับรองเป็นฟาร์มมาตรฐาน (GAP)	ราย	550	0	0.00
7) กิจกรรมติดตามประเมินผลและส่งเสริมการ ดำเนินงาน	แปลง	44	44	100.00
4.2 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลงไม่ น้อยกว่า	ร้อยละ	5	0	0.00
5. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมหม่อนไหม)				
5.1 กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง)				
- หลักสูตร วางแผนและทบทวนการดำเนินงาน	แปลง	6	6	100.00
	ราย	305	299	98.03
5.2 ส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง)				
1) หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน	แปลง	6	2	33.33
	ราย	227	66	29.07
2) หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ	แปลง	8	8	100.00
	ราย	294	294	100.00
3) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหม ระบบแปลงใหญ่	แปลง	4	3	75.00
	ราย	255	222	87.06
5.3 ส่งเสริมการตลาด (ปลายทาง)				
- หลักสูตร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเครือข่ายหม่อน ไหมแปลงใหญ่และการเจรจาซื้อขายสินค้าหม่อนไหม	แปลง	1	1	100.00
	ราย	30	30	100.00
5.4 จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบเพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูก หม่อนเลี้ยงไหม	แปลง	13	0	0.00

ตารางที่ 37 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมวิชาการเกษตร)				
6.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่				
1) จำนวนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ	แปลง	20	29	145.00
2) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	ราย	800	711	88.88
7. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
7.1 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการร่วมกันตลอดห่วงโซ่มิไม่น้อยกว่า	จังหวัด	69	67	97.10
7.2 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในปี 2564 ได้รับการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงตลาดเครือข่าย ไม่น้อยกว่า	แปลง	400	382	95.50
7.3 ประสานงาน วางแผนบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาดให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรและแปลงใหญ่ทั่วไป	จังหวัด	75	63	84.00
7.4 จัดประชุมการบริหารจัดการร่วมกันตลอดห่วงโซ่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการเครื่องจักรกลร่วมกันให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์	แปลง	1,284	750	58.41
7.5 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่า	จังหวัด	75	63	84.00
	แปลง	1,284	750	58.41
	จังหวัด	69	67	97.10
	แปลง	400	382	95.50
	ราย	2,000	2,112	105.60
	บาท/ไร่	1,200	0	0.00
8. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
8.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	362	324	89.50
8.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	14,400	14,404	100.03
8.3 กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	10,080	4,139	41.06
8.4 ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	10,080	0	0.00
8.5 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	ราย	1,390	0	0.00

ตารางที่ 37 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
9. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(กรมพัฒนาที่ดิน)				
- พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	71,000	7,780	10.96
10. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				
10.1 อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ 2566	แปลง	40	40	100.00
1) แปลงใหญ่ปีที่ 1 (2566)	แปลง	13	13	100.00
	ราย	497	497	100.00
2) แปลงใหญ่ปีที่ 2 (2565)	แปลง	13	13	100.00
	ราย	607	607	100.00
3) แปลงใหญ่ปีที่ 3 (2564)	แปลง	14	14	100.00
	ราย	683	683	100.00
10.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต	แปลง	14	11	78.57
11. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)				
- กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานในการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน	แห่ง	3	0	0.00
	ราย	550	1,144	208.00
12. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่				
(การยางแห่งประเทศไทย)				
12.1 กิจกรรมบริหารโครงการ				
1) ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่	ครั้ง	4	1	25.00
2) ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับเขต	ครั้ง	7	7	100.00
3) ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด	จังหวัด	45	45	100.00
12.2 กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				
1) แปลงปีที่ 1	แปลง	106	0	0.00
2) แปลงปีที่ 2 3	แปลง	314	58	18.47
3) ประกวดต้นแบบแปลงใหญ่ (กยท.ข.)	ครั้ง	1	0	0.00

ตารางที่ 37 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4) ติดตาม กำกับ ดูแลการขับเคลื่อนโครงการฯ (ฝพก./ กยท.ข./จ./ส.)	ครั้ง	4	1	25.00
5) อุดหนุนแปลงใหญ่อย่างพาราที่มีศักยภาพ ในการปรับปรุงหรือสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ร่วมกันของการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่	ครั้ง	1	0	0.00
13. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
13.1 ประเมินผลโครงการ	เรื่อง	1	0.65	65.00
ภาพรวม				62.90

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 38 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง (กรมประมง)				
1.1 กิจกรรมชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง	ชุมชน	230	222	96.52
1) กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน	ชุมชน	30	30	100.00
- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	ชุมชน	30	30	100.00
- อบรมยุวประมง	ราย	260	141	54.23
- อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่	ราย	260	140	53.85
- ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่	ครั้ง	65	33	50.77
1.2 กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง	ชุมชน	200	192	96.00
1.3 ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	0	0.00
ภาพรวม				59.14

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 39 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
1.1 แนะนำ ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพสหกรณ์	สหกรณ์	70	0	0.00
ภาคการเกษตร เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	หน่วยงาน	47	0	0.00
1.2 จัดอบรมหลักสูตรธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมีอาชีพ	รุ่น	1	1	100.00
	สหกรณ์	70	70	100.00
	ราย	160	160	100.00
1.3 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักร และการคำนวณต้นทุนการผลิต	รุ่น	7	0	0.00
	สหกรณ์	70	0	0.00
	ราย	175	0	0.00
1.4 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครือข่ายผู้ผลิตพร้อมจัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรจากแหล่งผลิต (แปลงเกษตรกร เกษตรกรสมาชิก สถาบันเกษตรกร) เข้าสู่กระบวนการรวบรวมและแปรรูป	หน่วยงาน	47	0	0.00
	สหกรณ์	70	0	0.00
	ราย	1,400	0	0.00
1.5 จัดอบรม หลักสูตร การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform device and data-driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร	รุ่น	2	2	100.00
	สหกรณ์	70	70	100.00
	ราย	80	135	168.75
1.6 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดของสหกรณ์ภาคการเกษตรกับหน่วยงานภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้ง สหกรณ์ประเภทอื่น ๆ	รุ่น	1	0	0.00
	สหกรณ์	70	0	0.00
	ราย	90	0	0.00
1.7 สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้	ร้อยละ	90	0	0.00
2. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				
2.1 อบรมการใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี	แห่ง	50	50	100.00
2.2 กำกับแนะนำกลุ่มเป้าหมาย	แห่ง	50	41	82.00
2.3 ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	แห่ง	50	0	0.00
ภาพรวม				52.73

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 40 ผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (การมการข้าว)				
1.1 ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว และการลดต้นทุนการผลิตข้าว	ไร่	62,000,000	0	0.00
1.2 การจ่ายเงินอุดหนุนสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	ครัวเรือน	4,600,000	4,600,000	100.00
ภาพรวม				50.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.6.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) มีกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ภูมิสังคมและตลาด และเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพเกษตรกร เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ 71,540 ไร่ งบประมาณ 278.0578 ล้านบาท (กรมพัฒนาที่ดิน 245.9132 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตร 16.0294 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 1.6888 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2.2970 ล้านบาท กรมวิชาการเกษตร 4.6500 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 2.4794 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 5.0000 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 126.9637 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.66

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) ดำเนินการแล้ว จำนวน 45,952 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.08 ของเป้าหมาย เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 118.3850 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.14 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 245.9132 ล้านบาท

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ให้เกษตรกร จำนวน 1,000 ราย ครบตามเป้าหมาย สนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่ จำนวน 1,140 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.04 ของเป้าหมาย เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 3.0622 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.10 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 16.0294 ล้านบาท

(3) กรมหม่อนไหม จัดกิจกรรมถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อนแล้ว จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.14

ของเป้าหมาย ส่วนกิจกรรมสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร อยู่ระหว่างแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานโครงการฯ เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 0.1478 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.75 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 1.6888 ล้านบาท

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ชักชวนพัฒนาครูบัญชี จำนวน 48 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน 1,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และกำกับแนะนำการจัดทำบัญชี ต้นทุนอาชีพ จำนวน 412 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.86 ของเป้าหมาย ส่วนกิจกรรมติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุน อาชีพ และติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจะดำเนินการในไตรมาส 3 – 4 เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 0.5311 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.12 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2.2970 ล้านบาท

(5) กรมวิชาการเกษตร ได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร ให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 87 แปลง คิดเป็นร้อยละ 58.00 ของเป้าหมาย และสนับสนุน ปัจจัยการผลิต 1) แหนแดง จำนวน 58 บ่อ คิดเป็นร้อยละ 39.46 ของเป้าหมาย 2) เห็ดเรืองแสงสีรินรัศมี จำนวน 2,350 ก้อน คิดเป็นร้อยละ 35.07 ของเป้าหมาย และ 3) ปุ๋ยหมักเต็มอากาศ จำนวน 23 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 31.08 ของเป้าหมาย เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 1.7512 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.66 ของงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรร 4.6500 ล้านบาท

(6) กรมปศุสัตว์ พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน 450 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 45.00 ของเป้าหมาย และเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนมที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัย การผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์ จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.50 ของเป้าหมาย เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว 1.0079 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.65 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2.4794 ล้านบาท

(7) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหาร จัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด 1 เรื่อง มีผลการดำเนินงานอยู่ที่ ร้อยละ 50.21 และการศึกษาแนวทางการ จัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ 1 เรื่อง มีผลการดำเนินงานอยู่ที่ ร้อยละ 49.27 เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว 2.0785 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 41.57 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5.0000 ล้านบาท

1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2566 พบว่า เจ้าหน้าที่มีการใช้แผนที่ Agri-map ในการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย และใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยน ซึ่งสามารถดำเนินการ ได้ตามแผน โดยดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการ บริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Agri - Map) ดำเนินกิจกรรมพัฒนาที่ดินสนับสนุน การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่หลังจากได้รับ การสนับสนุนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และอยู่ระหว่างการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น สารปรับปรุงบำรุงดิน ปุ๋ยพืชสด และสำหรับกิจกรรมการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นพืชอาหารสัตว์ จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ระหว่างการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอได้ส่งรายชื่อ

เกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดรวบรวมแล้ว เพื่อพิจารณาคุณสมบัติของเกษตรกรต่อไป

ในเบื้องต้น เกษตรกรที่ได้รับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำแบบชุดร่องน้ำรอบคันนา จากกรมพัฒนาที่ดิน เห็นว่าเวลาที่ชุดร่องน้ำตรงกับช่วงเวลาที่ต้องการ และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรเพิ่มเติมและได้วางแผนจะทำกิจกรรมเกษตรผสมผสานในฤดูฝนต่อไป

ด้านความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ขั้นตอนการดำเนินโครงการและการจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่ที่มีความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอสำหรับสนับสนุนสารปรับปรุงบำรุงดิน นอกจากนี้ เกษตรกรยังมีความต้องการสนับสนุนงานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพิ่มเติม ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน 4.78 (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินโครงการ	66.67	33.33	-	-	-	4.67	มากที่สุด
2. การจัดสรรงบประมาณ ลงสู่พื้นที่	83.33	16.67	-	-	-	4.83	มากที่สุด
ภาพรวม	77.78	22.22	-	-	-	4.78	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

1.3) ข้อค้นพบ

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณของกรมหม่อนไหมค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นงบอุดหนุนให้เกษตรกรหลังจากฝึกอบรม ซึ่งจะดำเนินการในไตรมาสต่อไป

(2) เกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนงานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพิ่มเติม

1.4) ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินโครงการปีถัดไป ควรมีการสำรวจความต้องการของเกษตรกรล่วงหน้าและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร
เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

ภาพที่ 1 กิจกรรมอบรม การจัดทำบัญชีรับ-จ่าย
ในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ จ.ขอนแก่น

ภาพที่ 2 กิจกรรมลงสำรวจพื้นที่พร้อมชี้แจงขั้นตอน
การดำเนินงานโครงการ จ.ขอนแก่น

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน
จ.ร้อยเอ็ด

ภาพที่ 4 การสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
จ.หนองคาย

ภาพที่ 5 การสนับสนุนการปรับพื้นที่นาแบบมีคูน้ำ
ของกรมพัฒนาที่ดิน จ.หนองคาย

ภาพที่ 6 การสนับสนุนการปรับพื้นที่นาแบบมีคูน้ำ
ของกรมพัฒนาที่ดิน จ.หนองคาย

ภาพที่ 7 การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล จ.ศรีสะเกษ

ภาพที่ 8 การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล จ.อุบลราชธานี

2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นหน่วยงานร่วมดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดที่รองรับที่แน่นอน และเพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป้าหมาย จำนวน 4,707 แปลง (กรมส่งเสริมการเกษตร 2,000 แปลง กรมการข้าว 430 แปลง กรมปศุสัตว์ 75 แปลง กรมประมง 44 แปลง กรมหม่อนไหม 14 แปลง กรมส่งเสริมสหกรณ์ 1,684 แปลง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 40 แปลง และการยางแห่งประเทศไทย 420 แปลง) งบประมาณ 618.4614 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 152.2173 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.61

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ การส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 2,000 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 2,191 แปลง คิดเป็นร้อยละ 109.55

(1.2) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร เป้าหมาย จำนวน 1,296 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(1.3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป้าหมาย จำนวน 530 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(1.4) พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง เป้าหมาย จำนวน 1,000 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(1.5) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 208.4896 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 59.4258 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.50

(2) กรมการข้าว

(2.1) กลุ่มนาแปลงใหญ่มีการจัดประชุมเวทีชุมชน (จัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ/ปรับปรุง ข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่) เป้าหมาย จำนวน 430 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 282 แปลง คิดเป็นร้อยละ 65.58

(2.2) จัดประชุมหน่วยงานภาคีร่วมกับผู้นำกลุ่มนาแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 56 จังหวัด ดำเนินการแล้ว จำนวน 25 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 44.64

(2.3) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว เป้าหมาย จำนวน 56,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 41,231 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.63

(2.4) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาผลิตปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ เป้าหมาย จำนวน 430 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 45 แปลง คิดเป็นร้อยละ 10.47

(2.5) ส่งเสริมกลุ่มชาวนาบริหารจัดการศัตรูข้าว เป้าหมาย จำนวน 430 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(2.6) จัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้านการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว และด้านการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ด้าน ICS เป้าหมาย จำนวน 16,900 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 908 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.37

(2.7) แปลงเรียนรู้และแปลงสาธิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป้าหมาย จำนวน 56 จังหวัด ดำเนินการแล้ว จำนวน 1 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 1.79

(2.8) จัดประชุมเชื่อมโยงตลาดระดับภูมิภาค (ผู้ประกอบการพบผู้ผลิต) เป้าหมาย จำนวน 56 จังหวัด ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(2.9) กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เป้าหมาย จำนวน 15,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 8,502 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 56.68

(2.10) กิจกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวเจ้าพื้นนุ่มคุณภาพดี เป้าหมาย จำนวน 20,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 10,777 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.89

(2.11) กิจกรรมการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว เป้าหมาย จำนวน 52 ครั้ง ดำเนินการแล้ว จำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.08

(2.12) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 102.4520 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 32.7752 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.99

(3) กรมปศุสัตว์

(3.1) พื้นที่การเกษตรแปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านการปศุสัตว์

(3.1.1) จัดตั้งแปลงใหม่ ปี 2565 – 2566 เป้าหมาย จำนวน 50 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 47 แปลง คิดเป็นร้อยละ 94.00

(3.1.2) แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM เป้าหมาย จำนวน 25 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 21 แปลง คิดเป็นร้อยละ 84.00

(3.2) ฝึกอบรมเพิ่มความรู้เกษตรกร ประกอบด้วย 2 หลักสูตร ดังนี้

(3.2.1) หลักสูตร เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงสัตว์ เป้าหมาย จำนวน 1,500 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 897 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.80

(3.2.2) หลักสูตร เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาหารสัตว์และยกระดับมาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย จำนวน 250 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(3.3) ลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ด้วย Motor Pool

(3.3.1) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ หลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาหารสัตว์ และยกระดับมาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย จำนวน 250 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 220 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.00

(3.3.2) ให้บริการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ของเกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 2,500 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,904 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 76.16

(3.4) ปรับระบบการเลี้ยงให้เป็นฟาร์ม GFM มีจำนวนเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ กระบือ และฟาร์มโคนม ที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ปรับระบบการเลี้ยง เป้าหมาย จำนวน 250 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.00

(3.5) ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

(3.5.1) ฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ หลักสูตร การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป้าหมาย จำนวน 20 กลุ่ม ดำเนินการแล้ว จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.00

(3.5.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ภายใต้ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 4 กลุ่ม ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(3.6) ติดตามและให้คำแนะนำเกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 225 ครั้ง ดำเนินการแล้ว จำนวน 110 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.89

(3.7) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 6.1278 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 2.7365 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.66

(4) กรมประมง

(4.1) กิจกรรม ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

(4.1.1) กิจกรรมเตรียมการบริหารจัดการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4.1.2) กิจกรรมจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มมูลค่าและจำหน่ายผลผลิต เป้าหมาย จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4.1.3) กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้ให้เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 2,288 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 2,145 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.75

(4.1.4) กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 2,288 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,420 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.06 (สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี 123 ราย สนับสนุนจุลินทรีย์ ปม.1 จำนวน 1,297 ราย)

(4.1.5) กิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมช่องทางการตลาด เป้าหมาย จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 3 แปลง คิดเป็นร้อยละ 6.82

(4.1.6) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าโดยการตรวจประเมินฟาร์ม และการให้การรับรองเป็นฟาร์มมาตรฐาน (GAP) เป้าหมาย จำนวน 550 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(4.1.7) กิจกรรมติดตามประเมินผลและส่งเสริมการดำเนินงาน เป้าหมาย จำนวน 44 แปลง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4.2) ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลงไม่น้อยกว่าเป้าหมาย ลดลงร้อยละ 5 ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีการประมวลผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

(4.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 13.7080 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 6.2923 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.90

(5) กรมหม่อนไหม

(5.1) กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง) หลักสูตร วางแผนและทบทวนการดำเนินงาน เป้าหมาย จำนวน 6 แปลง เกษตรกร จำนวน 305 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 6 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100.00 เกษตรกร 299 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.03 จำนวนผู้อบรมได้ไม่ถึงเป้าหมาย เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมากขึ้น และบางรายมีปัญหาด้านสุขภาพส่งผลให้ไม่สามารถมาเข้าร่วมฝึกอบรมได้

(5.2) กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง)

(5.2.1) หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 6 แปลง เกษตรกรจำนวน 227 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 2 แปลง คิดเป็นร้อยละ 33.33 เกษตรกร จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.07

(5.2.2) หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ เป้าหมาย จำนวน 8 แปลง เกษตรกรจำนวน 294 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(5.2.3) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 4 แปลง เกษตรกร จำนวน 255 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 3 แปลง คิดเป็นร้อยละ 75.00 เกษตรกร จำนวน 222 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.06

(3) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด (ปลายทาง) หลักสูตร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเครือข่ายหม่อนไหมแปลงใหญ่ และการเจรจาซื้อขายสินค้าหม่อนไหม เป้าหมาย จำนวน 1 แปลง เกษตรกรจำนวน 30 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(4) กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบเพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูปและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ปลายทาง) เป้าหมาย จำนวน 13 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(5) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 3.9439 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 1.6791 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.57

(6) กรมวิชาการเกษตร

(6.1) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่

(6.1.1) จำนวนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ เป้าหมาย จำนวน 20 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 29 แปลง คิดเป็นร้อยละ 145.00

(6.1.2) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย จำนวน 800 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 711 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.88

(6.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 3.0515 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 1.4932 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.93

(7) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(7.1) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการร่วมกันตลอดห่วงโซ่ไม่น้อยกว่าเป้าหมาย โดยมีเป้าหมาย จำนวน 69 จังหวัด 400 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 67 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 97.10 จำนวน 382 แปลง คิดเป็นร้อยละ 95.50

(7.2) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในปี 2564 ได้รับการสนับสนุน ให้มีการเชื่อมโยงตลาดเครือข่ายไม่น้อยกว่าเป้าหมาย โดยมีเป้าหมาย จำนวน 75 จังหวัด 1,284 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 63 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 84.00 จำนวน 750 แปลง คิดเป็นร้อยละ 58.41

(7.3) ประสานงาน วางแผนบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมสนับสนุน ด้านการตลาดให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรและแปลงใหญ่ทั่วไป เป้าหมาย จำนวน 75 จังหวัด 1,284 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 63 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 84.00 จำนวน 750 แปลง คิดเป็นร้อยละ 58.41

(7.4) จัดประชุมการบริหารจัดการร่วมกันตลอดห่วงโซ่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการเครื่องจักรกลร่วมกันให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์ เป้าหมาย จำนวน 69 จังหวัด 400 แปลง 2,000 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 67 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 97.10 จำนวน 382 แปลง คิดเป็นร้อยละ 95.50 จำนวน 2,112 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.60

(7.5) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 1,200 บาท/ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(7.6) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 1.4329 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 0.6435 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.91

(8) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(8.1) ชักซ้อมครูบัญชี เป้าหมาย จำนวน 362 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 324 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.50

(8.2) อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เป้าหมาย จำนวน 14,400 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 14,404 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.03

(8.3) กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 10,080 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 4,139 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.06

(8.4) ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร เป้าหมาย จำนวน 10,080 ราย ดำเนินการไตรมาส 3 - 4

(8.5) ติดตามประเมินผลในพื้นที่ เป้าหมาย จำนวน 1,390 ราย ดำเนินการไตรมาส 3 - 4

(8.6) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 11.7000 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 5.8232 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.77

(9) กรมพัฒนาที่ดิน

(9.1) พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 71,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 7,780 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.96 ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่

(9.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 54.1530 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 14.5912 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.94

(10) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(10.1) อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ 2566 เป้าหมาย จำนวน 40 แปลง 1,787 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.1.1) แปลงปี 2564 เป้าหมาย จำนวน 14 แปลง 683 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.1.2) แปลงปี 2565 เป้าหมาย จำนวน 13 แปลง 607 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.1.3) แปลงปี 2566 เป้าหมาย จำนวน 13 แปลง 497 ราย ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(10.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เป้าหมาย จำนวน 14 แปลง ดำเนินการแล้ว จำนวน 11 แปลง คิดเป็นร้อยละ 78.57

(10.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 34.5727 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 16.3517 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.30

(11) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

(11.1) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานในการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 3 แห่ง เกษตรกร จำนวน 550 ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,144 ราย คิดเป็นร้อยละ 208.00

(11.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 7.8300 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 3.4825 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.48

(12) การยางแห่งประเทศไทย

(12.1) กิจกรรมบริหารโครงการ

(12.1.1) กิจกรรม ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 4 ครั้ง ดำเนินการแล้ว จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00

1.2) กิจกรรม ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับเขต เป้าหมาย จำนวน 7 ครั้ง ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.1.3) กิจกรรม ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด เป้าหมาย จำนวน 45 จังหวัด ดำเนินการแล้วทั้งหมด

(12.2) กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 50,000 ไร่ อยู่นี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.2.1) กิจกรรม แปลงปีที่ 1 เป้าหมาย จำนวน 106 แปลง อยู่นี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.2.2) กิจกรรม แปลงปีที่ 2 และแปลงปีที่ 3 เป้าหมาย จำนวน 314 แปลง ดำเนินการแล้ว 58 แปลง คิดเป็นร้อยละ 18.47

(12.2.3) กิจกรรม ประกวดต้นแบบแปลงใหญ่ (กยท.ข.) เป้าหมาย จำนวน 1 ครั้ง อยู่นี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.2.4) กิจกรรม ติดตาม กำกับ ดูแลการขับเคลื่อนโครงการฯ (ฝพก./กยท.ข./จ./ส.) เป้าหมาย จำนวน 4 ครั้ง ดำเนินการแล้ว จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00

(12.2.5) กิจกรรม อุดหนุนแปลงใหญ่ยางพาราที่มีศักยภาพ ในการปรับปรุง หรือสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ร่วมกันของการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 1 ครั้ง อยู่นี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 170.0000 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว จำนวน 6.3086 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.71

(13) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(13.1) ประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 1 เรื่อง โดยดำเนินการจัดทำเค้าโครงการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีแผนเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน มกราคม - มีนาคม 2566 อยู่นี้อยู่ระหว่างการประมวลผลข้อมูล ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 65.00

(13.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 1.0000 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณแล้ว 0.6145 คิดเป็นร้อยละ 61.45

(14) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมโครงการ

งบประมาณดำเนินการโครงการ จำนวน 618.4614 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 152.2173 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.61

2.2) ข้อค้นพบ

(1) ผลการดำเนินงานในกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ พัฒนาคุณภาพดิน และพัฒนาบุคลากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความก้าวหน้าน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 50.00

(2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ร้อยละ 24.61 ซึ่งน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 50.00

2.3) ข้อเสนอแนะ

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว และกรมพัฒนาที่ดิน ควรเร่งดำเนินการ กิจกรรมแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ พัฒนาคุณภาพดิน และพัฒนาบุคลากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานไม่ต้องรีบเร่งในไตรมาส 4

(2) หน่วยงานควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

3) **โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง** มีกรมประมงดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวประมงพื้นบ้านมีความเข้มแข็ง รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม และขึ้นทะเบียนองค์กร ชุมชนประมงท้องถิ่นกับหน่วยงานของกรมประมง โดยมุ่งเน้นส่งเสริมให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากร สัตว์น้ำ ก่อให้เกิดปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น รวมถึงการดูแลรักษาคุณภาพสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มมูลค่า ส่งเสริม ด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นการสร้างรายได้และความมั่นคง เป้าหมายชุมชนประมงท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 230 ชุมชน ในพื้นที่ 77 จังหวัด งบประมาณ 25.1444 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 20.4279 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.24

3.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กิจกรรมชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 222 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 96.52 ของเป้าหมาย 230 ชุมชน

(2) กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

(2.1) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง 30 ชุมชน ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

(2.2) อบรมยุวประมง 141 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.23 ของเป้าหมาย 260 ราย

(2.3) อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.85 ของเป้าหมาย 260 ราย

(2.4) ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 33 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 50.77 ของเป้าหมาย 65 ครั้ง

(3) กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง 192 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ของเป้าหมาย 200 ชุมชน

ตารางที่ 42 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง	ชุมชน	230	222	96.52

ตารางที่ 42 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชน				
2.1 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการทรัพยากรประมง	ชุมชน	30	30	100.00
2.2 อบรมยุวประมง	ราย	260	141	54.23
2.3 อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ พนักงานเจ้าหน้าที่	ราย	260	140	53.85
2.4 ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่	ครั้ง	65	33	50.77
3. กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิต ประมง	ชุมชน	200	192	96.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ด้านการผลิต การตลาด การใช้ข้อมูลทางการเงิน การบัญชีในการวางแผนธุรกิจ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการทางการเงิน การบัญชี ให้มีประสิทธิภาพในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพ เป้าหมายสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน 70 แห่ง และสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 แห่ง งบประมาณ 3.2294 ล้านบาท (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2.3674 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 0.8620 ล้านบาท)

4.1) ผลการดำเนินงาน

โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีหน่วยงานดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวน 1.0612 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.83 ของงบประมาณที่ได้รับ 2.3674 ล้านบาท และมีผลการดำเนินงานตามกิจกรรมแล้ว ร้อยละ 44.79 โดยได้จัดอบรมธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพครบตามเป้าหมายแล้ว 1 รุ่น 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 160 ราย โดยมีการปรับลดเป้าหมายแผนเดิม 1 รุ่น รวมทั้งได้จัดอบรมการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform device and data - driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตรครบตามเป้าหมายแล้ว 2 รุ่น 70 สหกรณ์ มีผู้เข้าอบรม 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 168.75 ได้มากกว่าเป้าหมาย 80 ราย เนื่องจากเป็นการอบรมผ่านระบบออนไลน์ (Zoom) จึงมีผู้สนใจเข้ารับ

การอบรมเป็นจำนวนมาก ส่วนการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตพร้อมจัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรจากแหล่งผลิต (แปลงเกษตรกร เกษตรกรสมาชิก สถาบันเกษตรกร) เข้าสู่กระบวนการรวบรวมและแปรรูป อยู่ระหว่างรอหน่วยงานในระดับพื้นที่รายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานส่วนกลาง สำหรับการแนะนำ ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ภาคการเกษตร เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักรและการคำนวณต้นทุนการผลิต และการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดของสหกรณ์ ภาคการเกษตรกับหน่วยงานภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ มีแผนการดำเนินงาน ไตรมาสที่ 3 - 4

(2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวน 0.2801 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.49 ของงบประมาณที่ได้รับ 0.8620 ล้านบาท และมีผลการดำเนินงานตามกิจกรรมแล้ว ร้อยละ 60.67 โดยได้จัดอบรมการใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชีครบตามเป้าหมาย 50 แห่ง มีการกำกับแนะนำ กลุ่มเป้าหมายแล้ว 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82 ของเป้าหมาย 50 แห่ง และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการมีแผนการดำเนินงานไตรมาสที่ 3 - 4

4.2) ผลการติดตามในพื้นที่

จากการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการฯ ในสหกรณ์พื้นที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม เพชรบุรี และราชบุรี ระหว่างวันที่ 19 - 25 มีนาคม 2566 สรุปผลได้ ดังนี้

(1) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัดทั้ง 4 จังหวัด พบว่า สหกรณ์ทุกแห่งได้รับจัดสรรงบประมาณทันเวลาและเพียงพอต่อการดำเนินงาน

(2) การบูรณาการของหน่วยงาน พบว่า ในการดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการฯ มีหน่วยงานระดับพื้นที่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บูรณาการตามกิจกรรมของโครงการร่วมกับสำนักงาน เกษตรจังหวัด นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมบูรณาการด้วย ได้แก่ มหาวิทยาลัย ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมจังหวัด ศูนย์ข้าวชุมชน และวิสาหกิจชุมชน โดยการบูรณาการ ขึ้นอยู่กับบริบทของหลักสูตรที่จัดอบรม เช่น หลักสูตรการนำเทคโนโลยีการเกษตรมาใช้ในการสร้างมูลค่า การสร้างความแตกต่างของสินค้าให้แข่งขันกับตลาดในปัจจุบัน และการวางแผนการบริหารจัดการสินค้า

(3) การจัดอบรม หลักสูตรและกิจกรรมที่ถ่ายทอดให้ความรู้แก่สหกรณ์ที่เข้าร่วม โครงการฯ จะมีวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาบรรยาย/อภิปราย/เสวนาในภาคทฤษฎี และการแบ่งกลุ่ม ฝึกปฏิบัติ ดังนี้

(3.1) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(3.1.1) หลักสูตร ธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมืออาชีพ ดำเนินการจัดอบรมเมื่อวันที่ 17 - 19 มกราคม 2566 ณ โรงแรมรอยัล ริเวอร์ กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 160 ราย ประกอบด้วย ผู้แทนสหกรณ์ภาคการเกษตร (คณะกรรมการหรือฝ่ายจัดการ) ผู้แทนสำนักงาน สหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่โครงการ ผู้สังเกตการณ์ และวิทยากร โดยหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชา Growth

Mindset การเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสู่ธุรกิจภาคการเกษตร การเป็นผู้ประกอบการโดยยึดหลัก BCG Model การบริหารต้นทุนอย่างมืออาชีพ และการนำเสนอและสรุปผล

(3.1.2) หลักสูตร การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ (Platform device and data - driven) และความรู้เกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร ดำเนินการจัดอบรมเมื่อวันที่ 15 - 17 มีนาคม 2566 ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom มีผู้เข้าร่วมอบรม 2 รุ่น รวมทั้งสิ้น 135 ราย ประกอบด้วยผู้แทนสหกรณ์ภาคการเกษตร (คณะกรรมการหรือฝ่ายจัดการ) ผู้แทนสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่โครงการ ผู้สังเกตการณ์ วิทยากร และผู้สนใจ โดยหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชาพื้นฐานการขาย กลยุทธ์ และการนำเสนอคอนเทนต์ผ่านออนไลน์ การเข้าใจพฤติกรรมลูกค้าเป้าหมาย การขายของบน Social Commerce วิดีโอคอนเทนต์แพลตฟอร์ม เอกสาร/ขั้นตอนการค้ำระหว่างประเทศ การตั้งราคาขนส่งทางเรือและทางเครื่องบิน การบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยน การขนส่งทางทะเลและการประกันภัย สิทธิประโยชน์ทางการค้า การติดต่อกับคู่ค้าระหว่างประเทศ Model ธุรกิจส่งออก การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออก และการส่งออกออนไลน์

(3.2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(3.2.1) หลักสูตร การใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี สำหรับคณะกรรมการและฝ่ายจัดการสหกรณ์ ดำเนินการจัดอบรมโดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับภาค มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 50 แห่ง โดยหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชาธรรมาภิบาลในการบริหารงานสหกรณ์ 1 ชั่วโมง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการเงินการบัญชีของสหกรณ์ 2 ชั่วโมง การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวางแผนธุรกิจและการเชื่อมโยงธุรกิจรายสินค้า 3 ชั่วโมง การบริหารธุรกิจให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและเทคนิคการขายสินค้า/บริการ 3 ชั่วโมง การใช้งาน Smart Manage 1.30 ชั่วโมง การใช้งานเครื่องมือเตือนภัยทางการเงิน (CFSAWS: ss) 1.30 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง

(3.2.2) หลักสูตร การใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี สำหรับผู้ตรวจสอบกิจการ ดำเนินการจัดอบรมโดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับภาค มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 50 แห่ง โดยหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชา กฎหมายทั่วไปที่ควรรู้ และกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับสหกรณ์ 1 ชั่วโมง เทคนิคการตรวจสอบกิจการและการรายงานผล 4 ชั่วโมง การดำเนินกิจการของสหกรณ์ 2 ชั่วโมง การใช้เครื่องมือเตือนภัยทางการเงินและการวิเคราะห์ผล 3 ชั่วโมง เทคนิคการนำเสนอและการให้ข้อสังเกตต่อที่ประชุม 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 13 ชั่วโมง

(4) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 (คะแนนเต็ม 5) โดยเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอและทันเวลาในการจัดอบรม และการชี้แจงโครงการมีความชัดเจนและเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 (คะแนนเต็ม 5) (ตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณ	-	-	-	75.00	25.00	4.25	มากที่สุด
2. การชี้แจงโครงการ	-	-	-	75.00	25.00	4.25	มากที่สุด
3. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	-	-	50.00	50.00	-	3.50	มาก
4. หลักสูตรการอบรม	-	-	25.00	75.00	-	3.75	มาก
5. การทำแผนธุรกิจเกษตร	-	-	50.00	50.00	-	3.50	มาก
6. ช่องทางการจำหน่ายสินค้า	25.00	-	25.00	50.00	-	3.00	ปานกลาง
7. การบูรณาการหน่วยงาน	25.00	25.00	-	50.00	-	2.75	ปานกลาง
8. การกำกับ/แนะนำ/ติดตาม	-	-	25.00	50.00	25.00	4.00	มาก
เฉลี่ย	6.25	3.13	21.87	59.37	9.38	3.63	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3) ข้อค้นพบ

(1) สหกรณ์มีเงินทุนจำกัดสำหรับจัดซื้อเครื่องมือ เครื่องจักร และสร้างโรงเรือนในการแปรรูป ทำให้เป็นข้อจำกัดในการเพิ่มศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

(2) สหกรณ์แต่ละแห่งมีข้อจำกัดด้านศักยภาพการตลาด เช่น ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายเชิงพาณิชย์ได้

4.4) ข้อเสนอแนะ

(1) ภาครัฐควรมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อเครื่องมือ เครื่องจักร และสร้างโรงเรือนในการแปรรูป โดยพิจารณาสหกรณ์ที่สามารถเพิ่มศักยภาพได้

(2) ภาครัฐควรสนับสนุน/พัฒนาให้สหกรณ์มีศักยภาพด้านการตลาดเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับภาคเอกชนและจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ได้

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

ภาพที่ 1 การชี้แจงรายละเอียดโครงการ

ภาพที่ 2 การอบรมหลักสูตรธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจแบบมืออาชีพ (กสส.)

ภาพที่ 3 กิจกรรมการวางแผนธุรกิจเกษตร

ภาพที่ 4 การอบรมหลักสูตรการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตลาดของสหกรณ์ ผ่านระบบ Zoom

ภาพที่ 5 การลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 6 การลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 7 สินค้าแปรรูปของสหกรณ์การเกษตรเขาย้อย จำกัด ณ จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 8 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด และผู้จัดการสหกรณ์ ณ จังหวัดสมุทรสงคราม

5) โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว มีกรมการข้าว ดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตให้กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าวเป็นรายหมู่บ้าน โดยให้ชาวนาร่วมกันบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพต้นทุนการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างความตระหนักรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ยกระดับคุณภาพ สนองความต้องการของตลาด รวมทั้งผลิตข้าวที่ปรับตัวและดูแลสิ่งแวดล้อม เป้าหมายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 4,600,000 ครัวเรือน ใน 77 จังหวัด งบประมาณรวม 15,260 ล้านบาท (งบดำเนินงาน 35 ล้านบาท และงบเงินอุดหนุน 15,225 ล้านบาท) เบิกจ่ายแล้ว 15,225 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.77

5.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ยังไม่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าว
 (2) กรมการข้าวได้โอนเงินงบประมาณโครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว รายการเงินอุดหนุน วงเงิน ๑๕,๒๒๕ ล้านบาท ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ที่เห็นชอบในหลักการ โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว พร้อมมาตรการคู่ขนาน และโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปี ๒๕๖๕/๖๖ โดยมีกรอบเงินในการดำเนินโครงการ จำนวน ๖๖,๕๘๐.๙๐๖ ล้านบาท และให้นำเงินส่วนหนึ่งจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของกรมการข้าวข้างต้น ไปใช้ในโครงการดังกล่าว ซึ่ง ธ.ก.ส. จะทยอยจ่ายเงินให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในโครงการประกันรายได้

5.2) ข้อเสนอแนะ

กรมการข้าว ควรเร่งรัดการดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิตข้าวในงบประมาณส่วนที่เหลือ

ภาคผนวก
Info-Graphics ผลการดำเนินงานรายการ

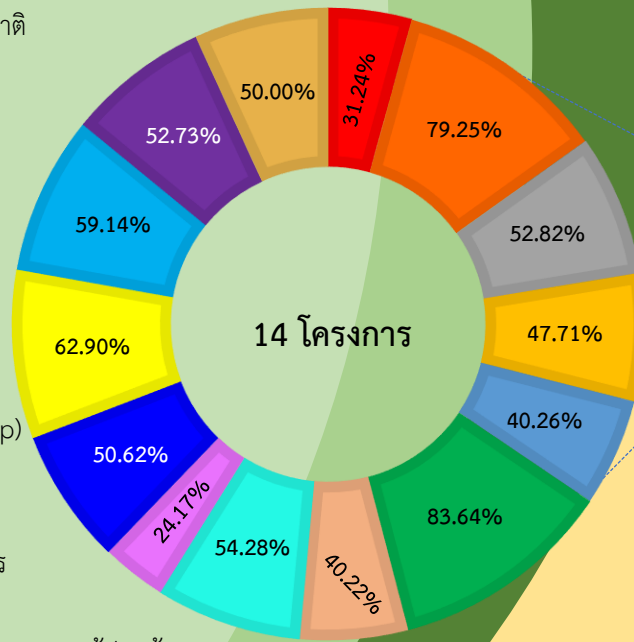
**1. โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาพรวม)**

1 โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร (ภาพรวม)

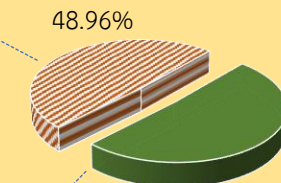
- 1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
- 2. โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม
- 3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (3 กิจกรรม)
- 4. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
- 5. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- 6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ
- 7. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 8. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
- 9. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ
- 10. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)
- 11. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 12. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง
- 13. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- 14. โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

หน่วยงานรับผิดชอบ

ผลการดำเนินงานภาพรวม

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม

ข้อค้นพบ

ผลสำเร็จค่อนข้างน้อย บางโครงการอยู่ระหว่างดำเนินการ เช่น กิจกรรมจัดอบรมการจัดสัมมนา และการพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ และกำหนดแผนปฏิบัติงานในไตรมาสที่ 3 - 4

ข้อเสนอแนะ

เห็นควรให้ทุกหน่วยงานเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย

2. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
จำนวน 2 โครงการ

2. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (ภาพรวม)

วัตถุประสงค์

พัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

- จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 7 ครั้ง (70.00%)
- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่รวม 3,486 ราย (59.76%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 32 กลุ่ม (76.19%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นจำนวน 1 ชนิด (ปลากะพงยอ)
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ (ไก่เบตง)

- ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 125,343 เมตร (62.67%) คิดเป็นมูลค่า 100.2744 ล้านบาท

(ดำเนินการแล้ว)

- กรมการค้าข้าว อยู่ระหว่างเตรียมการ และทำแผนการปลูกกับกลุ่มเป้าหมาย

(อยู่ระหว่างเตรียมการ)

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

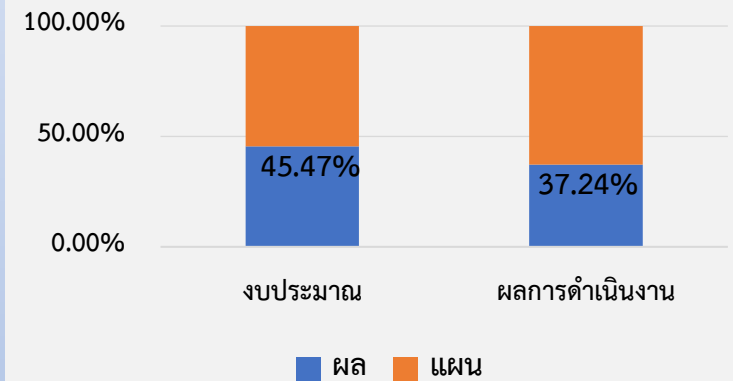
- ระยะเวลาในการจัดอบรมน้อยในระยะต่อไปควรขยายวันจัดอบรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละหลักสูตร
- งบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอกลุ่มเกษตรกรยังขาดความเข้าใจในการขอรับรองหรือขอรับการส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้คำแนะนำ และให้ความรู้
- เกษตรกรบางส่วนยังขาดความชำนาญในการทำการตลาดออนไลน์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการตลาดออนไลน์

หน่วยงานรับผิดชอบ

งบประมาณ

191.1436 ลบ. เบิกจ่าย 86.9061 ลบ.

2. โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม ส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 4 ครั้ง (80.00%) มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 7.85 ล้านบาท (78.50%)

2.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ปิงปองประมาณ พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์

รวบรวม อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าของสินค้าอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนช่องทางการตลาด และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าหมาย

การส่งเสริมทางด้านองค์ความรู้ในการผลิต สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ใน 5 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ผ้าไหม ปศุสัตว์ และประมง และตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)

หน่วยงานรับผิดชอบ

- จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 7 ครั้ง (70.00%)
- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่รวม 3,486 ราย (59.76%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 32 กลุ่ม (76.19%)
- ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นจำนวน 1 ชนิด (ปลากะพงยอ)
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ (ไก่เบตง)

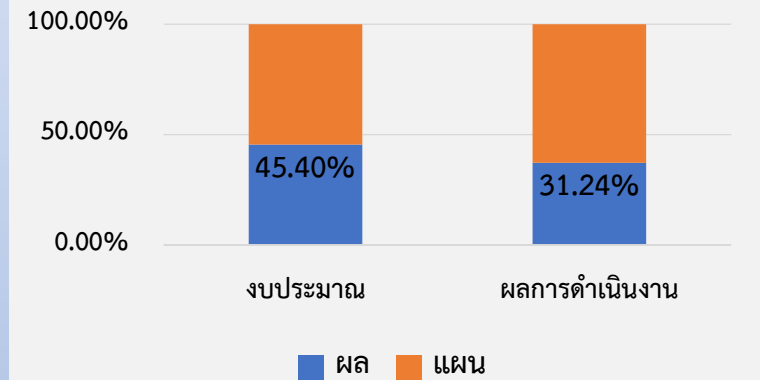
- ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 125,343 เมตร (62.67%) คิดเป็นมูลค่า 100.2744 ล้านบาท

(ดำเนินการแล้ว)

- กรมการข้าว อยู่ในระหว่างการลงพื้นที่เพื่อคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย (อยู่ระหว่างเตรียมการ)

งบประมาณ

187.5048 ลบ. เบิกจ่าย 85.1268 ลบ. ร้อยละ 45.40

ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

- หน่วยงานในพื้นที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดในการจัดอบรม โดยหลังจากจัดอบรมเกษตรกร หน่วยงานมีแผนส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายสินค้า โดยจัดกิจกรรม Road Show ซึ่งเป็นการจับคู่พันธมิตรทางธุรกิจกับสหกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงเอกชนภายนอก
- หน่วยงานมีการบูรณาการกับหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานประจำปีจังหวัด กิจกรรมงานแสดงสินค้าของจังหวัด

2.2 โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาชนสัมพันธ์ นำเสนอ และเผยแพร่นวัตกรรมด้านหม่อนไหม เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มผู้ทอผ้าไหม และผู้ประกอบการผ้าไหม รวมถึงผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม

เป้าหมาย

เกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม มีช่องทางจำหน่ายผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม ไม่น้อยกว่า 5 ครั้ง

ผลการดำเนินงาน

โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม

ส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 4 ครั้ง (80.00%)
มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 7.85 ล้านบาท (78.50%)

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ -

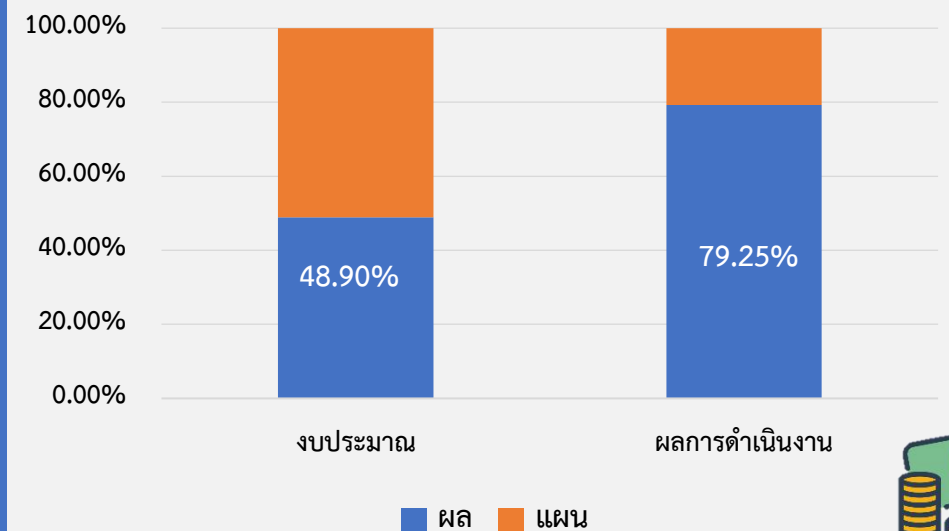

หน่วยงานรับผิดชอบ

งบประมาณ

3.6388 ลบ. เบิกจ่าย 1.7793 ลบ. ร้อยละ 48.90

3. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย
จำนวน 2 โครงการ

วัตถุประสงค์

3.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์

เพื่อส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ รักษาความสมดุลให้กับระบบนิเวศ มีความปลอดภัยนำไปสู่ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค ยกย่องการผลิตที่ได้มาตรฐานในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับสากล และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร

เป้าหมาย

- ▶ พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 2.0 ล้านไร่ ภายในปี 2570
- ▶ เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 250,000 ราย ในปี 2570
- ▶ อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี

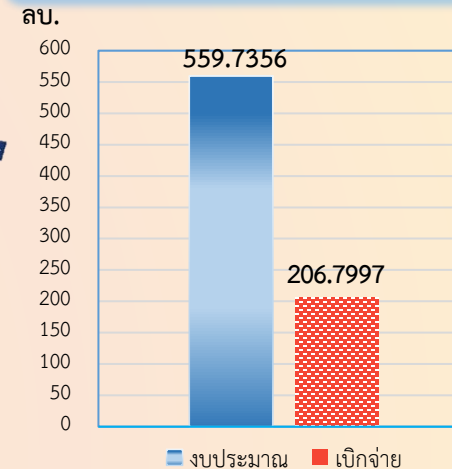

หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : พต.
หน่วยงานสนับสนุน : กช. มม. ปศ. กป. กสก. ตส. มกอช. สศก. และ ส.ป.ก.

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ (36.95%)

ผลการดำเนินงาน ปี 2566 (56.30%)

1. การพัฒนาศักยภาพการผลิตและบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์

- ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเป้าหมาย รวม 10,673 ราย (99.03%)
- กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การพัฒนากลุ่มเกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตข้าวอินทรีย์ ฯลฯ อยู่ระหว่างดำเนินการ

2. การยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์

ตรวจรับรองมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์แล้ว 64 ราย (160%)

พื้นที่ 43 ไร่ (21.64%) ตรวจประเมินเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการรับรองระบบการผลิต ผลผลิตและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ 361 ราย (90.25%)

3. การพัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

พัฒนาตลาดปศุสัตว์สีเขียวแล้ว 2 แห่ง (20%) และอยู่ระหว่างเตรียมสร้าง ความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ณ สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ 14 แห่ง

4. การส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

- ◆ การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ
  - เสนอแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.2566-2570 ต่อรองนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบ
  - จัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.2566-2570 จัดส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์
  - ร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) รวม 38 จังหวัด
- ◆ จัดทำแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ ประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวคิด และจัดเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2566
- ◆ การติดตามการดำเนินงานโครงการในภาพรวม จัดทำสรุปรายงาน รวม 2 ครั้ง

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2566

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

งบประมาณ

- หน่วยงานในพื้นที่ เห็นว่าควรจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่างๆทั้งหมด ซึ่งยังไม่เพียงพอและไม่ทันเวลาในการทำกิจกรรม
- หลายกิจกรรมอยู่ระหว่างดำเนินการควรเร่งรัดให้หน่วยงานดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนงาน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ยังไม่มีผลการดำเนินงาน

การถ่ายทอดความรู้

- เกษตรกรต้องการให้มีการอบรมความรู้และฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม เรื่องการผลิตอาหารเลี้ยงปลา โดยเฉพาะจากวัสดุอินทรีย์ที่ทำได้ในชุมชน
- การจัดอบรมและศึกษาดูงาน เวลา 1 วัน ถือว่าน้อยไปที่เกษตรกรจะเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ

เกษตรกร

- เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมต่อเนื่อง หน่วยงานควรมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม สนับสนุน ด้านการแปรรูปด้านการตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตที่ได้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นรายเดี่ยว ขาดการรวมกลุ่ม และพื้นที่บางส่วนไม่เหมาะสมกับการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น เป็นพื้นที่น้ำท่วม ขาดแหล่งน้ำ และไม่มีแนวกันชน

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566

3.2 โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่
2. เพื่อเตรียมความพร้อมและส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

หน่วยงานรับผิดชอบ

กข. ปศ. ปม. มม. ตส. ส.ป.ก. และ สศก.

ผลการติดตามในพื้นที่

1. ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับปานกลาง และหลังเข้ารับการอบรมเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับมาก
2. เกษตรกรร้อยละ 62.96 ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต
3. เกษตรกรร้อยละ 33.33 ได้นำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อ
4. เกษตรกรร้อยละ 92.59 สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ร้อยละ 48.15 มีอาหารบริโภคเพียงพอในครัวเรือน ร้อยละ 40.74 สามารถพึ่งพาตนเองได้ ร้อยละ 37.04 มีรายได้เสริมรายวัน/รายเดือน/รายปี ร้อยละ 29.63 มีการลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตร

เป้าหมาย ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร 10,900 ราย

งบประมาณ 65.3411 ล้านบาท

เบิกจ่าย 25.6026 ล้านบาท (39.18%)

ผลการดำเนินงาน

- ส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกร 14,826 ราย (55.82%)
- ส่งเสริมการรวมกลุ่ม 85 กลุ่ม (70.83%)
- สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเวทีส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ 21,391 ราย (58.29%)
- สนับสนุนการผลิตตามแผนพัฒนากลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ 22 จุด (41.51%)
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกร 5,006 ราย (50.06%) และ 1,170 ต้น/ถุง (11.70%)
- ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 2,700 ไร่

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

1. การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ควรจัดสรรงบประมาณให้สัมพันธ์กับแผนปฏิบัติงาน
2. ขาดความชัดเจนในการดำเนินงานในพื้นที่ ควรจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการให้ชัดเจน โดยชี้แจงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
3. สรรหาเกษตรกรรายใหม่เข้าร่วมโครงการค่อนข้างยาก เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการแล้ว
4. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่กระจายกันในแต่ละพื้นที่ ทำให้ยากต่อการติดตามนัดหมายเกษตรกร

3.3 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน

ผลการดำเนินงาน

- อำนวยการและบริหารโครงการฯ 6 ครั้ง (50%)
- รวมกลุ่มเกษตรกร 39 กลุ่ม (51%)
- แต่งตั้งปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน 2 ราย สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงและสาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น
- อบรมจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,095 ราย (96%)
- กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 224 ราย (27%)

ข้อค้นพบ

1. เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวางแผนบริหารจัดการ ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการจัดทำบัญชีต้นทุน เพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรของกลุ่ม
2. การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกปราชญ์เกษตรของแผ่นดินค่อนข้างสูง ทำให้มีผู้ไม่ผ่านการคัดเลือกและได้รับการแต่งตั้งเพียง 2 สาขา
3. ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงานค่อนข้างน้อยเพียงร้อยละ 46 (เป้าหมายรัฐบาลกำหนดให้ไตรมาส 2 เบิกจ่ายร้อยละ 52)

ข้อเสนอแนะ

1. สป.กษ. และ ตส. ส่งเสริมองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวางแผนบริหารจัดการ ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ให้แก่เกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
2. สป.กษ. ควรพิจารณาปรับปรุงเกณฑ์การคัดเลือก และมีระยะเวลาในการอำนวยการเพื่อสรรหาคณะกรรมการและคณะกรรมการฯ และการตรวจข้อมูลเชิงประจักษ์
3. สป.กษ. และ ตส. ควรเร่งรัดดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน

วัตถุประสงค์โครงการ

ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะ สามารถดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน และจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพได้ และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกร

เป้าหมาย

- เกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน 1,140 ราย
- กลุ่มเกษตรกร 76 กลุ่ม

งบประมาณ

7.6860 ล้านบาท เบิกจ่าย 3.5480 ล้านบาท (46.16%)

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.4 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน รวมถึงการใช้ชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิก การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และพัฒนาต้นแบบ การติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวังและจัดการอย่างเป็นระบบ

ผลการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

- ถ่ายทอดความรู้การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน 6,215 ราย (95.62%)
- ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช 90 ไร่ (0.69%)
- สำรวจประชากรแมลงวันผลไม้ 40,554 ไร่ (135.73%)
- สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 45,819 ไร่ (152.73%)

2. สนับสนุนการใช้ชีวภัณฑ์ด้วยการขยาย

จูลินทรีย์ 17,842 กก. (44.61%)

ไวรัสเอ็นพีวี 75 ลิตร (50.00%)

แมลงศัตรูธรรมชาติ 1,465,920 ตัว (70.84%)

สารสกัดธรรมชาติ 1,243 ลิตร (69.06%)
หัวเชื้อจูลินทรีย์ 621 ขวด (9.55%)

แมลงวันผลไม้เป็นหมัน 21,742,609 ตัว (43.49%)

3. ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิต 5,115 ตัวอย่าง (39.35%)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กรมส่งเสริมการเกษตร

เป้าหมาย : เกษตรกร 6,500 ราย

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- ★ การชี้แจงโครงการ ควรชี้แจงขั้นตอนการตรวจสอบสารตกค้างในผลผลิตแก่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดระดับอำเภอให้ชัดเจน
- ★ การคัดเลือกเกษตรกร เกษตรกรมีความสนใจเข้าร่วมโครงการแต่ไม่อยู่ในเงื่อนไขโครงการ
- ★ การประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีแบบประเมิน ใช้ข้อคำถามจำนวนมากและเป็นวิชาการ ทำให้เกษตรกรเกิดความสับสนไม่เข้าใจข้อคำถาม
- ★ การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่เสนอให้ควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรม แบ่งเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อยางละ 1 วัน

ผลการติดตามในพื้นที่

เจ้าหน้าที่ในจังหวัดระยอง จันทบุรี พิษณุโลก นครปฐม นครศรีธรรมราช สุโขทัย และเพชรบูรณ์ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ - 4 มีนาคม 2566

★ กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูโดยวิธีผสมผสาน 53.58% ดำเนินการแล้ว

★ กิจกรรมสนับสนุนควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ฯ ทั้ง 7 จังหวัด

• 66.67% ร่วมกับ ศจช.

• 33.33% เท่ากัน ร่วมกับ Field Day / การจัดการอบรมเกษตรกรผู้นำ

★ วิธีการควบคุม 100% รณรงค์ทำความสะอาด / ใช้สารล่อผสมสารฆ่าแมลง

★ ชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์ 71.43% ได้รับแล้ว

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566

4. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ
จำนวน 3 โครงการ

4.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

หน่วยงานรับผิดชอบ

Objectives

วัตถุประสงค์

(1) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นได้ (2) พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ ศูนย์บริการอาหารสัตว์ และเครื่องจักรกลการเกษตร (3) พัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ (4) ศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ (5) เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน

เป้าหมาย

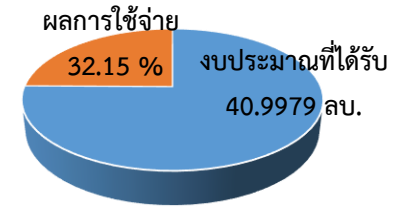
(1) เกษตรกร จำนวน 24,900 ราย (2) ถ่ายทอดเทคนิคการใช้งาน การบำรุงรักษาเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ 32 แห่ง (3) ระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ 1 ระบบ (4) แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2 เรื่อง (5) สำรวจชนิด ปริมาณและศักยภาพวัสดุเหลือใช้ในพืชอุตสาหกรรมและพืชเศรษฐกิจ 6 พื้นที่ (6) การจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยว ในพื้นที่ 40 ไร่ เกษตรกร 200 ราย

งบประมาณ (ลบ.)

กสก. 10.2627 กข. 3.9580
ปศ. 15.5506 กวก. 4.9266
สศก. 6.3000

รวม 40.9979

เบิกจ่ายแล้ว 13.1801 ล้านบาท

■ งบประมาณที่ได้รับ ■ ผลการใช้จ่าย

ผลการดำเนินงาน

กสก. สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด 37.66%

กข. การสำรวจต้นทุนการผลิตข้าวและการบริหารจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ อยู่ระหว่างดำเนินการ

ปศ. พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ 64.18% ศูนย์บริการอาหารสัตว์ 70.93% และถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ฯ 59.38%

กวก. พัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ (เป้าหมาย 1 ระบบ) มีความก้าวหน้า 50%

สศก. ศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ 1 เรื่อง ความก้าวหน้า 37% ศึกษาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 1 เรื่อง ความก้าวหน้า 30% และติดตามประเมินผลโครงการ 1 เรื่อง ความก้าวหน้า 46%

ข้อค้นพบ

- โครงการฯ มีความเกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

ข้อเสนอแนะ

- โครงการฯ มีความเชื่อมโยงกับโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่ดำเนินการมาก่อนหน้านี้ ควรนำพิจารณาสนับสนุนต่อยอดร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ได้ชัดเจน รวดเร็วขึ้น

- กิจกรรมพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือ ใช้โดยยึดแนวคิดระบบธุรกิจปิดวงจรและระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้สู่โรงงานแปรรูปเป็นต้นแบบ เป็นระบบที่มีความเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน หน่วยงานที่ดำเนินการควรแผนร่วมกัน ซึ่งจะได้เกิดผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม

4.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วยงานรับผิดชอบ : กสก. วก. ปศ. ส.ป.ก. และ สป.กษ.

วัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนเกษตรกรให้มีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ และพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์

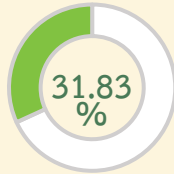
เป้าหมาย

- (1) เกษตรกร 3,280 ราย 65 จังหวัด
- (2) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ 40 แห่ง
- (3) พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2 แห่ง

งบประมาณ

42.8415 ล้านบาท

เบิกจ่ายแล้ว 13.6347 ล้านบาท

ผลการติดตามในพื้นที่

เจ้าหน้าที่ ในจังหวัดชลบุรี กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ เกษตรกร ในจังหวัดชลบุรี นครราชสีมา และบุรีรัมย์

- เจ้าหน้าที่ พึงพอใจต่อโครงการระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 มีความเห็นว่า กิจกรรมการศึกษาดูงานได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ในการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด
- เกษตรกร พึงพอใจต่อโครงการระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59 ผลการติดตามโครงการ พบว่า
  - กสก. - จังหวัดชลบุรี และบุรีรัมย์ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานด้านการแปรรูปสมุนไพรแล้ว (ฟ้าทะลายโจร ขมิ้น และไพล) โดยจะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป
  - ส.ป.ก. - จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ ได้ใช้ประโยชน์จากโรงอบฯ แล้วในการผลิต มะขามแปรรูป ลูกประคบ และชาสมุนไพร

ผลการดำเนินงาน

กสก.	(1) จัดเวทีวิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตสินค้า - พืชสมุนไพร 1,080 ราย (97.30%) - แมลงเศรษฐกิจ 700 ราย (100%) (2) จัดอบรมความรู้แก่เกษตรกร - พืชสมุนไพร 990 ราย (89.19%) - แมลงเศรษฐกิจ 680 ราย (97.43%)
วก.	(1) อยู่ระหว่างการจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิต 7 แปลง (มีความก้าวหน้า 32%) (2) อยู่ระหว่างการพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบ 2 แห่ง (ความก้าวหน้า 50%)
ปศ.	(1) การส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีด (1.1) ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรแล้ว 100 ราย (100%) / (1.2) สนับสนุนอุปกรณ์แล้ว 80 ราย (80%) (2) ฝึกอบรมผู้ประกอบการเชิงรุก 30 ราย (150%) (3) ฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม 30 ราย (123.33%)
ส.ป.ก.	(1) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำแล้ว 35 แห่ง (87.50%) (2) ถ่ายทอดความรู้การใช้โรงอบแล้ว 275 ราย (137.50%) (3) ถ่ายทอดความรู้การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และตลาดแล้ว 400 ราย (100%)
สป.กษ.	ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียงแล้ว 360 ราย (50%)

ผลการดำเนินงานภาพรวม

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
2,982 ราย (90.91%)

โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์
35 แห่ง (87.50%)

โรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพร
อยู่ระหว่างการพัฒนาแล้ว 2 แห่ง
(ความก้าวหน้า 50%)

ข้อค้นพบ

- (1) กิจกรรมการศึกษาดูงาน ของ กสก. ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ในการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด
- (2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะ

- (1) กสก. พิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มในส่วนของกิจกรรมการศึกษาดูงาน
- (2) กสก. วก. ปศ. และ สป.กษ. ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ (เป้าหมายรัฐบาลกำหนดไตรมาส 2 เบิกจ่าย 50%)

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566

4.3 โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

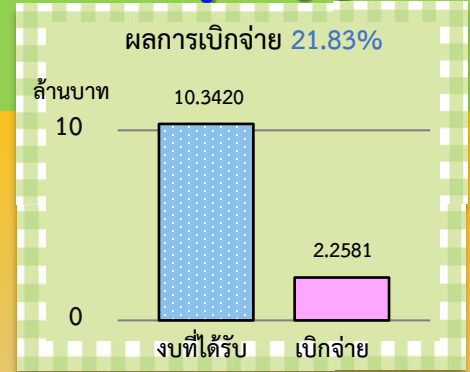
หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมส่งเสริมการเกษตร

ผลการดำเนินงานภาพรวม 40.22%

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
2. เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด ให้เหมาะสมตามศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ
3. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการจากฐานชีวภาพ และพัฒนาช่องทางการตลาด

เป้าหมาย วิสาหกิจชุมชน 30 แห่ง

ผลการดำเนินงาน

- สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชและเกลือทะเลไทย 60 จังหวัด (77.92%)
- จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจฯ ด้านพืช 450 ราย ครบตามเป้าหมาย
- วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงาน และจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจฯ ด้านพืช 450 ราย (85.71%)
- จัดเวที Focus Group เพื่อจัดทำข้อมูลเอกภาพ และส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตเกลือทะเล 3 ครั้ง (50%)
- จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว 59 ราย (84.29%)
- ยกระดับภูมิปัญญาการผลิตเกลือทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่การผลิต 125 ราย (89.29%)
- เตรียมความพร้อมและให้คำปรึกษาการเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) 50 แปลง (35.71%)

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- ผลการเบิกจ่ายงบประมาณค่อนข้างน้อย 21.83% (เป้าหมายรัฐบาลกำหนดไตรมาส 2 เบิกจ่าย 52%) และการชี้แจงโครงการใช้ระยะเวลานาน ไม่ชัดเจน และไม่เป็นที่มาตามคู่มือ ทำให้การดำเนินงานโครงการล่าช้า ดังนั้น เห็นควรให้กรมส่งเสริมการเกษตรเร่งรัดการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงานตามกิจกรรม และ ควรชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานโครงการให้ชัดเจน และให้เป็นไปตามคู่มือโครงการ

ผลการติดตามในพื้นที่

- สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรวิสาหกิจฯ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี 8 แห่ง สมุทรสงคราม 16 แห่ง และราชบุรี 10 แห่ง
- จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้านเกลือทะเลเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรีมีเกษตรกรเข้าร่วม 11 ราย มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ วสข. กลุ่มอาชีพเกลือทะเลกังหันทอง และสมุทรสงครามมีเกษตรกรเข้าร่วม 10 ราย มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ แปลงผู้ทำนาเกลือทะเล นายธีระ จันทร์คง
- ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้านพืชที่เข้าร่วมโครงการ คือ วสข. เพ็ชรหยดตาล จังหวัดสมุทรสงคราม และ วสข. เกษตรกรชนบทบ้านหัวสระ จังหวัดราชบุรี ได้จัดกระบวนการเรียนรู้และวิเคราะห์ศักยภาพแล้ว จังหวัดละ 15 ราย

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566

5. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป
จำนวน 1 โครงการ

5.1 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

หน่วยงานรับผิดชอบ : กสก. กสส. กข. และ ตส.

วัตถุประสงค์โครงการ

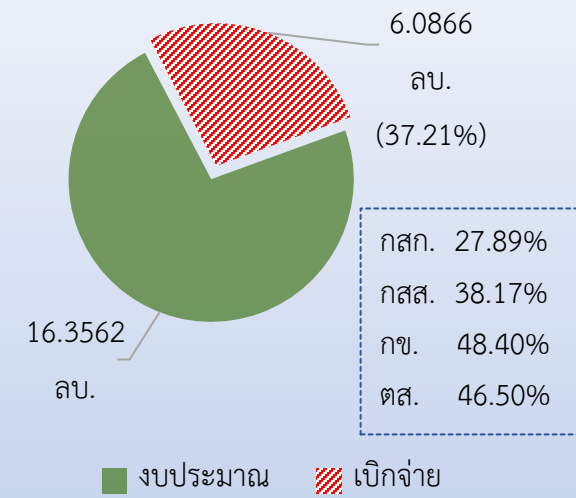
1. เพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปและเสริมสร้างองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเงินการบัญชีแก่ผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปแก่วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกร
3. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้าและคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้เป็นที่รู้จักและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
4. เพื่อสร้างเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรแปรรูป และขยายตลาดด้วยระบบตลาดออนไลน์

ผลการดำเนินงาน ภาพรวมดำเนินการแล้ว 63.36%

เป้าหมายโครงการ

1. ส่งเสริมเกษตรแปรรูปในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 154 แห่ง
2. ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 140 แห่ง
3. ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรจากข้าว 2 ผลิตภัณฑ์
4. พัฒนาศักยภาพด้านบัญชีวิสาหกิจชุมชนเพื่อการแข่งขัน 154 แห่ง

การเบิกจ่ายงบประมาณ

กสก. - พัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป 1,452 ราย (94.29% ของเป้าหมาย 1,540 ราย)
 - สัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการฯ แล้ว 274 ราย (133.01% ของเป้าหมาย 206 ราย)
 - พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน และพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปต้นแบบ **อยู่ระหว่างดำเนินการ**

กสส. - แนะนำ ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการแปรรูป/การสร้างเครือข่ายตลาด/พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแล้ว 94 แห่ง (67.12% ของเป้าหมาย 140 แห่ง)
 - จัดอบรมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาดหรือการแปรรูปหรือการจัดทำบรรจุภัณฑ์แก่สหกรณ์แล้ว 51 แห่ง (85.00% ของเป้าหมาย 60 แห่ง) เกษตรกร 705 ราย (78.33% ของเป้าหมาย 900 ราย)
 - จัดประชุมสร้างเวที/เจรจาทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาด สร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าเกษตรและเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิต **อยู่ระหว่างดำเนินการ**

กข. - พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 1 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ลูกแป้งสาโท (50.00% ของเป้าหมาย 2 ผลิตภัณฑ์)
 - ประชาสัมพันธ์และหาช่องทางการตลาด 1 สื่อ (50% ของเป้าหมาย 2 สื่อ)

ตส. - ดำเนินการศึกษารูปร่างและประเมินความพร้อมกลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมายแล้ว 154 แห่ง
 - วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายในให้แก่กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมายแล้ว 154 แห่ง
 - สอนแนะนำการจัดทำบัญชี แล้ว 144 แห่ง (93.51% ของเป้าหมาย 154 แห่ง) จำนวน 168 ครั้ง (36.36% ของเป้าหมาย 462 ครั้ง)
 - ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ **อยู่ระหว่างดำเนินการ**

ข้อค้นพบ

- ผลการเบิกจ่ายงบประมาณยังต่ำกว่าเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้ ร้อยละ 52
- สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรบางส่วนยังไม่นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากอยู่ระหว่างเตรียมการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

- ควรเร่งดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาล
- หน่วยงานในพื้นที่ควรติดตาม ให้คำแนะนำการแก้ปัญหา ด้านการแปรรูปและปัญหาอื่น ๆ แก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

6. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ
จำนวน 1 โครงการ

6.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ

เป้าหมาย

มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น 4%

หน่วยงานดำเนินการ

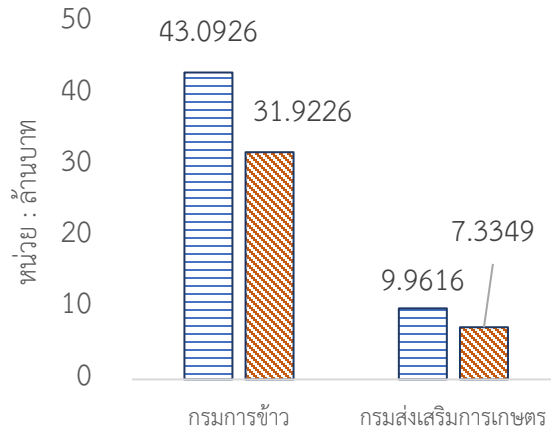
ผลการดำเนินงาน : ภาพรวมมีความก้าวหน้า 24.17%

งบประมาณ

ภาพรวมเบิกจ่าย
74%

กรมการข้าว 74.08%
กรมส่งเสริมการเกษตร 73.63%

■ งบประมาณ ■ การเบิกจ่าย

กรมการข้าว

- พัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะแล้ว 40 ไร่ 26.67% (150 ไร่)
- สร้างการรับรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (600 ราย)
- พัฒนาระบบงานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านข้าวให้มีความพร้อมและวุฒิกวาระขององค์กร (4 ระบบ)
- พัฒนาระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา (1 ระบบ)

อยู่ระหว่างการดำเนินการ

กรมส่งเสริมการเกษตร

- ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ “ระบบบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)” แล้ว 2 แปลง 66.67% (3 แปลง)
- จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (3 แปลง) 100%
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ (1 ครั้ง)
- จัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะพืชเศรษฐกิจด้วยการอารักขาพืชและจัดการดินและปุ๋ย (4 แปลง)

ผลการติดตามในพื้นที่ : จังหวัดพิจิตร สุพรรณบุรี และปราจีนบุรี
กิจกรรมการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ ในพื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน โดย 1) การปรับหน้าดินด้วย Laser Land Leveler 2) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 3) การตรวจวัดปริมาณน้ำในแปลงด้วยท่ออัจฉริยะ 4.การติดตั้ง Weather Station ในแปลง ใช้เก็บข้อมูลสภาพอากาศ ความชื้น เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

ข้อค้นพบ

- กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการดำเนินงานจัดทำระบบและการจัดการเตรียมแปลง

ผลการติดตามในพื้นที่ : จังหวัดกำแพงเพชร ลพบุรี จันทบุรี และระยอง
ในพื้นที่มีการดำเนินกิจกรรมรูปแบบคล้ายกัน ทั้งนี้ การปรับใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในแต่ละจุดขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ โดยใช้การปรับหน้าดินด้วย Laser Land Leveler การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใส่ปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ผ่านโดรน การวางระบบน้ำและระบบควบคุมผ่านโทรศัพท์สั่งการ และการติดตั้ง Weather Station ในแปลง ใช้เก็บข้อมูลสภาพอากาศ ความชื้น เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

- ควรเร่งรัดการดำเนินกิจกรรมให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

7. โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนา
ระบบนิเวศการเกษตร
จำนวน 5 โครงการ

7.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เป็นการผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ภูมิสังคม และตลาด
2. เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพเกษตรกร

เป้าหมาย : ปรับเปลี่ยนการผลิต 71,540 ไร่

งบประมาณ : จัดสรร 278.0578 ล้านบาท เบิกจ่าย 126.9637 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.66 ของเป้าหมาย (พด. 48.14% กสก. 19.10% มม. 8.75% ตส. 23.12% กวก. 37.66% ปศ. 40.65% สศก. 41.57%)

งบประมาณ (ล้านบาท)

ผลการติดตามในพื้นที่ จังหวัดร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2566 พบว่า สามารถดำเนินการได้ตามแผน (ประชาชนสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโครงการ ถ่ายทอดความรู้ งานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ รับสมัครเกษตรกรกิจกรรมการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นพืชอาหารสัตว์)

ผลการดำเนินงาน

1. การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน 47,542 ไร่ คิดเป็น 66.45% ของเป้าหมาย 71,540 ไร่
2. การถ่ายทอดความรู้ (จำนวน 2,040 ราย คิดเป็น 98.55% ของเป้าหมาย 2,070 ราย และ 87 แปลง คิดเป็น 58% ของเป้าหมาย 150 แปลง)
  - 1) การปลูกพืชทางเลือก จำนวน 1,000 ราย ครบตามเป้าหมาย
  - 2) การปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อน จำนวน 40 ราย คิดเป็น 57.14% ของเป้าหมาย 70 ราย
  - 3) การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน 1,000 ราย ครบตามเป้าหมาย
  - 4) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตรให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 87 แปลง คิดเป็น 58% ของเป้าหมาย 150 แปลง
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต
  - 1) การปลูกพืชทางเลือกใหม่ จำนวน 1,140 ไร่ คิดเป็น 39.04% ของเป้าหมาย 2,920 ไร่
  - 2) เทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร 1. แหนแดง จำนวน 58 บ่อ คิดเป็น 39.46% ของเป้าหมาย 147 บ่อ 2. เหย็ดเรืองแสงสิรินรัมย์ จำนวน 2,350 ก้อน คิดเป็น 35.07% ของเป้าหมาย 6,700 ก้อน และ 3. ปุ๋ยหมักเต็มอากาศ จำนวน 23 ตัน คิดเป็น 31.08% ของเป้าหมาย 74 ตัน
4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด และศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ รวม 2 เรื่อง มีผลการดำเนินงานอยู่ที่ 49.74%

ข้อค้นพบ

- เกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเพิ่มเติม (งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ)
- การเบิกจ่ายงบประมาณของกรมหม่อนไหมค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นขบอดหนุนให้เกษตรกรหลังจากฝึกอบรม ซึ่งจะดำเนินการในไตรมาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินโครงการปีถัดไป ควรมีการสำรวจความต้องการของเกษตรกรล่วงหน้า และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

7.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์

สนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน ด้านการผลิตและตลาด รวมทั้งเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น สินค้ามีคุณภาพมาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของภาครัฐและเอกชน โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ กสก. ร่วมกับ กข. ปศ. กป. มม. กวก. กสส. ตส. พต. ส.ป.ก. มกอช. กยท. และ สศก.

ผลการดำเนินงาน ภาพรวมผลความก้าวหน้า **62.90%**

รวมกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน 4,707 แปลง

วิเคราะห์จัดทำแผนปรับปรุงข้อมูล เป้าหมาย 4,659 แปลง ดำเนินการแล้ว 3,328 แปลง (71.43%)

ถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 4,393 แปลง ดำเนินการแล้ว 3,536 แปลง (80.49%)

เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 41,501 ราย ดำเนินการแล้ว 25,160 ราย (60.63%)

ชักซ้อมครูบัญชี เป้าหมาย 362 ราย ดำเนินการแล้ว 324 ราย (89.50%)

แปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ เป้าหมาย 599 จุด ดำเนินการแล้ว 1 จุด (0.17%)

พัฒนาคุณภาพดิน เป้าหมาย 71,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว 7,780 ไร่ (11%)

พัฒนาบุคลากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 1,000 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

งบประมาณ

618.4614 ล้านบาท เบิกจ่าย 152.2173 ล้านบาท (24.61%)

ข้อค้นพบ

- ❖ ผลการดำเนินงานในกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ พัฒนาคุณภาพดิน และพัฒนาบุคลากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความก้าวหน้าน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 50%
- ❖ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 24.61% ซึ่งน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 50%

ข้อเสนอแนะ

- ❖ กสก. กข. พต. ควรเร่งดำเนินการกิจกรรมแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ พัฒนาคุณภาพดิน และพัฒนาบุคลากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานไม่ต้องรีบเร่งในไตรมาส 4
- ❖ หน่วยงานควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

7.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง

หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมประมง

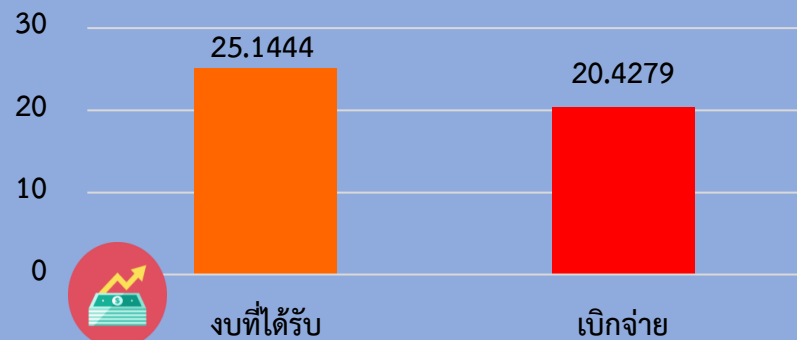

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวประมงพื้นบ้านมีความเข้มแข็ง รวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่ม และขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ก่อให้เกิดปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ดูแลรักษาคุณภาพสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า

ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย 81.24%

เป้าหมายของโครงการ

ชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 230 ชุมชน ในพื้นที่ 77 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง 30 ชุมชน (100%)
- สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตประมง 192 ชุมชน (96%)
- อบรมยุวประมง 141 ราย (54.23%)
- อบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 140 ราย (53.85%)
- ปฏิบัติงานร่วมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ 33 ครั้ง (50.77%)

7.4 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ด้านการผลิต การตลาด การใช้ข้อมูลทางการเงิน การบัญชีในการวางแผนธุรกิจ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการทางการเงิน การบัญชี ให้มีประสิทธิภาพในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแบบมีอาชีพ

เป้าหมาย

- 1 สหกรณ์ภาคการเกษตร 70 แห่ง
- 2 สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ 50 แห่ง

หน่วยงานรับผิดชอบ

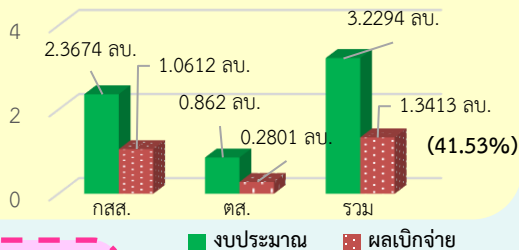
กรมส่งเสริมสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

งบประมาณ

ผลการติดตามในพื้นที่

- 1 งบประมาณ ➢ ได้รับจัดสรรทันเวลาและเพียงพอต่อการดำเนินงาน
- 2 การบูรณาการ ➢ ขึ้นอยู่กับบริบทของหลักสูตรที่อบรม โดยมีหน่วยงานภายใน กษ. เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด และหน่วยงานภายนอก กษ. เช่น มหาวิทยาลัย ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมจังหวัด วิสาหกิจชุมชน ร่วมบูรณาการในการอบรม
- 3 ความพึงพอใจ ➢ เจ้าหน้าที่ที่พึงพอใจต่อโครงการภาพรวมระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63 (คะแนนเต็ม 5)

ผลการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมสหกรณ์

- ธุรกิจเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบมีอาชีพ 1 รุ่น 70 สหกรณ์ 160 ราย (100%)
- การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัล และการส่งออกสินค้าเกษตร 2 รุ่น 70 สหกรณ์ 135 ราย (168.75%)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- การใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชี 50 แห่ง (100%)
- การกำกับแนะนำกลุ่มเป้าหมาย 41 แห่ง (82%)

จัด
อบรม

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- 1 สหกรณ์มีเงินทุนจำกัดสำหรับจัดซื้อเครื่องจักรและสร้างโรงเรือนแปรรูป ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณ โดยพิจารณาสหกรณ์ที่เพิ่มศักยภาพได้
- 2 สหกรณ์ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านศักยภาพการตลาด เช่น ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายเชิงพาณิชย์ได้ ภาครัฐควรสนับสนุนด้านการตลาดให้มากขึ้น

7.5 โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตให้กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าวเป็นรายหมู่บ้าน โดยให้ชาวนาร่วมกันบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพต้นทุนการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างความตระหนักรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตยกระดับคุณภาพ สนองความต้องการของตลาด รวมทั้งผลิตข้าวที่ปรับตัวและดูแลสิ่งแวดล้อม

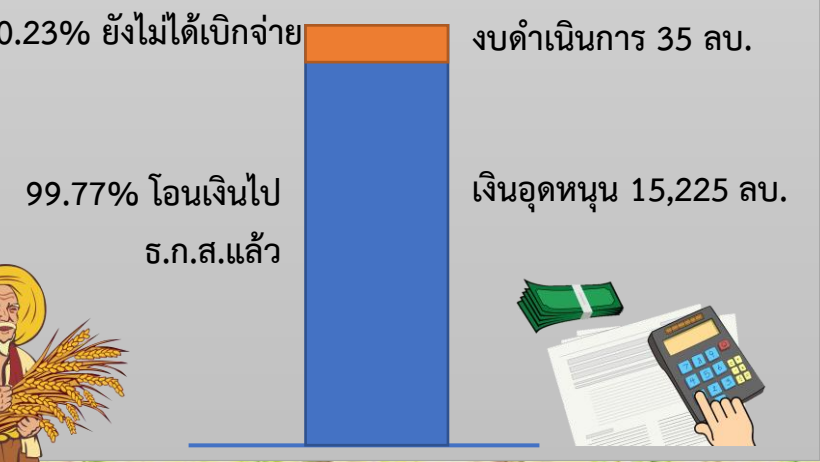
เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 4.6 ล้านครัวเรือน

หน่วยงานรับผิดชอบ

งบประมาณ

ผลการดำเนินงาน

- ❖ ยังไม่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิตข้าว
- ❖ กข. โอนเงินอุดหนุนจำนวน 15,225 ลบ. ให้แก่ ธ.ก.ส. ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 15 พ.ย.65 เพื่อใช้ในโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว พร้อมมาตรการคู่ขนาน และโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปี 2565/66
- ❖ ธ.ก.ส. จะทยอยจ่ายเงินอุดหนุนแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยจ่ายในโครงการประกันรายได้

ข้อเสนอแนะ

กข. ควรเร่งรัดการดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าว และการใช้จ่ายงบประมาณในส่วนที่เหลือ 35 ล้านบาท

หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

แผนแม่บท	หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล	โทรศัพท์	โทรสาร
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น			
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2579 2670	0 2579 5511
- โครงการตลาดนำการผลิตด้านสินค้าหม่อนไหม	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2579 2670	0 2579 5511
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย			
- โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร	0 2579 0507	0 2579 0507
- โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมทฤษฎีใหม่	ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	0 2579 8267	0 2579 2670
- โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมผสมผสาน	ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	0 2579 8267	0 2579 2670
- โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร	0 2579 0507	0 2579 0507
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ			
- โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511
- โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร	0 2579 8232	0 2579 5511
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป			
- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล	0 2579 5512	0 2579 5511
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ			
- โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร	0 2579 0555	0 2579 5511
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร			
- โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511
- โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร	0 2579 0555	0 2579 5511
- โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2579 2670	0 2579 5511
- โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร	0 2579 8232	0 2579 5511
- โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เกษตรกลาง บางเขน

ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์/โทรสาร 0 2579 8232

www.eva.oae.go.th